HORIA NICOLA URSU

prezintă

TRANSFORMAREA LUI MARTIN LAKE

și alte povestiri

JEFF VANDERMEER

NICOLA GRIFFITH

MARIAN COMAN

K. J. BISHOP

Transformarea lui MARTIN LAKE și alte povestiri

Transformarea lui Martin Lake și alte povestiri
COPYRIGHT © TRITONIC 2006

Selecție, prezentare și repere bio-bibliografice:
copyright © Millennium Press 2006

The Transformation of Martin Lake: copyright © 1999 by Jeff VanderMeer; traducerea: copyright © Tritonic 2006 | Yaguara: copyright © 1994 by Nicola Griffith; traducerea: copyright © Millennium Press 2006 | Testamentul de ciocolată: copyright © Marian Coman 2006 | Maldoror Abroad: copyright © 2003 by K. J. Bishop; traducerea: copyright © Tritonic 2006

TRITONIC Grup Editorial
Str. Coacăzelor nr. 5, București
e-mail: editura@tritonic.ro
tel./fax.: +40.21.242.73.77

www.fiction.ro
www.tritonic.ro

Colecția: fiction.ro
Coordonator: MICHAEL HAULICA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Transformarea lui Martin Lake și alte povestiri / Jeff Vandermeer, Nicola Griffith, Marian Coman, K. J. Bishop; trad. : Mircea Pricăjan, Cezara Maria Păstrav, Roxana Brînceanu ; antologie de Horia Nicola Ursu. - București: Tritonic, 2006
ISBN (10) 973-733-099-4 ; ISBN (13) 978-973-733-099-4

Ilustrația copertei: ONA FRANTZ.
Designul copertei: VLAD MIHAI BOTTA
Redactare și corectură: HORIA NICOLA URSU și ZULLY MUSTAFA
Tehnoredactare: OFELIA COȘMAN

Comanda nr. T 270 / iulie 2006
Bun de tipar: 01.08.2006

Tipărit în România

HORIA NICOLA URSU
prezintă

Transformarea lui MARTIN LAKE și alte povestiri

TRITONIC
fiction.ro

APROAPE O MÎNĂ DE POVEȘTI

Sînt povești care te prind încă de la primul rînd și nu te lasă să le scapi decît la capătul a ore sau zile de lectură pasionată. Sînt povești aparent simple care, precum femeile, devin tot mai misterioase pe măsură ce le descoperi, pentru a deveni o enigmă totală în momentul în care, pe deplin confuz, dai ultima pagină. Sînt povești care-și dezvăluie farmecele de-abia la a doua lectură, ori poate la a treia. Sînt povești care se oferă lasciv, cu impudoarea unor curtezane și altele ermetice, precum gulerele severe ale domnișoarelor bătrîne. Sînt tot felul de povești și toate vor, pînă la urmă, un singur lucru de la tine, cititorul: să-ți faci datoria și să le citești, atunci cînd le găsești. Dar pentru a le găsi, trebuie să știi unde să le cauți.

Dacă e vorba de romane masive, vîndute în milioane de exemplare prin alte zări de soare pline, nu va fi o problemă, le vei găsi pe toate drumurile. Dacă e vorba de clasici, iar vei avea parte de o sarcină ușoară; în ciuda lamentațiilor elevilor leneși, clasicii sînt ușor de găsit în rafturile oricărei librării, că doar de-aia au ajuns clasici, nu? Dacă însă ești mai degrabă atras de-o povestire sau o nuvelă, de micile bijuterii ale marii literaturi, vei avea destule obstacole de întîmpinat.

O mie de prejudecăți înconjoară proza scurtă, fie că o privești din unghiul cititorului, al autorului sau al librarului: că e prea facilă, că nu oferă decît satisfacții de scurtă durată, că nu dă posibilitatea dezvoltării ideilor pe spații de largă respirație ori că, pur și simplu, nu se cumpără. Asemeni tuturor prejudecăților, și cele

referitoare la schițe, povestiri ori nuvele sînt niște aiureli insuficient gîndite. În consecință, merită cu prisosință ignorate și combătute. Și cum puterea exemplului e cea mai bună armă împotriva prejudecăților, am hotărît să adun laolaltă patru povestiri exemplare (aferim, jupîn Cervantes!).

În fapt, cu toată valoarea lor, textele reunite între copertele acestei cărți sînt mai mult decît o selecție arbitrară. Există o temă căreia îi pot fi toate subsumate, aceea a transformării, a metamorfozei, a evoluției. În ce fel are loc această transformare, ce anume declanșează metamorfoza, în ce constă evoluția, va fi plăcerea ta, a cititorului, să descoperi.

În ce mă privește, am să mă mulțumesc să dezvălui cîteva dintre criteriile care m-au călăuzit în alegerea autorilor: toți cei patru autori prezenți cu texte în acest florilegiu sînt tineri, au avut parte de succes dincolo de granițele țării lor de baștină, n-au atins încă pragul de notorietate pe care îl merită, dar cărțile lor pot fi găsite și în librăriile românești, astfel încît, dacă aceste proze îți vor fi deschis apetitul și vei vrea mai mult (și cu siguranță așa va fi), să nu ajungi să mă blestemi pentru a-ți fi făcut poftă, lăsîndu-te apoi flămînd.

Și, dacă fie și numai una dintre aceste povești te va fi făcut să plîngi, să rîzi, te va fi emoționat sau te va fi pus pe gînduri, eu, editorul, am să știu că mi-am făcut datoria. Lectură plăcută!

Horia Nicola Ursu
Satu Mare, iulie 2006

Jeff VanderMeer

TRANSFORMAREA LUI MARTIN LAKE

Citatele atribuite lui „Leonard Venturi“ sînt adaptate după comentariile lui Leonardo Venturi din cartea sa *Chagall*.

pentru David & Teresa Rogers

Un rîu cu apă proaspătă într-o poiană minunată
Își imagină
Pictorul, care într-o bună zi îl va picta.

Comanimi

Dacă am fost ciudat, și ciudată a fost arta mea,
Această ciudățenie este sursa grației și puterii;
Și oricine adaugă ici-colo ciudățenie stilului său,
Dă viață, forță și spirit tablourilor sale...

Gravură săpată la cererea lui Lake pe monumentul său din Trillian Square

Puțini pictori s-au ridicat atît de repede din abisul anonimității ca Martin Lake și cu atît mai puțini sînt cei pe care un singur tablou, un singur oraș, să-i definească pe de-a întregul. Ceea ce rămîne ascuns, chiar și nouă, celor care l-am cunoscut, este prin ce împrejurări a reușit Lake extraordinara trecere de la plăcutele dar facilele colaje și acrilice, la uleiurile luminoase — fantastice și sumbre, dar și capricioase și jucăușe — care aveau să ajungă să-i definească deopotrivă pe artist și orașul Ambergris.

Informațiile legate de copilăria lui Lake au ceva dintr-o carcasă goală, dintr-o cochilie din care cineva ar fi scos deja carnea. La vîrsta de șase ani a contractat o boală rară de oase ce i-a afectat piciorul stîng; la 12 ani, handicapul cauzat de această boală a fost accentuat de-un accident cu autor necunoscut în care a fost

implicat un vehicul motorizat Manzikert, ceea ce l-a obligat să folosească bastonul. Nu avem nici o altă informație despre copilăria lui, cu excepția unui portret sumar al părinților săi: Theodore și Catherine Lake. Tatăl lucra ca adunător de insecte în afara orașului Stockton, unde familia locuia într-un apartament simplu luat cu chirie. Mărturiile pe care mi le-a făcut Lake înainte să devină celebru și aluziile existente în interviurile de după aceea, par a indica faptul că între Lake și tatăl său a existat o anume tensiune, creată de aspirația junelui Martin de-a urma calea artelor și dorința tatălui ca fiul să adopte profesiunea paternă, de adunător de insecte.

Despre mama lui Lake nu a rămas nici o mărturie clară, iar Lake nu a vorbit niciodată despre ea în vreunul dintre puținele sale interviuri. Mary Sabon, falsul istoric, a avansat teoria conform căreia mama lui Lake ar fi fost o artistă populară de mare talent, fervent apărătoare a truffidianismului, și că i-ar fi insuflat lui Lake o apetență pentru misticism. Sabon crede că magnificele picturi murale ce zugrăvesc pereții catedralei truffidiane din Stockton sînt opera anonimă a mamei lui Lake. Nimeni nu a confirmat pînă acum teoria lui Sabon, dar, dacă această ipoteză e adevărată, ar putea explica filonul ocult, macabru, care străbate opera lui Lake — dezbărată, desigur, de aspectul religios care-i stă la bază.

E aproape sigur că mama sa i-a ținut primele lecții de artă și l-a îndemnat să urmeze cursurile școlii locale sub tutela domnului Shores, profesorul care, din nefericire, a murit fără să-i fi solicitat cineva să-și amintească activitatea celui mai faimos (de fapt, *singurul* faimos) student al său. În tinerețe, Lake a urmat cursuri de anatomie; pînă și în tablourile sale cele mai supranaturale, siluetele umane par adesea hiperrealiste — de parcă ar exista straturi nevăzute de vopsea, ce ar ascunde vene, artere, mușchi, nervi, tendoane. Această hiper-realitate creează tensiune, intră în contradicție

cu ideea lui Lake potrivit căreia „marele artist înghite lumea ce-l înconjoară pînă cînd întregul mediu e absorbit în persoana sa lăuntrică".

Îl putem considera pe acel Lake care a sosit în Ambergris venind din Stockton drept o ființă contradictorie: cufundat în lumea tehnică a anatomiei și totuși bine inițiat de către mama sa în miraculos și irațional — o contradicție accentuată de sentimentul de vinovăție dat de faptul că nu și-a urmat tatăl în meseria cu tradiție în familie. Acesta era Lake la sosirea în Ambergris. Orașul i-a oferit lui Lake libertatea de-a fi artist, deschizîndu-i în același timp ochii asupra posibilităților oferite de culori.

Din cei trei ani pe care i-a trăit Lake în Ambergris înainte de uimitoarea transformare a operei sale, știm doar că s-a împrietenit cu o serie de artiști cu care apoi, o dată ajuns celebru, a intrat în competiție, înregistrînd rezultate variate. Primul dintre aceștia a fost Jonathan Merrimount, prietenul său de-o viață. Avea să o întîlnească, de asemenea, pe Raffe Constance, despre care mulți afirmă că ar fi fost marea sa iubire.

Laolaltă, Lake, Merrimount și Constance s-au dovedit a fi cei mai vizibili și influenți artiști ai generației lor. Din nefericire, Merrimount și Constance n-au fost dispuși să arunce cît de cît lumină asupra vieții lui Lake — sursele sale de inspirație, dezamăgirile sale, izbînzile sale. Sau, și mai important, nu ne-au lămurit cum de un om aparținînd în mod paradigmatic clasei de mijloc a fost capabil să creeze o operă de artă atît de plină de durere, atît de coșmarescă.

Prin urmare, trebuie să încerc să completez portretul artistului cu amănunte provenite din propriile mele întîmplări cu Lake. Nu fără ezitare, dezvălui faptul că Lake și-a expus pentru întîia oară lucrările la Galeria Fascinațiilor Ascunse, care îmi aparținea și se întîmpla înainte de transformarea sa într-un artist de prim rang. Cu toate că nu pot depune personal mărturie referitor la această transformare, pot cel puțin oferi cititorului

un portret sumar al unui artist foarte reținut, rareori prezent în public.

Deși era înalt, Lake nu părea a depăși înălțimea medie fiindcă, folosindu-și bastonul, devenise încovoiat de spate — un aspect care-i dădea mereu aerul că te asculta cu atenție. De fapt, era un ascultător nepriceput și nu ezita niciodată să mă întrerupă cu insolență cînd ceea ce-i spuneam îl plictisea.

Chipul său avea ceva sever, impresia fiind accentuată de o bărbie fermă, o comisură perfectă a buzelor și ochi ce păreau să-și schimbe culoarea dar, în realitate, erau de-un verde aprins, frapant. La mînie ca și la bucurie, fața lui era o armă — căci devenea și mai îngustă la mînie, iar ochii te străpungeau; la bucurie, fața i se lărgea și ochii te primeau în tovărășia lor silită. De cele mai multe ori însă afișa o expresie situată undeva între bucurie și mînie, de „artist chinuit", păstrînd în același timp distanța între el însuși și orice fel de pasiune. Era timid și isteț, viclean și arogant — cu alte cuvinte, nu se deosebea cu nimic de ceilalți artiști care au expus de-a lungul vremii în galeria mea.

(Fragment din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

Într-o zgomotoasă zi de primăvară din legendara metropolă Ambergris, artistul Martin Lake primi o invitație la o decapitare.

Nu era o zi prielnică unei asemenea invitații, iar Lake era stăpînit de destule gînduri negre pe cînd își croia drum spre oficiul poștal. În primul și cel mai important rînd, Roșii și Verzii erau în război; de-a lungul și de-a latul străzii se răspîndiseră deja, ca o molimă, mai multe încăierări, infectînd pînă și unele porțiuni din Bulevardul Albumuth.

Fenomenul dihotomiei dintre Roșii și Verzi îl fascina și, totodată, îl revolta pe Lake. Pe scurt, Verzii vedeau recenta moarte a (marelui) compozitor Voss Bender ca pe o tragedie, în vreme ce Roșii credeau că recenta moarte a (despoticului) compozitor Voss Bender era o binecuvîntare. Își luaseră numele după culoarea preferată și cea mai puțin preferată a lui Bender: verdele unei tinereți petrecute în pădurile din Morrow; roșul steagurilor purtate de băștinașii despre care el credea că-i răpiseră vărul.

Fără-ndoială, aceste facțiuni politice aveau să dispară la fel de repede cum apăruseră, dar, pînă atunci, Lake ținea un steag Verde în buzunarul drept și un steag Roșu în buzunarul stîng, pregătit să-și exprime cît mai bine corecta orientare patriotică. (La nivel pur auditiv, Lake simpatiza cu Roșii, iar asta numai fiindcă Verzii poluau aerul dimineața, la prînz și seara cu o mie de piese compuse de Bender. Lake abia dacă-l ascultase pe Bender cît timp acesta fusese în viață; refuza să-și schimbe obiceiurile acum, cînd acesta răposase.)

Confruntat cu dogmatismul celor două tabere, Lake avea presentimentul că regularitatea cu care se ducea săptămînal la oficiul poștal avea să-i fie fatală, dar era mînat de o nefericită curiozitate artistică. Cu siguranță, avea să gafeze și va scoate steagul greșit din buzunarul drept înainte ca ziua să se încheie. Și totuși, remarcă el, șchiopătînd spre Bulevardul Truff — pînă și mănunchiurile de crini cîinești asemănătoare cu niște cheaguri de sînge, dispuse în șiruri ordonate la marginea trotuarului, îi aminteau de conflict — cum altfel să-și pună în mișcare piciorul beteag? Pe lîngă asta, nici un vehicul de închiriat nu ar fi acceptat să-l ducă spre obiectivul său prin zonele disputate.

Lake se încruntă atunci cînd un tînăr împodobit cu insigne roșii și fluturînd un imens steag de aceeași culoare își făcu apariția în fugă. Dincolo de el, Lake văzu colțurile îndepărtate ale oficiului poștal scăldate în

extraordinara lumină a dimineții ce se abătea spre pămînt în fîșii aurii.

Al doilea aspect al Motivelor Pentru Care ar fi Trebuit să Rămînă Acasă îl reprezenta, spre marea iritare a lui Lake (uneori chiar gîndea ca un om bătrîn), însuși oficiul poștal. Nu-i plăcea deloc arhitectura lui arhaică și nutrea un respect doar moderat pentru rolul lui; calitatea serviciilor poștale care dețineau monopolul fiind precară, majoritatea comenzilor sale soseau prin curier. Găsea, de asemenea, neplăcută natura morbidă a istoriei clădirii, a stivelor de „sicrie de copii", cum numea el cutiile poștale. Aceste cutii de lemn, așezate una peste alta de-a lungul și de-a latul imensei săli, ajungeau pînă la tavan. Cu siguranță, toți copiii înmormîntați acolo în trecut se treziseră, în ascensiunea către ceruri, blocați de acel tavan galben, urît, și pînă-n ziua de astăzi se loveau de el cu micuțele lor capete ectoplasmice.

Dar, pe cînd oficiul poștal își făcu pe de-a întregul apariția — ițindu-se aidoma unei mătuși de-a doua monstruoase și senile —, nici una dintre obiecțiile acestea nu-l apăsă mai tare ca recenta redenumire în „Oficiul Poștal Memorial Voss Bender". O măsură șocant de *pripită*, dat fiind că (marele, despoticul) compozitor și politician nu murise decît cu trei zile în urmă — zvonurile cauzelor variind de la atac cardiac la otrăvire. Cadavrul său era depozitat într-un loc secret, urmînd să fie incinerat și cenușa să-i fie aruncată, așa cum specificase în testament, în rîul Molie. (O facțiune ruptă din Verzi, într-o sumedenie de pamflete și ziare, profețise reînvierea iubitului lor Bender: va reapărea după un an sub forma primului copil născut după miezul nopții. Se va naște oare copilul scoțînd pe gură arii precum cîntecul privighetorii? se întreba Lake.)

Redenumirea îl făcu pe Lake să scrîșnească din dinți. Ochiului său absurd de invidios — *știa* cît era de absurd, dar nu-și putea controla sentimentele — i se părea că fiecărei a treia clădire, cît de cît importantă, îi fusese

aplicat cu nerușinare, peste vechile denumiri, fără nici un simț estetic sau de perspectivă, numele compozitorului. Nu era suficient că-n timpul vieții Bender fusese un adevărat tiran al artelor, zdrobind toate operele, toate teatrele care nu se potriveau sensibilităților sale melodramatice depășite? Nu era suficient că devenise conducătorul *de facto* al orașului care detesta și, totodată, îmbrățișa cultul personalității? Avea acum să transforme pe vecie *întregul* oraș — pînă la ultima piatră — în propriu-i mausoleu? Părea că da. Părea că, în scurtă vreme, toată lumea avea să se piardă pentru vecie, căci toate străzile mari, aleile, bulevardele și fundăturile aveau să fie redenumite „Bender". „Bender" avea să fie numele dat tuturor nou-născuților; sau, de dragul variațiunii, „Voss". Și o întreagă generație de Benderi sau Vossi avea să se împleticească printr-un oraș care, de la fiecare colț de stradă, avea să le arunce în ochi, ca pe-o insultă impersonală, propriul lor nume.

Păi — se perpelea Lake în propria-i fiere — dacă-l dobora la pămînt un alt Manzikert pe cînd traversa chiar acea stradă, ar fi fost norocos dacă pe lespedea funerară i-ar fi apărut propriul nume! Fără-ndoială, gîndi el cu amărăciune — dar și cu satisfacție — pe cînd pipăia cu bastonul scările din fața oficiului poștal, locul său de odihnă veșnică avea să afișeze inscripția: „Monumentul Funerar Memorial Voss Bender", iar cuvintele „ocupat de Martin Lake" aveau să fie gravate cu litere mici, ca o notă de subsol.

Înlăuntrul oficiului poștal, în pragul sălii celei mari, Lake străbătu lumina slabă ce intra prin ferestrele din capătul opus și se prezentă funcționarului, un bărbat cu o față ca un cuțit; nu se deranjase niciodată să-i rețină numele.

Întinse cheia.

— Numărul 7768, te rog.

Funcționarul, cu picioarele sprijinite pe birou, ridică privirea din ziarul pe care-l citea, se încruntă și spuse:

— Sînt ocupat.

Lake, înmărmurit, tăcu o clipă. Apoi, ridicîndu-și bastonul, azvîrli cheia pe masa de scris. Funcționarul se uită la ea de parcă ar fi fost un gîndac mort.

— Aceea, domnule, este cheia dumneavoastră. Da, așa este. Bravo dumneavoastră, domnule. Și tot norocul din lume.

Își scutură ziarul, ridicîndu-l în fața ochilor ca să nu-l mai vadă pe Lake.

Lake se uită țintă la degetele care țineau ziarul și se întrebă dacă individul acesta nu avea să-și găsească un loc în cea mai recentă comandă pe care o primise, împrumutîndu-și trăsăturile acre personajului masculin — ar fi putut astfel imortaliza refuzul oricărui ajutor, un refuz la fel de grosolan ca și încheieturile degetelor acelui bărbat. După lungul și anevoiosul drum prin teritoriul ostil, asta era cu adevărat prea mult.

Lake se uită pe deasupra ziarului, folosindu-și bastonul să-l coboare puțin.

— Tu *ești* funcționarul, nu-i așa? Doar nu ți-am dat cheia atîtea luni la rînd doar ca să descopăr acum că ești doar un voluntar conștiincios!

Bărbatul clipi și lăsă ziarul jos pentru a afișa un zîmbet fals.

— *Sînt* funcționarul. Asta *este* cheia dumneavoastră. *Sînteți* olog. Domnule.

— Și care este problema?

Bărbatul îl măsură din priviri din cap pînă-n picioare.

— Îmbrăcămintea dumneavoastră, domnule. Sînteți îmbrăcat oarecum... ambiguu.

Lake nu era sigur dacă-l surprinsese mai mult răspunsul sau dezinvolta folosire a cuvîntului „ambiguu". Cu toate acestea, își examină hainele. O vestă albastră peste o cămașă albă, pantaloni albaștri cu pantofi și șosete negre.

Funcționarul purta haine de culoarea roșiilor răscoapte.

Lake izbucni în rîs. Funcționarul zîmbi superior.

— Adevărat, adevărat, reuși Lake să spună. Nu mi-am *declinat* credința, nu-i așa? Probabil că par apolitic. Ce sînt? Legumă sau minerală?

Pe-un ton tăios, cu ochi reci și goi, funcționarul întrebă:

— Roșu sau Verde: de care sînteți, domnule?

Lake se opri din rîs. Bufonul vorbea serios. Omul acesta aproape simpatic, deși distant, pe care-l întîlnise în fiecare săptămînă vreme de peste doi ani, cedase ispitei întunecate a morții lui Voss Bender. Lake se uită țintă la funcționar și văzu un străin.

Încet, cu băgare de seamă, Lake spuse:

— Sînt verde pe dinafară, fiind încă tînăr în profesiunea pe care mi-am ales-o, și roșu pe dinăuntru, fiind, cum este toată lumea, un muritor de rînd.

Scoase ambele steaguri.

— Am steagul tău — și steagul celeilalte părți.

Le flutură în fața funcționarului.

— Dacă-mi repugnă Voss Bender și dacă detest felul cum gîtuie el orașul? Da. Dacă mi-am dorit să moară? Nu. Nu este de ajuns? De ce trebuie să-mi declin credința cînd nu-mi doresc decît să arunc steagurile astea prostești în rîul Molie și să stau deoparte cît timp tu și cetele tale vă dați în petic, măcelărind în stînga și-n dreapta? Eu sînt neutru, domnule.

(Lui Lake acesta i se păru un discurs deosebit de bine ticluit.)

— Fiindcă, domnule, spuse funcționarul, ridicîndu-se în picioare cu o greutate exagerată și înșfăcînd cheia lui Lake, Voss Bender nu este mort.

Îi aruncă lui Lake o privire care-i ridică părul de pe ceafă, apoi se duse la cutiile poștale, pe cînd nervii lui Lake tremurau ca o lumînare prost aprinsă. Tot orașul avea de gînd să joace astfel de jocuri? Data viitoare, cînd se va duce la băcănie, îi va cere oare bătrîna de după tejghea să cînte o arie compusă de Bender înainte să-i vîndă o franzelă ori o pîine?

Funcționarul se urcă pe una dintre multele scări ce stăteau sprijinite de stive ca niște vechi și ciudate insecte de lemn. Lake speră ca drumul său să nu fi fost zadarnic — să fie măcar o misivă de la mama sa care să alunge umbra dorului de casă. Tatăl lui era, fără-n-doială, încă înveșmîntat în tăcerea ursuză ce-l acoperea ca exoscheletul unei cicade.

Funcționarul scoase cutia lui Lake, luă ceva din ea și coborî cu un plic în mînă.

— Poftim, spuse el, privindu-l cu asprime, și i-o înmînă lui Lake, care o luă împreună cu cheia cu un gest de-o blîndețe neintenționată: mînia sa pierduse războiul în favoarea uimirii.

Scos parcă din spațiu și timp, plicul maro nu purta nici adresa expeditorului, nici pe a sa. Lucru și mai ciudat, nu găsi nici urmă de timbru poștal, ceea ce nu putea însemna decît că misiva i-o adusese cineva în persoană. Pe verso descoperi un sigiliu bizar imprimat pe o pată de ceară oranj-aurie cu miros de miere. Sigiliul înfățișa o mască parcă de bufniță care, cînd o întoarse cu susul în jos, se transformă într-o față umană. Tiparul complicat îi aduse aminte de multele matrițe pentru monede ale Marelui Bancher Trillian.

— Știi cumva cum a ajuns scrisoarea asta aici? dădu Lake să spună, întorcîndu-se spre birou, dar funcționarul dispăruse, lăsînd în urma sa doar tăcerea și umbrele din sala cea mare, în care aerul stătut filtra praful a o sută de ani prin strălucirea lui de aramă, ușa deschisă fiind un dreptunghi de lumină aurie.

Din ziarul de pe masa de scris, numele lui Voss Bender, tipărit în cerneală purpurie, îi făcea cu ochiul, ca o glumă infernală, recurentă.

* * *

Avînd la dispoziție doar acest firav schelet de biografie ca material de cercetare, trebuie să abordăm acum lucrarea care a devenit sinonimă cu Martin Lake:

„Invitație la o decapitare". Piesa aceasta marchează începutul grotescului, al cruzimii controlate din picturile sale în ulei — dîrele de verde-smarald spintecînd cerul, verdele țipător și pigmentat al ferestrelor, verdele-lichen al pereților exteriori: toate sînt elemente caracteristice lui Lake.

Subiectul este, desigur, Oficiul Poștal Memorial Voss Bender, cu adevărat una dintre cele mai impresionante clădiri excentrice din Ambergris. Dacă ar fi să dăm crezare lui Bronet Raden, celebrul critic de artă, care scria:

Miraculosul nu este același în toate perioadele istoriei — seamănă într-un anume fel cu o de revelație generală din care se păstrează pînă astăzi doar frînturi: acestea sînt ruinele romantice, manechinele moderne sau orice alt simbol capabil să afecteze o perioadă de timp sensibilitatea omenească,

atunci, prima dintre multele înfăptuiri ale lui Lake a fost aceea de-a împărți pe bucăți oficiul poștal și de a-l recrea din „ruine romantice" în edificiul de vis care, vreme de 30 de ani, i-a îngrozit și încîntat pe vizitatori.

Observatorul atent va vedea că pereții oficiului poștal din tabloul lui Lake sînt creați din atente tușe de penel încrucișate, suprapuse unui alburiu jilav. Acest alb, la o examinare mai atentă, este compus din sute de oase — cranii, femure, coaste — toate comprimate și așezate cu o delicatețe emoționantă, care uimește ochiul.

La un nivel de suprafață, această reprezentare cu siguranță funcționează ca o trimitere simbolică la fosta întrebuințare a clădirii. Construită cu scopul de a-i adăposti pe Cappan și familia sa, structura amenințătoare care avea să devină Oficiul Poștal Memorial Voss Bender a fost abandonată după destrămarea domniei lui Cappan și apoi transformată într-un cavou pentru cadavrele locuitorilor gîrboviți și-ale copiilor indigeni. După o vreme, a căzut pradă neglijenței —

după cum arată cu eficiență Lake, folosindu-se de stratificarea suprafețelor: coloanele albe au devenit încet de-un verde-cenușiu, garguiele rînjitoare s-au înnegrit din pricina eroziunii, întreaga tencuială a clădirii a fost năpădită de licheni și igrasie.

Lake a vizitat frecvent oficiul poștal și trebuie să-i fi cunoscut fosta întrebuințare. Cînd a ars vechiul sediu, iar oficiul poștal a fost transferat în prezenta locație, în ceea ce, la momentul respectiv, era o morgă pe cale de-a fi abandonată, se zvonește că primii clienți ai noii clădiri și-au deschis cutiile poștale și au descoperit oase vechi și ciudat de plăpînde — acestea sînt oasele pe care Lake le-a „țesut" în „pînza" tabloului său.

Interpretarea pe care o oferă Lake acestei clădiri este superioară prin abilitatea cu care transmite sinele psihic și spiritual al oficiului poștal. După cum a notat celebrul pictor și dascăl Leonardo Venturi:

Luați două tablouri reprezentînd același subiect; unul poate fi respins ca ilustrație dacă este dominat de subiect și nu are o altă justificare în afara subiectului, celălalt poate fi numit tablou dacă subiectul este complet absorbit în stilul execuției, care este propria lui justificare, indiferent de subiect, și are o valoare intrinsecă.

Reprezentarea oficiului poștal executată de Lake este în mod limpede, conform definiției lui Venturi, un tablou, căci subiectul este profund afectat de paraziții ale stilului, avînd mai multe straturi de semnificație.

(Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

Lake locuia departe de docuri și de rîul Molie, la capătul estic al Bulevardului Albumuth, acolo unde acesta se pierdea în labirintul de străzi locuite de clasa

de mijloc, ulițe ce coborau anevoie și — credeau unii — cu perfidie în valea de mai încolo. Cartierul cu stradele înguste, aglomerate de apartamente ieftine și cafenele, era plin de scriitori, artiști, arhitecți, actori și soliști de tot soiul. Cu doi ani în urmă sclipea de prospețime și era punctul de vîrf al Noii Arte. Petrecerile din stradă durau pînă la șase dimineața, iar discuțiile șocante despre Noua Artă, adeseori reproduse cu delicii în paginile ziarelor influente, susurau prin aerul cu arome de cafea și mentă care înconjura fiecare birt. Acum însă sicofanții și paraziții prinseseră veste de micul miracol și începuseră să-l mestece într-o „comunitate" sigură, stabilă. Cu timpul, mirosul de putreziciune — idei putrede, relații putrede, artă putredă — avea să îi alunge cu forța pe artiști, stabilind noi frontiere. Lake spera să plece odată cu ei.

Apartamentul lui Lake, aflat la al treilea etaj al unei case de raport vechi, asemănătoare cu un stup, îngrijită de o legendară proprietărească cunoscută ca „Dame Tuff" sau „Dame Truff", în funcție de crezul religios al vorbitorului, era un studio mic, plin de o harababură de obiecte personale: șevalete făcute din crengi descojite de mesteacăn, pînzele goale de pe ele strigînd să fie băgate în seamă; tabureți mînjiți de vopsele; un scaun sufocat de-un morman de cămăși care miroseau a terebentină; iar în mijlocul acestora, ca o insulă asediată, priciul lui, acoperit cu schițe în acuarelă cu colțuri răsucite și peneluri prost spălate, înțepenite. Această dezordine furioasă îi era pe plac; atelierul arăta mereu de parcă tocmai ar fi terminat de atacat o nouă operă de artă. Uneori sporea intenționat confuzia înainte să-i vină musafiri, dar nu se amăgea atît de tare încît să nu poată rîde de unul singur în timp ce-o făcea.

Ajuns înapoi în apartament, Lake încuie ușa, se descotorosi de baston, aruncă de pe scaun cămășile și se așeză pentru a contempla scrisoarea. Din cealaltă parte a camerei se uitau la el chipuri decupate din diverse reviste, așteptînd să fie transformate în colaje

pentru o autobiografie, încă fără titlu, scrisă la persoana a treia (și publicată în partidă proprie) de un anume domn Dradin Kashmir. Colajele reprezentau chiria pe o lună și rămăsese în urmă cu completarea lor. Evită fețele din imagini de parcă purtau cu toatele încruntătura tatălui său.

Conținea oare plicul o comandă? Îl scoase din buzunar, îl cîntări în palmă. Nu era greu. O singură foaie de hîrtie? Calitatea diferită a luminii din apartamentul său făcea plicul cafeniu să pară aproape negru. Sigiliul scînteia atît de frumos în amprenta artistului, încît ezită să-l desfacă. Cu o strîngere de inimă — degetele sale trebuiră convinse îndelung s-o facă — rupse sigiliul și scoase o bucată de hîrtie pergamentoasă, străbătută de fire stacojii. Pe hîrtie, cuvintele fuseseră imprimate cu o cerneală auriu-portocalie, urmate fiind de același simbol al măștii ce se afla pe sigiliu. Își plimbă de mai multe ori privirea peste acestea, de parcă printr-o lectură rapidă ar fi putut descoperi vreun mesaj ascuns, aluzia vreunei intenții. Dar cuvintele nu făcură decît să adîncească misterul:

INVITAȚIE LA O DECAPITARE
Sînteți invitat să luați parte:
Bulevardul Archmont nr. 45
7:30 seara, 25 a lunii curente
Vă rugăm să veniți costumat

Lake se uită țintă la mesaj. Un bal mascat, dar în ce scop? Își reprimă impulsul de-a rîde și, în schimb, se duse la balcon și deschise ferestrele, lăsînd să intre aerul proaspăt. Haosul neașteptat de voci venit de jos, sunetele aspre ale traficului stradal — larma pietonilor, tropotul cailor sau duduitul vehiculelor motorizate — îi oferiră lui Lake sentimentul confortabil al comunității, de parcă ar fi discutat misterul acelui mesaj cu lumea exterioară.

De la fereastra balconului putea vedea, la dreapta, o felie verzuie de vale, iar drept înainte turnurile și domurile Cartierului Religios arzînd albe, aurii și argintii. La stînga, cărămida solidă și roșie și marmura portocalie a altor clădiri cu apartamente.

Lui Lake îi plăcea priveliștea. Îi amintea că supraviețuise trei ani într-un oraș cunoscut datorită faptului că-i înghițea de vii pe neprihăniți. Nu devenise faimos, e-adevărat, dar nu era nici mort sau înfrînt. Într-adevăr, simțea o plăcere perversă să îndure și să reziste micilor și nenumăratelor cruzimi ale orașului, căci el credea că asta-l făcea mai puternic. Într-o bună zi poate că va conduce acest orașul, care, cu certitudine, nu reușise să preia conducerea destinului său.

Iar acum, asta... această scrisoare care părea să fi venit chiar din partea orașului. Cu siguranță era opera unuia dintre prietenii săi artiști: Kinsky, Raffe sau mîrșavul acela bătrîn și decăzut, Sonter? O glumă, poate chiar din partea lui Merrimount? „Invitație la o decapitare". Ce putea însemna? Își amintea vag o povestire sau un roman cu titlul acesta, o carte scrisă de Sirin, nu-i așa? Sirin, al cărui pseudonim se lăbărța pe paginile revistelor literare ca o boală nebunească și totuși straniu de minunată.

Dar poate că nu însemna nimic și „ei" voiseră ca el să-și piardă atît de mult timp studiind-o, încît să întîrzie terminarea comenzilor.

Se întoarse la scaun și se așeză. Cerneala aurie era scumpă, iar plicul, la o analiză mai atentă, era și el presărat cu auriu, în vreme ce hîrtia invitației avea fire aurii. Hîrtia mirosea a apă de colonie din coji de portocale. Se încruntă, privirea zăbovindu-i asupra arhitecturii pîlpîitoare a Cartierului Religios. Prețul unei asemenea invitații ajungea la o sumă ce echivala comenzile salepe o săptămîna. Ar cheltui prietenii săi atît de mult pentru o glumă?

Încruntarea i se adînci. Poate — iar asta ar fi fost cea mai haioasă dintre toate glumele — scrisoarea

fusese livrată persoanei greșite, expeditorul folosind o adresă eronată. Dar... scrisorea *nu* avea nici o adresă pe plic. Asta-l făcu să-și bănuiască iarăși prietenii. Și-ar fi amintit oare funcționarul, dacă se întorcea la oficiul poștal, cine vîrîse scrisoarea prin fanta din față a cutiei sale? Suspină. Era inutil; astfel de speculații nu făceau decît să-i alimenteze...

O pietricică intră prin geamul deschis și-i ateriză în poală. Tresări, apoi zîmbi și se ridică în picioare, pietricica rostogolindu-se pe podea. Ajunse la fereastră, privi în jos. Din stradă, Raffe îi întoarse privirea: îndrăzneața Raffe în jacheta ei excentrică roșu cu verde.

— Bună aruncare, strigă el.

Îi cercetă fața în căutarea vreunei aluzii a complicității la complot, dar nu găsi nimic compromițător și-și dădu seama că asta nu însemna nimic.

— Mergem la Vițel în seara asta, îi strigă Raffe. Vii și tu?

Lake încuviință din cap.

— Luați-o înainte. Vin și eu imediat.

Raffe zîmbi, făcu un semn cu mîna și-și continuă drumul de-a lungul străzii.

Lake se retrase în cameră, puse scrisoarea înapoi în plic, îndesă plicul într-un buzunar interior și se duse la toaleta din capătul coridorului să se împrospăteze pentru petrecerea din seara aceea. Pe cînd se spăla pe față și se uita în oglinda afumată, se întrebă dacă să păstreze tăcerea sau să le spună și celorlalți de invitație. Încă nu se hotărîse cînd păși în stradă și în lumina crudă a după-amiezii tîrzii.

Pe cînd ajunse la Cafeneaua Vițelului cu Gît Rubiniu, Lake descoperi că tovarășii lui artiști, ajutați de mari cantități de alcool, adoptaseră atitudinea cavalerului în privința Războiului Roșilor și-al Verzilor. Cînd o ceată de Roșii îmbrăcați în robele lor stacojii peticite trecu în fugă pe acolo, prietenii lui se ridicară deodată în picioare, scoaseră steagurile roșii și scandară la fel

de plini de viață ca la un eveniment sportiv. Lake tocmai își luase un scaun, ignorînd cu blîndețe zarva, cînd o ceată de Verzi trecu în pas alergător pe urmele primei cete și, iarăși, prietenii lui se ridicară în picioare, ținînd în mîini, de data aceasta, steagurile verzi, și scoaseră un răcnet aprobator.

Lake zîmbi, Raffe lovindu-l repede cu cotul în coaste înainte să se întoarcă la discuția lor, iar el lăsă mirosul de cafea și ciocolată să-și facă efectul. Îl durea piciorul, așa cum îl mai durea uneori cînd era bîntuit de neliniști, dar altminteri, nu avea de ce să se plîngă. Vremea rămăsese plăcută, nu era nici prea cald, nici prea rece, și o briză fremăta printre crengile copacilor crescuți în ghivece cu frunte de jad. Copacii alcătuiau păduri miniaturale în jurul grupurilor de mese, ferindu-i cu eficiență pe meseni de discuțiile rivale, fără să ascundă vederii strada. Artiștii stăteau tolăniți în scaunele din fier și șipci de lemn sau aplecați peste mesele rotunde de sticlă cu rame negre, sorbind din băuturi exotice și cafele. Lampioanele de noapte tocmai fuseseră aprinse și strălucirea lor împrumuta o căldură leneșă grupului lor; stăteau ca într-un cocon, înconjurați de frunze și de murmurul liniștitor al discuțiilor.

Pe cei patru care ședeau alături de el îi considera drept prietenii săi cei mai apropiați: Raffe, Sonter, Kinsky și Merrimount. Ceilalți deveniseră interșanjabili, ca și cărămizile numeroaselor avanposturi comerciale ale firmei Hoegbotton & Fiii, și cam la fel de interesanți. Ocupanții meselor exterioare, mici tirani insulari, aveau fețele albe și aruncau ocheade spre grupul lui Lake, ținînd o ureche aplecată la discuțiile purtate și-n același timp încercînd să păstreze o autonomie instabilă.

Merrimount, un bărbat chipeș cu gene lungi și negre și ochi albaștri mari, combina în opera sa elemente de pictură și arta spectacolului; chiar viața sa era un soi de artă a spectacolului. Merrimount era amantul nestatornic al lui Lake, iar Martin îi aruncă un rînjet

lasciv pentru a-i da de veste că, în mod sigur, nu peste mult timp aveau să fie din nou împreună. Merrimount îl ignoră. Ultima dată cînd se întîlniseră, Lake îl făcuse pe Merri să plîngă. „Vrei prea mult", spusese Merri. „Nimeni nu-ți poate da atîta dragoste, n-o poate face rămînînd în continuare om. Sau măcar sănătos la minte." Raffe îl îndemnase pe Lake să nu se apropie de Merri, dar, oricît de greu îi venea s-o recunoască, Lake știa că Raffe voia să spună că *el* nu era bun pentru Merri.

Raffe, care ședea lîngă Merrimount — ca un tampon între el și Lake — era o femeie înaltă, cu păr negru și lung. Sprîncenele-i expresive împrumutau ochilor de-un verde spălăcit intensitatea necesară. Raffe și Lake deveniseră prieteni din ziua cînd el sosise în Ambergris. Ea îl găsise pe Bulevardul Albumuth, uitîndu-se la mulțimile de oameni, pe chip cu o expresie copleșită, aproape înfrîntă. Raffe îl lăsase să locuiască la ea în cele trei luni cît îi luase lui să-și găsească rostul în oraș. Picta imense, învolburate, pătimașe peisaje orășenești în care toți oamenii păreau surprinși în toiul unui dans complicat și insuportabil de grațios. Se vindeau bine, și nu numai turiștilor.

Lake i se adresă lui Raffe:

— Crezi că e înțelept să fiți atît de... neatenți?

— De ce neatenți, Martin? Indiferent la ce te-ai referi...

Raffe avea o voce profundă, clar feminină, pe care el nu se mai sătura s-o asculte.

Vocea puternică și gravă ale lui Michael Kinsky, care stătea în fața lui Merrimount, hurui peste răspunsul lui Lake:

— Vrea să spună dacă nu ne temem să fim cururi de măgari cunoscuți ca Roșii și funduri de maimuțe cunoscute ca Verzi.

Kinsky avea o osatură rezistentă și o barbă roșcată, rară. Făcea mozaicuri din bucăți aruncate de piatră, bijuterii și alte nimicuri descoperite pe străzile orașului.

Kinsky fusese în grațiile lui Voss Bender și Lake își închipuia că moartea compozitorului îi aplicase carierei lui Kinsky o lovitură serioasă — chiar dacă purtarea flegmatică a lui Kinsky, ca de obicei, părea neatinsă de acea catastrofă.

— Nu ne temem de nimic, spuse Raffe, ridicînd bărbia și așezîndu-și brațele în șolduri în semn de falsă bravadă.

Edward Sonter, la dreapta lui Kinsky și în stînga imediată a lui Lake, chicoti. Avea groaznica tendință de a scoate un chiuit ascuțit de veselie, în contrast deplin cu senzualitatea artei sale. Sonter făcea ceramici și sculpturi abstracte, de-o natură vag obscenă. Osatura greoaie și fața sa, pe care ochii pluteau instabili, putea fi văzută deseori în Cartierul Religios, unde operele sale se bucurau de obicei de vînzări rapide.

Ca și cînd chicotul lui Sonter ar fi fost un semnal, începură să discute despre cariere, să ia măsura succeselor și ghinioanelor zilei. Aveau un material de lucru slab de data aceasta: un proprietar de galerie — pe care Lake nu-l cunoștea — fusese descoperit că vindea spațiu de expoziție în schimbul favorurilor sexuale. Lake comandă o ceașcă de cafea, un pahar de ciocolată, și ascultă fără entuziasm.

Lake simțea familiare curente subterane de tensiune, pe cînd fiecare artist încerca să afle informații despre tovarășii săi — nevăstuici cu ochi roșii, nerăbdătoare să omoare, astfel încît ființele lor de nevăstuici să ardă cu și mai multă lumină. Tensiunile acelea înghițiseră mai mult decît o singură conversație, lăsînd masa în tăcere, dominată de o abia reprimată ură născută din invidie. Personal, Lake se bucura de tensiune, fiindcă aceasta rareori se centra în jurul său; el era de departe cel mai obscur membru al cercului intim, menținut acolo doar prin forța protecției lui Raffe. Acum însă, tensiunea pe care o simțea era diferită, iar în ce-l privea era concentrată în jurul scrisorii. Aceasta se afla

într-un buzunar de la piept, fiindu-i parcă o a doua inimă din cauza forței cu care îi conștientiza prezența.

Pe cînd umbrele se adînciră în crepusculul timpuriu și doar lumina untoasă a lampioanelor din vîrful stîlpilor de bronz cu bucle încîntătoare ținea noaptea la distanță, discuția stropită din plin cu vin deveni pentru urechile lui Lake chinuitor de anonimă, așa cum se întîmplă în tovărășia oamenilor cu care te simți în largul tău, așa încît nu-și putu aminti niciodată cu exactitate cine ce spusese sau cine susținuse o anume poziție. Mai tîrziu, Lake se întrebă dacă discutaseră cu adevărat sau doar stătuseră acolo, într-o frumoasă tăcere, în vreme ce în capul său avea loc o conversație între Martin și Lake.

Își petrecu timpul contemplînd plăcerile reconcilierii cu Merri, îmbătat de minunile îngemănate ale gurii perfecte a bărbatului, de corpul său compact, sinuos. Dar Lake nu putea da uitării scrisoarea. Aceasta, și plictiseala tot mai mare, îl făcură să îndrepte discuția spre un subiect mai actual:

— Am auzit spunîndu-se că Verzii eviscerează oameni nevinovați lîngă docuri, chiar la ieșirea din Albumuth. Dacă sîngele care le curge este roșu, sînt denunțați ca simpatizanți împotriva lui Voss Bender; dacă sîngele le este verde, atunci atacatorii lor își cer scuze de deranj și încearcă să-i cîrpească la loc. Desigur, dacă sîngerează verde, sînt oricum trimiși spre porumbar.

— Încerci să ne dezgești?

— Nu m-ar surprinde dacă *ar fi* adevărat — pare a perpetua spiritul omului însuși: auto-proclamatul Dictator al Artei, cu mare accent pus pe prima silabă, „Dic". Știm cu toții că a fost un geniu, dar mai bine că a murit... doar dacă nu e vreunul dintre voi un Verde și n-are un pumnal...

— Foarte comic.

— Cu siguranță e un lucru rar ca un singur artist să domine atît de cuprinzător viața culturală a unui oraș...

— ... Fără să mai pomenim de cea politică...

(„Totuși, cine a pus bazele Roșiilor și Verzilor?")

— ...Și să se discute despre el atît de exhaustiv, în atît de multe cafenele...

(„A început ca o ceartă despre valoarea muzicii lui Bender între doi profesori de muzicologie de pe strada Trotten. Doar niște muzicieni ar fi în stare să înceapă un război din cauza muzicii; acum că ai aflat și asta, ascultă, pentru numele lui Dumnezeu!")

— Fără să mai pomenim și de politică, spui tu. Și nu este un avertisment pentru noi toți acela că Arta și Politica sînt ca uleiul și apa? Să comentăm...

— ... uleiul și apa? Acum înțelegem de ce ești pictor.

— Ce isteț din partea ta.

— ... cum am spus, să comentăm asta, mai merge, dacă sîntem nevoiți, dar nu să participăm?

— Dar, dacă nu era Bender, atunci locul i-ar fi fost ocupat de vreun afacerist birocratic precum Trillian. Trillian, Marele Bancher. Sună a reclamă publicitară, nu a nume de conducător. E sigur, Merrimount, oricum sîntem damnați. De ce nu lasă orașul să se conducă singur?

— Ooo... a făcut-o atît de bine pînă acum...

— Pe lîngă subiect. Am luat-o a dracu' de mult pe lîngă subiect — din nou!

— Aaa, dar ceea ce *nu* vedeți voi doi este că tocmai legătura pătimașă a publicului cu *arta* sa — faptul că oamenii cred că operele sînt omul — este cea care a creat criza de față!

— Am crezut că *moartea* sa a provocat criza!

În momentul acela, un grup de Verzi alergă pe lîngă ei. Lake, Merrimount, Kinsky și Sonter ridicară cu toții steagurile verzi, cu un curios amestec de deriziune și fervoare beată. Raffe se ridică în picioare și strigă după ei:

— E mort! E mort! E mort!

Era îmbujorată și avea părul foarte răvășit.

Ultimul dintre Verzi se întoarse la sunetul vocii lui Raffe, cu fața înfiorător de palidă sub lampioane. Lake văzu că de pe mîinile bărbatului picura ceva roșu. O forță pe Raffe să stea jos:

— Taci, taci!

Privirea bărbatului trecu peste masa lor, după care alergă pe urmele tovarășilor săi, pierzîndu-se curînd din vedere.

— Au spioni peste tot.

— Păi, mi-am găsit unul în nas dimineață cînd l-am suflat.

— Dimineața sau nasul?

Rîsetul, și apoi o voce din afara cercului intim, înfundată de tufărișul dens, spuse:

— Nu sînt sigur că Bender e mort. Verzii pretind că este în viață.

— A, da.

Cercul intim își însuși cu repeziciune subiectul, trîntind cu nerușinare în nasul cercului exterior un fel de ușă masivă.

— Da, este în viață.

— ... sau este mort și se întoarce peste două săptămîni, doar puțin mîncat de descompunere. De întîrziere?

— ... nimeni nu i-a văzut de fapt cadavrul.

— ... e-un secret absolut. Nici prietenii lui n-au văzut...

— ... iar ceea ce vedem noi este de fapt o *lovitură*.

— Cu-cu!

— Taci, porumbel nenorocit.

— Nu-s porumbel — sînt cuc.

— Bender ura porumbeii.

— Ura și cucii.

— Bu! Bu!

— De parcă ar controla cineva, *oricine*, orașul ăsta!

— O, fecundă matroană, bunică Ambergris, frumoasă, îmbăiată în sîngele versiunilor sub luna cangrenoasă.

Cadența melodramatică a lui Merrimount era neîndoielnică, și Lake se excită.

— Am auzit bine?

Lake se frecă la urechi.

— Este cumva *poezie*? Versuri? Dar ce-i ciudățenia asta: îmbăiată în sîngele *versiunilor*? Cu siguranță, veselul meu munte, vrei să spui *virgine*. Cu toții am fost asta odată — sau am avut asta odată.

Un țipăt de aprobare din partea galeriei.

Dar Merrimount ripostă:

— Nu, nu, dragul meu Lake, am *vrut* să spun versiuni — protestez. Am vrut să spun versiuni: „îmbăiată în sîngele multelor *versiuni* ale orașului."

— Ai întors-o frumos — interveni Sonter — dar tot cred că ești beat.

Punct în care Sonter și Merrimount se retraseră din discuție, angajîndu-se într-un duel verbal pe marginea dubletului „versiune"/„virgine". După toate probabilitățile, aveau să continue pînă cînd soarele și luna urmau să cadă de pe cer. Lake simți o înțepătură de gelozie.

Kinsky afișă un zîmbet infatuat, se ridică în picioare, se întinse și spuse:

— Eu merg la operă. Vine cineva cu mine?

Un cor de „nu"-uri, însoțit de-o serie de „șterge-o d-aici!".

Kinsky, rumen în obraji, rîzînd zgomotos, aruncă pe masă cîteva monede pentru plata consumației și se împletici de-a lungul străzii care, în pofida orei tîrzii, fremăta plină de pietoni.

— Ai grijă la Roșii, Verzi și Albaștri, strigă Raffe în urma lui.

— Albaștri? zise Lake, întorcîndu-se spre ea.

— Da. Albaștri — știi tu. Cei triști.

— Ciudat. Cred că Albaștrii sînt mai periculoși decît Verzii și Roșii laolaltă.

— Da, doar Maroniii sînt mai criminali.

Lake rîse, apoi privi în urma lui Kinsky.

— Nu vorbește serios, nu-i așa?

— Nu, spuse Raffe. În definitiv, dacă e să aibă loc un masacru, aceasta va avea loc la operă. Credeam că proprietarii de teatre sau chiar actorii înșiși, vor avea destulă înțelepciune să închidă sălile vreme de o lună.

— N-ar trebui să plecăm din oraș? Doar noi doi... și poate Merrimount?

Raffe pufni.

— Și *poate* Merrimount? Și unde să mergem? La Curtea Califului? Iartă-mă că spun asta, dar sînt falită.

Lake zîmbi superior.

— Atunci, cum se face că-ți permiți să bei atît de mult?

— Vorbesc serios. Vrei să spui c-ai plăti tu drumul?

— Nu... și eu sînt la fel de sărac ca tine.

Lake puse paharul jos.

— În schimb, aș plăti să primesc un sfat.

— Mănîncă mîncare sănătoasă. Execută-ți comenzile la timp. Nu-l lăsa pe Merrimount înapoi în viața ta.

— Nu, nu. Nu vreau genul ăsta de sfaturi. Aș avea nevoie de-un sfat mai aparte.

— Despre ce e vorba?

Se aplecă în față, spuse încet:

— Ai primit vreodată o comandă anonimă?

— La ce te referi?

— Să te trezești cu o scrisoare în cutia poștală, fără nici o adresă de expediție. Adresa ta să nu figureze pe ea. E clar din partea cuiva cu stare. Îți spune să mergi într-un loc anume la un anumit moment. Amintește de un bal mascat.

Raffe se încruntă și-l privi pieziș.

— Tu vorbești serios.

— Da.

— N-am primit niciodată o asemenea comandă. Tu ai primit așa ceva?

— Da. Așa cred. Adică... cred că-i o comandă.

— Pot să văd scrisoarea?

Lake se uită la ea, prietena lui cea mai bună, și nu se putu convinge să-i arate scrisoarea.

— N-o am la mine.

— Mincinosule!

Cînd dădu să protesteze, ea îl luă de mînă și întrebă:

— Nu, nu... e-n ordine. Înțeleg. Nu vreau să profit de tine. Dar vrei un sfat dacă să mergi sau nu?

Lake încuviință, prea rușinat s-o mai privească în ochi.

— Ar putea fi marea ta lovitură, un colecționar important care vrea să rămînă anonim pînă cînd va deține monopolul pe piață cu lucrări originale semnate de Lake. Sau...

Făcu o pauză și Lake fu invadat de teamă, o teamă care știa că-l putea copleși atît de repede numai fiindcă fusese prezentă dinainte.

— Sau...?

— Ar putea fi o... cerere specială.

— O *ce*?

— Nu știi la ce mă refer?

Luă o gură de băutură, așeză paharul la loc pe masă, spuse:

— Recunosc. N-am nici cea mai mică idee despre ce vorbești.

— Naivul, naivul de Martin, zise ea și se aplecă să-i ciufulească părul.

Roșind, el se retrase:

— Spune-mi o dată, Raffe.

Raffe zîmbi.

— Uneori, Martin, unui om bogat îi vine cîte o idee perversă, într-un cotlon ascuns al minții... iar acea idee este să posede o imagine pornografică personalizată executată de un artist.

— Oh!

Imediat, ea adăugă:

— Dar e posibil că mă înșel. Chiar și așa, genul ăsta de lucrare se plătește foarte bine. Poate suficient cît să-ți permită să nu mai iei comenzi o vreme și să-ți faci propriile lucrări.

— Așadar, ar trebui să merg?

— Ajungi să ai succes numai dacă-ți asumi riscuri... Voiam de mult să-ți spun, Martin, ca prieten și coleg artist...

— Ce anume? Ce voiai să-mi spui?

Lake era foarte conștient că Sonter și Merrimount tăcuseră brusc.

Ea îi luă mîna într-ale sale.

— Opera ta e... măruntă.

— Adică pictez miniaturi? se miră Lake.

— Nu. Cum să-ți spun? E mică în ambiție. Arta ta înaintează cu pași mici. Trebuie să faci pași mai mari. Trebuie să pictezi o lume mai mare.

Lake ridică privirea, încercînd să-și ascundă suferința din voce și nodul din gît:

— *Vrei să spui că nu-s bun de nimic.*

— Spun doar că *tu* nu crezi că ești bun de ceva. De ce ți-ai irosi altfel talentul pe portrete facile, pe o mie de lucrări minore care nu *cer* nici o disciplină? Tu, Martin, ai putea fi un Voss Bender al artiștilor.

— Bender... Uite ce s-a ales de el... e mort.

— Martin!

Brusc, se simțea foarte obosit, foarte... mărunt. Vocea tatălui său îi răsuna neplăcut în gînd.

— Lumina e de vină... lumina din orașul ăsta pe care nu-l pot surprinde în tablouri, bolborosi el.

— Ce?

— Calitatea luminii e de vină.

— Nu înțeleg. Sper că nu te-ai supărat pe mine?

El reuși să zîmbească firav.

— Raffe, cum aș putea fi supărat pe tine? Am nevoie de timp să mă gîndesc la ce ai spus. Nu-i o afirmație cu care pot fi pur și simplu de acord. Dar, între timp, îți voi urma sfatul... voi merge.

Fața lui Raffe se lumină.

— Bun! Acum, condu-mă spre casă. Am nevoie de somn.

— Merrimount va fi gelos.

— Nu voi fi, zise Merrimount cu o privire care era jumătate încruntare, jumătate rînjet. Ai vrea *tu* să fiu gelos.

Raffe îl strînse de mînă și spuse:

— În definitiv, indiferent ce fel de comandă ar fi, poți s-o refuzi fără nici o problemă.

* * *

Totuși, o dată ce am cercetat interpretarea proprie dată de Lake oficiului poștal — clădire și metaforă —, cît de mult ne-am apropiat de adevăr? Mai deloc. Dacă biografia lui Lake este prea sumară ca să ne poată fi de ajutor, iar oficiul poștal însuși este prea superficial, trebuie să ne întoarcem spre alte surse, adică toate celelalte tablouri însemnate ale lui Lake, căci în diferențele și asemănările cu „Invitația" am putea descoperi adevărul.

În primul și cel mai general rînd, putem discuta opera lui Lake în termenii arhitecturii, în termenii iubirii sale pentru căminul adoptiv. Dacă „Invitație la o decapitare" marchează intrarea lui Lake în maturitate, aceeași operă inaugurează de asemenea fascinația sa pentru Ambergris. Orașul este deseori singurul subiect al artei lui Lake; și, în aproape toate cazurile, orașul înglobează, aglomerează sau închide ca într-un labirint oamenii cu care împarte pînza. Mai mult decît atît, orașul are o *prezență* palpabilă în opera lui Lake. Aproape că *intervine* în viețile locuitorilor lui.

Binecunoscutul triptic „Bulevardul Albumuth" al lui Lake constă din panouri care prezintă cu ostentație, la răsărit de soare, la prînz și la apus, imaginea văzută de la o fereastră aflată la etajul al patrulea a caselor de raport dincolo de care se întind domurile Cartierului Religios (strălucitoare din cauza calității transcendentale a luminii pe care Lake a redat-o pentru întîia dată în „Invitație la o decapitare"). Tabloul este destul de masiv, culorile predominante fiind galbenul, roșul și verdele. Singura constantă umană în cele trei panouri

este un bărbat aflat în stradă, pe bulevard, înconjurat de pietoni. La început, arhitectura pare identică, dar la o privire mai atentă, străzile și clădirile se transformă în mod vădit sau își schimbă locurile de la o scenă la alta, apăsîndu-l tot mai tare pe bărbat. Spre apus, acolo unde înainte erau așezați porumbei, pe clădiri apar gargui. Oamenii care-l înconjoară pe bărbat au devenit treptat animalici, capetele lor sînt unghiulare, nasurile sînt boturi, dinții — colți. Expresiile de pe fețele acestor oameni devin treptat tot mai triste, tot mai melancolice și tragice, pe cînd protagonistul scenei, impasibil, stînd cu spatele la noi, nu are chip. Clădirile însele ajung să semene cu niște fețe triste, așa încît efectul de ansamblu al ultimului panou este copleșitor... Și totuși, în chip ciudat, simțim tristețe nu pentru oameni sau clădire, ci pentru acel unic element imuabil al seriei — bărbatul fără față care stă cu spatele la privitor.

Aici, deci, poate fi găsit punctul în care Lake se desparte de simboliști precum marele Darcimbaldo — Lake refuză să se piardă în structurile sale grotești sau să se abandoneze imaginației fără constrîngere. Toate tablourile maturității sale emană un simțămînt al *durerii* copleșitoare. Această durere îi ridică opera deasupra celor ale contemporanilor săi și îi conferă profunzimea și misterul care captivează în asemenea măsură publicul larg.

(Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

Lake dormi în reprize în noaptea aceea aparent fără lună, iar cînd se trezi, astrul nopții înflorea obscen, luminos și roșu, la căpătîiul patului său. Cearșafurile sale deveniseră, în lumina aceea purpurie, valuri violete de material unduitor, devenit lipicios din pricina transpirației. Simțea miros de sînge. Emana puternic

din pereți. Un bărbat stătea în fața ferestrelor deschise de la balcon, aproape eclipsat de strălucirea lunii de dincolo de el. Lake nu putea vedea chipul bărbatului. Se ridică în capul oaselor.

— Merrimount? Merrimount? Te-a întors în sfîrșit la mine...

Bărbatul stătea de-o parte a patului. Lake stătea lîngă fereastra balconului. Bărbatul stătea întins în pat. Lake se duse la balcon. Bărbatul și Lake stăteau la distanță de treizeci de centimetri unul de altul, în mijlocul camerei, cu luna crepusculară și înecată în sînge în spatele lui Lake. Luna îi sufla în ceafă, percepea respirația ei purpurie. Nu putea vedea chipul bărbatului. Stătea chiar în fața lui și nu-i putea vedea chipul. Apartamentul, revelat de calitatea perfectă a luminii sîngerii, striga la el cu precizia detaliilor sale, îi agresa privirea cu ascuțimea muchiilor. Toți perii din pensulele sale uscate își dezvăluiau imperfecțiunile infinitezimale.

— Nu ești Merrimount, îi spuse el bărbatului.

Bărbatul avea ochii închiși.

Lake stătea cu fața către interiorul camerei. Bărbatul stătea cu fața către Lake.

Bărbatul deschise ochii și lumina ruginie a lunii răzbătu prin ei și formă două puncte ruginii pe gîtul lui Lake, de parcă ochii bărbatului nu erau decît niște găuri ce-i străbăteau craniul dintr-o parte în cealaltă.

Luna se stinse. Lumina continuă să iasă din ochii bărbatului. Bărbatul declanșă un zîmbet ca o semilună și lumina i se revărsă printre dinți.

Bărbatul îl prinse de mînă pe Lake și i-o întoarse cu palma în sus.

Cuțitul tăie prin mijlocul palmei lui Lake. Simți cum îi trecea cuțitul prin piele și prin mușchii cartilaginoși ai palmei și mai adînc, în tendoane, vase sanguine și nervi. Pielea se trase de-o parte pînă cînd toată palma i se înfățișă, jupuită și deschisă. Văzu cuțitul retezînd mușchiul din partea inferioară a ligamentului anular, apoi simți, aproape auzi, cum mușchii mai mici se

depărtau de os, retezați — șase pentru degetul mijlociu, trei pentru inelar; cuțitul zgîria acum osul mare, pe cînd bărbatul îl îndrepta spre zona din apropierea încheieturii lui Lake, tăind tendoane extensoare, nervi, cele mai îndepărtate avanposturi ale arterelor radiale și cubitale. Putea discerne totul: galbenul stratului subțire de grăsime, albul osului ascuns de roșul închis al mușchiului, cenușiul tendoanelor, limpede, ca și cînd mîna i-ar fi fost etichetată și schematizată în propriul său folos. Sîngele se prelinse, gros și greoi, scurgîndu-se din toate extremitățile pînă ce nu-și mai simți decît pieptul. Durerea era infinită, atît de puternică, încît nu încercă să fugă de ea, ci doar să se ferească de privirea roșie a bărbatului care-l măcelărea în vreme ce el nu făcea decît să stea locului, lăsîndu-l să-și vadă de treabă. Un gînd îi trecu prin cap ca o jelanie, ca un epitaf: *Nu voi mai picta niciodată.*

Nu putea scăpa. Nu putea scăpa.

Mîna lui Lake începu să bombăne, să mormăie...

Ca răspuns, bărbatul îi cîntă mîinii lui Lake, cuvintele fiind ininteligibile, ciudate, triste.

Mîna lui Lake începu să strige — un strigăt prelung, vlăguit, tot mai ascuțit. Rana se preschimbă într-o gură în care bărbatul continuă să înfigă cuțitul.

Lake se trezi țipînd. Se îneca în sudoare, cu mîna dreaptă încleștată pe încheietura mîinii stîngi. Încercă să-și controleze respirația, inspirînd și expirînd adînc, dar descoperi că-i era cu neputință să o facă. Cuprins de panică, se uită spre fereastră. Luna nu se vedea. Nu era nimeni acolo. Își forță privirea să coboare spre mîna sa stîngă (nu făcuse nimic, nimic, nimic cît timp bărbatul îl tăia în bucăți) și o găsi întreagă.

Încă mai țipa.

* * *

În „Invitație la o decapitare", durerea îmbracă forma a două figuri: adunătorul de insecte din fața clădirii și bărbatul reliefat la fereastra de sus a oficiului poștal.

(Dacă acelora care au citit pînă în acest punct li se pare că am trecut pînă acum sub tăcere aceste două figuri, astfel încît să fac ca ele să pară a fi o revelație, asta e fiindcă ele *sînt* cu adevărat o revelație pentru privitor; datorită mulțimii de detalii din jurul lor, ele sînt în general ultimele observate, iar apoi, într-un tribut adus intensității lor, ele devin *singurele* lucruri observabile.)

Adunătorul de insecte, scăldat într-o lumină scăzută, cu excepția unei singure scînteieri portocalii, coboară în grabă scările din față, avînd o mînă ridicată în urmă, ca pentru a se feri de privirile bărbatului de la fereastră. Să fie oare această figură chiar tatăl lui Lake, sau reprezintă un adunător de insecte mitologic — *acel* Adunător de Insecte? Își percepea Lake tatăl ca pe o figură mitologică? Din discuțiile mele cu Lake, cea din urmă interpretare mi se pare cea mai plauzibilă.

Dar cărui fapt îi putem atribui acea singură fereastră transparentă de la etajul clădirii, prin care vedem un bărbat care stă în picioare, cuprins de-un chin extrem, cu ochii ridicați spre cer? Într-o mînă, bărbatul ține o scrisoare, pe cînd cealaltă mînă e ținută cu palma în sus de către o umbră vag asemănătoare cu o barză, care i-a înfipt un cuțit în ea. Scena aceasta își dobîndește energia datorită faptului că ne e redată prin fereastră: nuanțele de verde radiază din punctul purpuriu, pulsatoriu, care marchează locul pe unde a pătruns cuțitul în carne. Sporind efectul, Lake a multiplicat atît de mult straturile de vopsea, încît a creat un joc al perspectivei prin care figura există simultan și înăuntru și în afara ferestrei.

Cu toate că imobilul care adăpostește această scenă complicată se pretează, la rîndul său, unor interpretări fantastice și se poate crede că Lake a transfigurat o întîmplare istorică în manieră fantasmagorică, silueta cu palma străpunsă este în mod clar a unui bărbat, nu a unui copil sau a unui locuitor gîrbovit, iar scrisoarea din mîna dreaptă a bărbatului indică recunoașterea utilizării clădirii ca oficiu poștal, iar nu ca morgă (doar dacă, forțînd interpretarea, am încerca o mostră de umor

negru de duzină, vorbind despre un „oficiu al scrisorii moarte").

O analiză mai atentă a chipului bărbatului scoate la iveală două elemente neliniștitoare: (1) descoperim o asemănare izbitoare cu fața lui Lake; și (2) privită mai îndeaproape, cu o lupă, se vede un al doilea set, aproape transparent, de trăsături suprapus primului. Această „mască", a cărei existență e contestată de mulți critici, imită, ca un mulaj făcut după un subiect viu, trăsăturile celei dintîi, cu excepția a două amănunte: bărbatul acesta are dinți făcuți din cioburi de sticlă și, spre deosebire de dublura sa, zîmbește cu o brutalitate înfiorătoare. Să fie aceasta fața bărbatului fără chip din „Bulevardul Albumuth"? Să fie acesta chipul Morții?

Oricare va fi fost intenția lui Lake, toate aceste elemente se combină pentru a-i da privitorului — pînă și aceluia care percepe doar în subconștient unele dintre cele mai ascunse elemente — o reală senzație de neliniște și spaimă, dar și eliberarea acestei spaime prin strigătul chinuit, mut, al bărbatului de la fereastră. Bărbatul de la fereastră ne oferă singura mișcare din tablou, căci adunătorul de insecte, grăbindu-se să plece, se află deja în trecut, asemeni osuarului din oficiul poștal. Doar silueta deznădăjduită de la fereastră este încă în viață, captivă pentru totdeauna în prezent. Mai mult decît atît, chiar și abandonat de adunătorul de insecte și străpuns de o umbră ce ar putea fi o manifestare a propriei sale temeri, *lumina* nu-l abandonează sau trădează nici o clipă. Tonurile lui Lake sînt, cum a observat Venturi, „sonore mai degrabă decît luminoase, iar lumina pe care o conțin nu este atît una fizic palpabilă, cît una psihologică."

(Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

Lake își petrecu ziua următoare încercînd să dea uitării coșmarul. Pentru a se dezbăra de atmosfera lui înăbușitoare, plecă din apartament, dar nu înainte să aibă parte de o predică furioasă din partea lui Dame Truff despre felul în care, făcînd gălăgie noaptea tîrziu, dădea dovadă de lipsă de respect față de ceilalți chiriași; în tot acest timp, în spatele ei, cîțiva vecini, care nu-i săriseră în ajutor, deși era evident că-i auziseră strigătele, îi aruncau priviri curioase.

Apoi, după ce ascultă tăcut predica gazdei sale, își croi drum prin străzile aglomerate spre Galeria Fascinațiilor Ascunse, cu portofoliul sub braț. Portofoliul conținea două tablouri noi, ambele reprezentînd mîinile tatălui său, așa cum și le amintea, desfăcute larg ca niște aripi, acoperite de nenumărate insecte fojgăitoare — viespi mătăsoase, cicade, molii, fluturi, ciuma copacilor, călugărițe. Era un studiu la care lucra de mulți ani. Tatăl său avea mîinile distruse, și totuși frumoase: mușcate și înțepate de nenumărate ori, dar la fel de lucioase, la fel de netede ca marmura albă.

Proprietara galeriei, Janice Shriek, îl întîmpină la intrare; era o femeie severă, adusă de spate, cu ochi de un albastru rece, care-i vădeau natura calculată. În dimineața aceea îmbrăcase o pereche de pantaloni bărbătești foarte colorați și o jachetă peste o cămașă albă, ale cărei mîneci se terminau în manșete ce păreau făcute din dantelă. Shriek se ridică pe vîrful degetelor ca să-i aplice un sărut ceremonios pe obraz, explicîndu-i între timp că domnul scund și trupeș care-și arunca umbra dolofană pe peretele din spate al galeriei manifesta un interes deosebit pentru una dintre lucrările semnate de Lake, cît era de norocos că trecuse pe acolo și că, pînă continua ea să-i mai ațîțe interesul — chiar așa spusese, „să-i ațîțe interesul", spre marea uimire a lui Lake; era de așteptat acum să se transforme într-un artist gigolo? — el ar trebui să-și lase portofoliul

deoparte și, după un anume interval, să vină la ei și să se prezinte, asta era de o ocazie de milioane. Se întoarse șontîcăind la potențialul cumpărător, lăsîndu-l pe Lake cu răsuflarea tăiată. Nimeni nu putea spune că Janice Shriek nu avea suficientă energie.

Lake își așeză portofoliul pe o masă din apropiere; tablourile nenumăraților săi rivali îl priveau de pe pereți. Singura piesă de artă valabilă (pe lîngă ale lui Lake, desigur) era o miniatură intitulată „Chihlimbarul orașului", semnată de marea descoperire a lui Shriek, Roger Mandible, care, fără știrea lui Shriek, crease subtilele tonuri de chihlimbariul folosind ceara din urechile unei bine-cunoscute dive, care avusese ghinionul să adoarmă la o masă din cafeneaua unde-și amesteca Mandible vopselele. Îl făcea pe Lake să rîdă pe sub mustață de fiecare dată cînd o vedea.

După o clipă, Lake i se alătură lui Shriek și acelui domn, pregătit sufletește pentru una din acele conversații lingușitoare sterile care-l îngrețoșau.

— Da, eu sînt artistul.

— Maxwell Bibble. E-o plăcere să vă cunosc.

— Asemenea... Bibble. E-un lucru extraordinar de rar să întîlnești un adevărat iubitor al artei.

Bibble mirosea puternic a sfeclă. Lake nu reușea să facă abstracție de asta. Bibble mirosea puternic a sfeclă. Îi venea greu să nu spună: *Bibble e bine îmbibat cu boare de sfeclă...*

— Ei bine, mînuiți... mînuiți atît de bine, ăăă... *culorile*, zise Bibble.

— Cît sînteți de atent! Janice, ai auzit ce-a spus? întrebă Lake.

Shriek clătină cu nervozitate din cap, spuse:

— Domnul Bibble e om de afaceri, dar și-a dorit dintotdeauna să fie...

Sfeclă? completă Lake în gînd; dar nu:

— ... critic al artelor, conchise Shriek.

— Da, minunate culori, zise Bibble, de data aceasta cu mai multă încredere.

— Nu e nimic. *Adevăratul artist* poate face pînă și cea mai îndărătnică lumină să se plieze în fața voinței lui, enunță Lake.

— Așa cred. Mă gîndeam că tabloul acesta ar arăta bine în bucătărie, lîngă dantela soției.

— „În bucătărie, lîngă dantela soției", repetă Lake sec, apoi adoptă un zîmbet împietrit.

— ...Dar mă-ntreb dacă nu cumva e prea mare...

— E mai mic decît pare, interveni Shriek pe un ton întrucîtva duios, sau așa i se păru lui Lake.

— Poate că voi reuși să-l modific, să-i reduc din dimensiuni, spuse Lake, aruncînd o privire aspră spre Shriek.

Bibble clătină din cap, ducîndu-și mîna la bărbie într-o contemplare fascinată a posibilităților.

— Sau îl pot tăia pur și simplu în patru și veți lua bucata care vă place cel mai mult, spuse Lake. Sau în opt v-ar fi mai pe plac?

O lăsă pe Shriek să turuie convingător despre forța vicleană a tușelor sale — o înșiruire alunecoasă de banalități pe care Lake le disprețuia și le admira în același timp. Nu se putea plînge că Shriek nu-l promova — era singura care acceptase să-i expună lucrările — dar ura modul în care își însușea picturile sale, vorbind uneori de parcă ea le făcuse. Pictor ratat și istoric începător al artei, Shriek pusese bazele galeriei prin larghețea celebrului ei frate, istoricul Duncan Shriek, care-i adusese și mulți dintre primii și cei mai buni clienți. Lake avea impresia că pornirea ei de-a împinge lucrurile tot mai departe era legată de un anumit sentiment de vinovăție alimentat de faptul că nu fusese nevoită să înceapă de jos, ca toată lumea.

În cele din urmă, cînd Lake îi oferi un zîmbet subțire, Bibble, încă puțind a sfeclă, anunță că nu se poate hotărî pe moment, dar că va reveni altă dată. Categoric, avea să revină — și ce plăcere să-l întîlnească pe artist!

La care Lake replică, și-i păru rău din clipa cînd vorbele îi ieșiră pe gură:

— Este o plăcere să *fiu* artistul.

Un rîset crispat din partea lui Shriek. Un rîset neplăcut din partea aproape-cumpărătorului, a cărui mînă Lake încercă din răsputeri s-o sfarme cînd se salutară de rămas-bun.

După ce plecă Bibble, Shriek se întoarse spre el și spuse:

— Minunat!

— Ce a fost minunat?

Ochii lui Shriek deveniră mai reci ca de obicei.

— Atitudinea aia de artist îngîmfat, arogant și suficient. Le place asta, să știi — îi face să aibă impresia că au cumpărat lucrarea unui geniu în născare.

— Și nu asta fac? spuse Lake.

Era oare sarcastică? Dacă nu, Lake s-ar fi prefăcut.

Shriek îl mîngîie pe spate.

— Indiferent despre ce-i vorba, ține-o tot așa. Acum, hai să aruncăm o privire la noile tablouri.

Lake își mușcă buza, forțîndu-se să tacă pentru a nu comite un suicid profesional, se apropie de masă și luă cele două pînze. Le desfășură cu o mișcare stîngaci-complicată.

Shriek se uită la ele cu o expresie întrebătoare pe chip.

— Ei bine? spuse Lake într-un tîrziu, răsunîndu-i în urechi vorbele lui Raffe din seara trecută. Îți plac?

— Hmm? făcu Shriek, ridicînd privirea de la tablouri de parcă ar fi rătăcit cu gîndurile departe.

În clipa aceea, Lake simți visceral un adevăr pe care nu-l înțelesese pînă atunci decît la nivel intelectual: era cea mai neînsemnată investiție a lui Shriek și o plictisea.

Chiar și așa, merse îndărătnic mai departe, pregătit să fie umilit din nou:

— Îți plac?

— Ooo! Tablourile?

— Nu... ci...

Ceara din urechi de pe pereții ăștia? rosti el în gînd. *Sfeclele?*

— Da, tablourile.

Sprîncenele lui Shriek se încruntară și ea își duse mîna la bărbie într-o imitație inconștientă a tocmai plecatului Bibble.

— Sînt foarte... interesante.

Interesante.

— Sînt mîinile tatălui meu, spuse Lake, conștient că era pe cale să se lanseze într-o confesiune deopotrivă rușinoasă și inutilă, de parcă ar fi putut face tablourile mai atractive pentru Shriek spunînd *asta s-a întîmplat*, asta e o persoană pe care *o cunosc*, asta e *real* prin urmare este *bun*. Dar nu avea de ales; se avîntă cu capul înainte: Tata e un tip uimitor, nonverbal, așa cum sînt majoritatea adunătorilor de insecte, dar avea un singur mod prin care se simțea în largul lui să comunice cu mine, Janice — venind acasă cu palmele închise — iar cînd le deschidea, avea în ele cîte o bijuterie vie, cîte o minune rară din lumea insectelor — scînteind negru, roșu sau verde — și-i scînteiau și lui ochii. Îmi spunea pe rînd cum le cheamă, cu vocea lui blîndă și foarte afectuoasă; îmi spunea că sînt toate foarte diferite între ele, că, deși le omora și deseori le mîncam cînd eram la ananghie, trebuia s-o facem cu respect și cu conștiință.

Lake se uită spre podea.

— Voia să ajung și eu adunător de insecte, dar eu am refuzat. Nu puteam. Trebuia să devin artist.

Își aminti felul cum se împuținase bucuria în tatăl său cînd își dăduse seama că fiul nu-i va urma pașii. Îl duruse pe Lake să-și vadă tatăl atît de singur, prins în capcana reticenței lui și a profesiei sale solitare, dar știa că pe el îl duruse și mai tare. Îi era dor de tatăl lui; era o durere în piept.

— E-o poveste încîntătoare, Martin. O poveste încîntătoare.

— Le vei lua, deci?

— Nu. Dar e o poveste încîntătoare.

— Dar... privește-le! Uită-te cît de perfect am redat insectele, spuse Lake, arătîndu-le cu degetul.

— Da, așa e. Dar e un sezon lent și nu am spațiu. Poate mai tîrziu, după ce se vor vinde celelalte lucrări ale tale.

Tonul ei îi dădea de înțeles ca nu era cazul să insiste prea mult.

Cu un mare efort de voință, Lake zise:

— Înțeleg. Voi mai trece pe aici peste cîteva luni.

Invitația la decapitare îi surîdea din ce în ce mai mult.

Cînd se întoarse la apartament să lucreze la comanda domnului Kashmir, era-n mod clar indispus. Pe lîngă dezamăgitorul drum la galerie, cheltuise bani pe niște cîrnați unsuroși care-i stăteau acum în stomac aidoma unor colaci suplimentari de intestine. Nu-l ajuta nici faptul că imaginea bărbatului din coșmar îi venea și pleca din minte întruna, oricît de tare încercase s-o reprime.

Chiar și așa, luă cu simț al datoriei paginile cu ilustrații pe care le rupsese din cărți cumpărate ieftin la ușa din spate a librăriei Borges. Începu să le decupeze cu foarfecele lui ruginite și pătate cu vopsea. Ideile pentru comenzi nu-i veneau în scăpărări ale muzei, ci ca o calmă re-creare a unei lucrări din trecut. În ultima vreme, era conștient de asta, devenise leneș, oferind „traduceri" precise celor care-i făceau comenzi, reprimîndu-și în același timp orice aport al imaginației.

Totuși, acestă atitudine nu explica de ce, după o perioadă de lucru în timpul căreia se uită țintă la plic și la invitația din el — erau așezate într-un colț pe șevalet —, coborî privirea și descoperi că, după ce decupase cu grijă un trio de fete care dansau, le tăiase cu aceeași grijă capetele și apoi le decupase modele sub formă de stea pe busturi.

Cuprins de dezgust, Lake aruncă foarfecele în lături și lăsă ruinele fetelor dănțuitoare să cadă fluturînd la podea, aidoma unor confetti exotice. Evident, comanda domnului Kashmir trebuia să aștepte momentul critic al atingerii muzei.

Se duse la șevaletul aglomerat, îl goli, așezînd cele patru sau cinci pînze pe patul deja stăpînit de haos, își trase scăunelul fără spătar, luă o pînză curată și o prinse în pioneze pe șevalet. Încet, începu să aplice pe ea tușe de vopsea în ulei. În pofida ultimilor trei ani de nesfîrșite comenzi, mirosul familiar al vopselei proaspete îi gîdilă simțurile. Lumina venită din spatele său era tăioasă, limpede, așa încît nu trebui să ceară cu împrumut lampa lui Dame Truff.

Lucrînd, Lake nu cunoștea subiectul tabloului sau măcar cum să aplice cel mai potrivit vopseaua, dar continuă să creeze straturi, atent la presiunea penelului pe pînză. Raffe îl forțase cu luni în urmă să folosească vopsele în ulei. La vremea aceea, îi aruncase o privire superioară, dubitativă, dat fiind că ultimul ei dar fuseseră niște vopsele speciale făcute dintr-un amestec de pigmenți naturali și cerneală din calmar de apă dulce. Lake le folosise vreme de o săptămînă înainte ca tablourile sale să înceapă să se decoloreze; curînd, pînzele sale rămăseseră la fel de goale ca înainte. Raffe, încercînd mereu să găsească partea bună a lucrurilor, îi spusese, cînd se întîlniseră data următoare la o cafenea, că ar putea deveni celebru vînzînd „tablouri care dispar". Aruncase în ea cu setul de vopsele. Din fericire, își ratase ținta și lovise un străin — un bărbat sperios și uimitor de chipeș pe nume Merrimount.

De data asta, însă, ideea lui Raffe părea a fi una bună. Trecuseră mulți ani de cînd nu mai folosise vopsele de ulei și uitase cît era de ușor să creezi cu ele texturi, uitase felul cum se aduna vopseaua strat peste strat. Îi plăcea în mod special că putea amesteca mai multe culori pentru a obține gradări ale umbrei. Presupunînd că problemele prezente erau temporare — și că pînă atunci se va mulțumi să picteze pe o pînză cu care-și acoperea șevaletul — și aruncînd chiar și acum o privire rapidă peste umăr, lucră la pregătirea culorii: verde de smarald, alb-verzui de jad, verde crud, verde-lămîie, verde-coclit. Amestecă toate nuanțele pînă ce

obținu un fundal luminos, strălucitor. Apoi, cu un verde întunecat, începu să picteze o față...

Doar chemarea de seară la rugăciune din Cartierul Religios — cele cinci dangăte solemne al clopotului din vechea catedrală truffidiană — îl trezi pe Lake din transă. Clipi, se întoarse spre fereastră, apoi se uită înapoi la pînză. Cu șoc și oroare, lăsă pensula să-i cadă din mînă.

Căpățîna avea o gură albăstruie plină de dinți din cioburi de sticlă printre care zîmbea cu cruzime, iar deasupra nasului ruinat, ochii străluceau ca două flăcări gemene. Lake avea în față chipul din coșmarul său.

Vreme îndelungată, Lake își examină lucrarea. Primul său impuls, de a picta peste ea, luînd-o de la capăt, făcu treptat loc unui al doilea impuls mai profund: s-o termine. Și mai bine, își spuse, ca fața să rămînă atunci în tablou, ștearsă, să-și facă din nou loc în mintea sa. Îl străbătu un mic fior cînd își dădu seama că nu semăna deloc cu ceea ce mai făcuse înainte.

— Te-am prins în capcană, îi spuse el, fremătînd de fericire.

Figura pictată se uită la el cu ochii-i nepămînteni și nu spuse nimic. Poate că pe pînză încă mai zîmbea, dar nu putea să-i zîmbească doar lui. Acum zîmbea lumii întregi.

Mai lucră preț de cîteva minute, adăugînd definiție pleoapelor și îngustînd pomeții, ușurat, căci, acum cînd ajunsese la ideea că fața *aparținea* lumii, că poate întotdeauna fusese a lumii, o voia perfectă în cel mai mic detaliu, astfel încît nici o urmă a ei să nu-l mai bîntuie vreodată.

Cînd umbrele se alungiră și se adînciră, căzîndu-i peste pînză, lăsă de-o parte paleta, își curăță pensulele cu terebentină, le spălă în chiuveta din cealaltă parte a holului și se îmbrăcă repede, fiind acompaniat de un flașnetar din stradă. După ce-și îmbrăcă jacheta, își vîrî carnețelul pentru schițe și două creioane ascuțite în buzunarul de la piept — în cazul în care gazda sa

misterioasă avea să-i ceară o demonstrație imediată a priceperii sale — și, plimbîndu-și degetele peste pecetea ornată, puse acolo și invitația.

Cîteva clipe de dibuit sub pat și găsi un cap de broască din plastic, pe care-l folosise la Festivalul Calmarului de Apă Dulce de anul trecut — trebuia să fie suficient drept costum. Îl îndesă în buzunarul de la șold, un ochi galben bulbucat uitîndu-se absurd în sus, spre el. După ce mai dibui puțin, găsi și harta. Fiecare cetățean cu minte din Ambergris avea o hartă a orașului, căci aleile lui erau nenumărate și păreau să-și schimbe direcția din proprie voință.

Trăi o clipă de agitație aranjîndu-și cravata, apoi încuie ușa apartamentului în urma sa. Inspiră profund, coborî scările și porni de-a lungul Bulevardului Albumuth pe cînd cerul se topea în nuanța oranj-verzuie specifică Ambergrisului. Doar Ambergrisului.

* * *

Găsim această calitate a iluminării în aproape toate tablourile lui Lake, dar nicăieri nu e mai izbitoare ca în incendiarul „Casa arzîndă", unde se întrepătrunde cu o aluzie la teama sa față de păsări; e singurul tablou prezentînd sumar păsări pe lîngă „Invitație la o decapitare" și „Prin ochii săi" (pe care-l voi discuta în scurtă vreme). „Casa arzîndă" amestecă tonuri de roșu, galben și portocaliu așa cum „Invitația" amestecă tonuri de verde, dar efectul e diferit. Tabloul înfățișează o casă cu acoperișul și zidul din față doborîte — pentru a scoate la vedere o bufniță, o barză și un corp ce ard de vii, iar însăși flăcările la un loc formează umbra unei păsări de foc, executată într-un stil asemănător cu al lui Lagach. În mod limpede, mai aproape decît atît de fantezie Lake nu ajuns niciodată; e o lucrare a împlinirii dorinței în care teama sa față de păsări este înlăturată prin foc. Cum a scris Venturi: „Farmecul tabloului rezidă în misterioasa lui putere de sugestie — suspinul

fatalității ce răsună peste siluetele ciudat contorsionate." S-ar putea să avem aici o altă piesă a puzzle-ului care descrie procesul transformării lui Lake. Dacă este așa, nu știm precis unde s-o așezăm — și dacă ar trebui așezată aproape sau departe de piesa de puzzle care este „Invitație la o decapitare".

O legătură mai puțin ambiguă cu „Invitația" poate fi găsită în persoana lui Voss Bender, celebrul compozitor de operă, fost politician, și zarva ce a urmat morții lui — o moarte care a avut loc cu doar trei zile înainte ca Lake să înceapă „Invitația". În ultimele interviuri, de obicei taciturnul Lake își proclama marea stimă față de Voss Bender, recunoscîndu-l chiar și ca sursă de inspirație (chiar dacă, atunci cînd l-am cunoscut eu, nu-mi amintesc să fi pomenit vreodată de Bender). Nu doar un singur istoric al artei, observînd repetiția temelor lui Bender în opera lui Lake, s-a întrebat dacă Lake n-a făcut o obsesie pentru compozitorul decedat. Poate, așa cum sugerează Sabon, „Invitația" reprezintă o comemorare a lui Voss Bender. Dacă este așa, acesta e primul dintr-o trilogie de astfel de tablouri, ultimele două, „Prin ochii săi" și „Arie pentru fragilele oase ale iernii", fiind omagii clare aduse lui Bender.

(Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

În atmosfera amurgului plutea o miasmă amestecată de sînge și coajă de portocale, iar lumina, pe măsură ce dispărea, lăsa în urmă un vag reziduu auriu pe clanțele de alamă de la ușile de intrare în bănci, pe catargele de steag arămii din fața ambasadelor străine și pe Fîntîna lui Trillian, cu obeliscul ei în vîrful căruia stătea un heruvim trist din marmură trandafirie, cu cotul sprijinit pe un craniu negru, cu aspect amenințător. Mulțimile se adunaseră în piața luminată de felinare

ca să-i asculte pe poeți cum își declamau versurile stînd cocoțați pe lăzi din lemn. Tavernele din apropiere împrăștiau muzică și lumină deopotrivă, lumina spărgîndu-se pe pietrele de pavaj în dîre groase, pe cînd vînzătorii de pe trotuar îi ademeneau pe trecători cu tot soiul de gustări, de la cîrnații pe care abia-i înghițise Lake și pînă la dulciuri extrem de păcătoase. Puțini din afara Ambergrisului își dădeau seama că marele artist Darcimbaldo își crease portretele cu poame și fructe de mare din viața reală — furîndu-le de la vînzătorii ambulanți, care-și aranjau portocalele, merele, smochinele și pepenii în formă de fețe cu struguri negri în chip de ochi, sau suprapuneau languste, păstrăvi, crabi și calmari pitici pentru a lua forma chipului imperios al primarului; acești vînzători erau aproape la fel de populari ca și poeții străzii și prinseseră obiceiul să-și atîrne lampioane cu abajururi largi în fața tarabelor pentru ca trecătorii să le poată aprecia arta efemeră. Prin această gloată treceau din cînd în cînd anevoie căruțe trase de cai și vehicule motorizate, aidoma unor faruri călăuzitoare pentru bețivi și gălăgioși, care le împingeau și le trăgeau cu entuziasm atunci cînd se ivea ocazia.

Ici și colo, în chipurile rumene, în amestecul de întuneric și lumină, în fațadele rotunjite și umbrite ale clădirilor, o mie de scene se ofereau ochiului artistului, dar Lake, aplecat asupra hărții, le percepu de astă dată doar ca pe niște obstacole.

Mai mult decît obstacole, căci dificultatea de a înconjura mulțimile sprijinindu-se în baston îl convinse pe Lake să oprească un vehicul motorizat de închiriat. Era un model vechi, somptuos, mai frumos ca apartamentul său și prudent împodobit cu steguleațe roșii și verzi; avea doar două defecte: felul cum huruia — aproape sigur din pricina combustibilului îndoit cu apă — și o oaie mare, foarte murdară, cu care fu nevoit să împartă bancheta din spate. Omul și oaia se contemplară reciproc cu aceeași doză de neliniște, în vreme ce șoferul

zîmbi și ridică din umeri a părere de rău (se adresa lui sau oii?), în timp ce vehiculul pe care-l conducea gonea pe străzile înguste. Cu toate acestea, Lake părăsi primul vehiculul, depus la marginea cartierului cerut. Șoferul nervos porni în trombă cu viteză maximă de-ndată ce Lake îl plăti. Fără-ndoială, ocolul necesar pentru a-l duce pe Lake făcuse ca oaia să întîrzie la o întîlnire.

Cît despre acest cartier, situat pe latura sud-estică a Cartierului Religios, Lake nu mai văzuse niciodată un altul la fel de sumbru. Clădirile înalte de patru și cinci etaje aveau o puținătate de ferestre care le făcea să pară că stau cu spatele la el — cu fața spre interior, către labirintul de apartamente unde se afla destinația sa. Acele edificii dezolante îi oferiră lui Lake o imagine precară a viitorului, a decăderii la care era condamnat propriul său imobil, după ce se va fi consumat moda Noii Arte, lăsînd în urmă doar rămășițele promisiunilor neonorate. Pereții erau acoperiți de arsuri, ușile de la parter erau putrezite sau sparte de tot, balcoanele care atîrnau precar deasupra acestora erau înnegrite de rugină. În unele locuri, Lake putea vedea oase încastrate în mortar; fusese o vreme cînd morții erau îngropați în pereții propriilor lor case.

Lake scoase invitația, își plimbă mîna peste firele ei maro-aurii. Poate că totul *era* doar o glumă. Sau poate că gazda sa voia doar să fie discretă. Se clătină pe picioare, ezită, dar apoi își aminti discuția purtată cu Raffe, urmată de expresia iritantă a feței lui Shriek atunci cînd rostise: „Interesant". Suspină, se cutremură și începu să meargă printre două dintre clădiri, simțindu-se stînjenit în umbra înălțimii lor, sub ferestrele goale sau crăpate ale căror panouri prăfuite păreau de-a dreptul amenințătoare. Bastonul său pocnea pe pietre.

În cele din urmă, ieși din alee într-o stradă mai mare, plină de mizerii. Cîțiva porci babarusa, numai grohăituri și colți încovoiați, se luptau cu niște locuitori gîrboviți, parcă anemici, pentru măruntaie. Lumina se împuținase și căpătase o nuanță de un albastru închis, mai

rece în felul ei decît temperatura ambiantă. Chemările îndepărtate la rugăciune din Cartierul Religios răsunau aidoma strigătelor unor oameni care se înecă.

La lumina pîlpîitoare a unui felinar, Lake desluși numele străzii — Salamandra — dar nu reuși s-o localizeze pe hartă. Vreme îndelungată, prin întunericul străpuns de felinare dispuse haotic, merse singur, examinînd tăblițe, negăsind nici o stradă pe hartă. Se înfrînă să admită că se rătăcise, încercînd să-și dea seama care era cel mai bun mod de a surprinde pe pînză umbrele dimprejur.

Treptat, realiză că întunericul risipit pînă de curînd de felinare căpătase un adaos de negură, prin care nu putea vedea absolut nimic. Ceață adusă de vînt dinspre rîul Molie. Își blestemă norocul. Mai întîi, stelele se stinseră, acoperite de greutatea umbrelor și de furia oarbă, insinuantă a ceței. Furioasă era ceața, o negură care înghițea totul în cale ridicîndu-se spre cer, intrînd în spațiile dintre clădiri, umplînd noaptea de mister. Mirosea a rîu, a apă nămoloasă și negricioasă, a pești și mangrove. Ceața îl învăluia pe Lake de parcă nici n-ar fi existat. Nu-și mai putea vedea brațele sau picioarele, nu mai simțea nimic în afară de umezeala dezgustătoare a ceții care se agăța de el și-l acoperea. Devenise o fantomă. Era liber. Această lume stăpînită de ceață nu putea fi reală. El însuși nu putea fi real cît timp se afla înconjurat de ea.

Rătăcit iar și iar, rotindu-se în acea întindere alburie, neștiind dacă mersese înainte sau dacă-și călcase pe urme. Libertatea pe care o simțise inițial se preschimbă în teamă — teamă de necunoscut, teamă că ar putea întîrzia. Astfel, cînd deveni conștient de existența unei lumini vagi, săltărețe, în față, porni grăbit într-acolo, nepăsîndu-i de obstacolele care l-ar fi putut face să-și scrîntească o gleznă sau să cadă în nas.

O stradă mai încolo dădu peste sursa luminii: silueta înaltă, cu glugă verde, cu robă verde, a unui adunător de insecte, bucata sa mare și rotundă de sticlă fiind

atașată unui lampion sferic, rotofei, care se legăna sub ea. Cum e cazul majorității adunătorilor de insecte, care sînt produse ale foametei, individul era slab, cu brațe osoase dar puternice. Sticla era atît de mare, încît bărbatul trebuia s-o țină cu ambele mîini înmănușate, în vreme ce cosașii, fluturii de noapte, cărăbușii și mătcile se loveau de ea, încercînd să ajungă la lumină.

Capcana acționa cu ajutorul unei lentile lipicioase introdusă într-un cadru circular de alamă; cînd se umplea cu insecte, lentila era scoasă și introdusă într-o desagă. Adunătorul de insecte introducea atunci o nouă lentilă și repeta procesul. La întoarcerea acasă, prada era dezlipită cu atenție de pe lentilă, apoi fiartă sau coaptă și sărată, după care, a doua zi, insectele îi atîrnau la curea pe funii pentru a fi vîndute. De multe ori își petrecuse Lake serile legînd insecte pe sfoară, folosind un nod special învățat de la tatăl său.

Adîncit în amintiri și în ceață, primul său gînd fu că omul acela *era* tatăl lui. De ce nu? Aveau să fie fantome împreună, bîntuind prin noapte.

Primele sale cuvinte adresate adunătorului de insecte fură nesigure, respectuoase față de propriile-i amintiri.

— Domnule... Iertați-mă, domnule?

Bărbatul se întoarse cu o grație lentă ca să se uite la ultima sa captură. Pliurile robei adunătorului de insecte îi acopereau fața, mai puțin nasul ce ieșea în relief ca o coasă.

— Da?

Bărbatul avea o voce profundă, sonoră.

— Nu știți cumva pe unde se ajunge la Archmont Lane? Harta nu mi-e de nici un ajutor.

Adunătorul de insecte ridică un deget osos și arătă în sus.

Lake se uită în sus. Acolo, deasupra luminii adunătorului de insecte, se afla un indicator pentru Archmont Lane. Lake se afla chiar pe Archmont Lane.

— Oh, exclamă el. Mulțumesc.

Dar adunătorul de insecte, tîrșîindu-și picioarele, se lăsase deja înghițit de ceață, fiind doar puțin mai mult decît o umbră sub un felinar care împrăștia o lumină ce începuse deja să se șteargă...

De acolo, îi fu relativ ușor să găsească nr. 45 — spre deosebire de celelalte intrări din stînga și dreapta, clădirea aceasta arăta puține urme de degradare, iar deasupra ușii stătea aprins un felinar. Cifrele „4" și „5" erau scrise într-un auriu lucios, ușa era vopsită în maro, scările erau măturate, clanța ușii era o replică a peceții de pe plic; totul era pătruns de un miros de clăbuci de săpun.

Liniștit de o asemenea curățenie, cu sfatul lui Raffe încă susurîndu-i în ureche, Lake ridică mînerul și îl coborî — o dată, de două, de trei ori.

Ușa se deschise puțin, lumina se revărsă afară și Lake întrevăzu un ochi holbat, sălbatic, înconjurat de-o crustă roșie. Era un ochi de animal, iar reflecția din pupila lui neagră era propriul său chip distorsionat. Lake făcu iute un pas în spate.

Vocea, cînd se făcu auzită, sună ireală, prefăcută:

— Ce vrei?

Lake ridică invitația.

— Am asta.

Ochiul oribil clipi o dată.

— Ce scrie în ea?

— O invitație la o...

— Repede! Pune-ți masca pe față! șuieră vocea.

— Masca?

— Masca pentru balul mascat!

— Oh! Da. Scuze. Doar o clipă.

Lake scoase din buzunar masca de gumă cu chip de broască și și-o trase peste cap. Părea a fi făcută dintr-un jeleu lipicios. Nu voia să-i simtă atingerea pe piele. Potrivindu-și-o ca să poată vedea prin găurile pentru ochi care se confundau cu nările broaștei, ușa se deschise, arătînd vederii un foaier splendid și brațul întins al

bărbatului cu voce falsă. Bărbatul însuși stătea deoparte și Lake, cu vederea limitată la ceea ce putea vedea direct în față, trebui să se mulțumească a fi poftit să intre, cu un gest al mîinii îmbrăcată într-o mănușă albă și o șoaptă: *„Intră acum!"* Păși în față. Bărbatul trînti ușa în urma sa și o încuie.

Înainte, prin uși din panouri de sticlă, Lake văzu o scară din palisandru lustruit și, la baza ei, un glob al lumii așezat pe o masă de mahon șlefuit, cu labe de leu în chip de picioare. Lumînările pîlpîiau în locașele lor, lumina unduitoare creînd o atmosferă cvasi-religioasă. La stînga, observă corpuri de bibliotecă burdușite cu cărți și blocate de mese generoase, iar la dreapta casa se deschidea într-un salonaș, flancat de portrete. Bucăți de pînză neagră acopereau plăcuțele cu numele și fața tuturor celor reprezentați: din capătul coridorului îl întîmpina un șir de gîturi și umeri. Mirosul de săpun se risipise, înlocuit de o urmă vagă de putreziciune, de igrasie.

Lake se întoarse spre ușa de la intrare și spre persoana care o deschisese — un valet, bănuia el — și dădu ochii cu un cap de barză. Pleoape cu margini roșii, ciocul nemilos, albul spălăcit al feței împănate, se uneau cu un gît uimitor de palid ce venea în continuarea unui corp sfrijit, îmbrăcat într-un costum alb cu negru.

— Văd că sînteți deja costumat, reuși el să îngaime cu voce tremurată. Și, din nefericire, în inamicul natural al broaștei. Ha, ha. Poate că acum îmi puteți spune totuși de ce am fost chemat aici, domnule...?

Gluma eșuă lamentabil. Încercarea de a afla numele celuilalt eșuă o dată cu ea. Barza se uită la el de parcă ar fi venit dintr-un ținut străin, barbar, și rosti:

— Jacheta și bastonul.

Lui Lake nu-i plăcea să se despartă de baston, care alungase la zilele lui nu doar un singur atacator, dar i-l dădu Berzei și pe acesta, și jacheta. După ce le puse în dulap, Barza porunci: „Vino după mine", și-l conduse pe Lake pe lîngă scări, pe lîngă bibliotecă și într-un birou

în care se aflau un șemineu decorativ, mai multe fotolii tapițate, o mînă de scaune din lemn negru, lucios, și pereți împodobiți cu opt tablouri ale maeștrilor ultimului secol: scene cinegetice, peisaje urbane, naturi moarte — toate originale și absolut banale.

Barza îl îndemnă pe Lake spre o canapea aflată în capătul opus ușii. Canapeaua era mărginită de o magnifică, dar greoaie masă dreptunghiulară, ca o cutie care se întindea pe o distanță de aproape doi metri de-a latul camerei. Avea mînere decorative, dar nu avea nici un sertar.

Așezîndu-se, atent să nu se lovească de masă cu piciorul infirm, Lake se adresă Berzei: „A cui e casa asta?"

Barza se întoarse, duse un deget la cioc și spuse:

— Nu vorbi! Nu vorbi!

Lake încuviință din cap într-un gest de părere de rău. Stăpînul casei ținea la intimitatea sa, se pare.

Barza se mai uită o clipă la Lake, parcă temîndu-se că ar mai putea spune ceva, apoi se roti pe călcîie, lăsîndu-l pe Lake singur, cu masca de broască pe față, sub care devenise incomod de cald și de neplăcut. Purta mirosul unei ape de colonie cunoscută lui — probabil că o folosise Merri de la festival încoace și nu o mai curățase. Claustrofobia se zbătea, în luptă cu o plăcută senzație de anonimat. În spatele măștii, i se părea că ar putea fi capabil de acțiuni interzise arogantului dar cumpătatului Martin Lake. Foarte bine, atunci, noul Martin Lake va întreprinde o examinare a încăperii în căutarea indiciilor cu privire la gusturile gazdei sale — sau a absenței acestora.

Un bust al lui Trillian se holba la el de pe o masă îndepărtată, marmura lui albă fiind brăzdată de venele unei pietre cireșii. Tot pe masa aceea se afla o carte intitulată *Arhitectul ruinelor*, peste care era așezată carcasa împăiată și împodobită a unei broaște țestoase. În partea opusă mesei, pe un podium, stătea un telescop care, într-o găselniță cît se poate de isteață, stătea îndreptat spre o hartă a lumii agățată pe perete. Pe

masă erau împrăștiate atlase și alte hărți, dar Lake avea impresia că acestea fuseseră puse în dezordine ca rezultat al unui calcul rece. Într-adevăr, încăperea emana o aură de artificialitate, de la pereții profirii și pînă la aplicele sub formă de glob care răspîndeau o lumină plăcută, chiar dacă rozalie. O asemenea lumină nu era potrivită pentru citit sau conversație. În pofida acestui lucru, biroul radia o căldură bogată, deopotrivă relaxantă și comodă.

Lake se lăsă mulțumit pe spate. Cine s-ar fi gîndit că era cu putință să găsească un asemenea rafinament în mijlocul unei asemenea dezolări? Se părea că Raffe avusese dreptate: un mecena înstărit voia să facă o comandă, poate chiar să-i colecționeze tablourile. Începu să calculeze în gînd un preț de început care să fie destul de mare, încît, chiar dacă avea să fie micșorat în urma unei tîrguieli acerbe, să-l satisfacă. Și-ar putea cumpăra pînze noi, ar putea să-și înlocuiască pensulele vechi și roase, poate chiar să convingă o galerie importantă să-i expună lucrările.

Treptat însă, ca notele de deschidere ale unei muzici atît de subtile încît ascultătorul nu le poate auzi la început, în plăcuta sa visare cu ochii deschiși își făcu simțită prezența un poc-poc-pocnet. Străbătu încăperea și-i ajunse la urechi cu o grabă timidă.

Încercă să identifice sursa. Nu se auzea nici dinspre pereți, nici dinspre ușă. Dar, era limpede, venea de undeva *dinăuntrul* camerei... și, chiar dacă înfundat, parcă subpămîntean, de undeva din apropierea lui. Un sunet atît de gingaș — nu îndeajuns de puternic ca să-l sperie, ci doar un *poc* precaut, moderat, un *tic* într-o cheie joasă.

Ascultă cu atenție — și fața îi fu luminată de-un zîmbet. Bineînțeles, venea dinspre masa din fața sa! Cineva sau ceva era *înăuntrul* mesei și ciocănea încet. Ce splendidă deghizare pentru balul mascat! Lake ciocăni și el. Orice s-ar fi aflat înăuntru mesei ciocăni înapoi de două ori. Lake ciocăni de două ori, primind ca răspuns trei pocnete. Lake ciocăni de trei ori.

Din masă erupse un ciocănit nebunesc și o *izbitură*. Lake inspiră puternic și-și retrase brusc pumnul. Pe șira spinării îl trecu un frison de spaimă. Tocmai îi trecuse prin gînd că jocul acesta, aparent nevinovat, poate nu era deloc un joc nevinovat. Masa cea neagră, pe care-și așezase el invitația, nu era de fapt o masă, ci un sicriu neîmpodobit din care cineva voia cu disperare să iasă!

Lake se ridică în picioare cu un „Uh!" de oroare — și-n clipa aceea, Barza se întoarse însoțită de alți doi oameni.

Însoțitorii Berzei aveau amîndoi o greutate și înălțime considerabile și, dintr-o anumită lentoare care se întrevedea în mișcările lor greoaie, pe care și-o amintea din zilele cînd făcea schițe după modele, Lake își dădu seama că aveau o vîrstă înaintată. Amîndoi purtau costume închise la culoare, identice cu acela purtat de Barză, însă asemănarea se sfîrșea acolo. Cel mai masiv dintre ei — nu era gras, ci doar lat — purta pe chip un splendid cap de corb ale cărui pene negre sclipitoare fuseseră smulse de la un corb adevărat (nu aveai cum să nu recunoști acel luciu specific). Ochii îi străluceau tăioși și duri, apăsători. Ciocul făcut dintr-un metal argintiu capta lumina slabă și scînteia ca o reflexie îndepărtată a unei bălți cu apă dulce.

Cel de-al treilea bărbat purta o mască ce copia atît mînerul ușii, cît și pecetea de pe invitația lui Lake: bufnița, penele-i maro-aurii fiind și de astă dată veritabile, ciocul curbat fiind de-un cenușiu mat; din umbrele orbitelor artificial tăiate se uitau doi ochi omenești. Din nefericire, extrema corpolență a Bufniței îi afecta și gîtul, astfel încît masca îi venea la fix, acoperindu-i bărbia, dar strîngîndu-i carnea de la gît într-o gușă voluminoasă. Acest ultim detaliu îl făcea să arate incredibil de hidos, ca un păsăroi jumulit de pene.

Cei trei stăteau în fața lui Lake, de cealaltă parte a sicriului al cărui capac începuse să se cutremure, semn că orice ar fi fost ceea ce se afla înăuntru se zvîrcolea cu putere.

— Ce... ce este acolo înăuntru? întrebă Lake. Face parte din balul mascat? Este cumva o glumă? V-a trimis Merrimount?

Bufnița îl măsură din priviri — „O deghizare foarte frumoasă“ — și încă privind spre Lake, lovi cu pumnul atît de tare în capacul sicriului, încît pe mănușa albă îi rămase o urmă de vopsea neagră. Zbaterile dinlăuntrul sicriului încetară.

— O deghizare bună pentru balul ăsta mascat. Broasca, care se simte la fel de bine pe uscat ca și în apă...

Vocea Bufniței, asemenea celei a Berzei, se auzi distorsionată, de parcă bărbatul și-ar fi vîrît în gură vată sau pietre.

— Ce e acolo înăuntru? Își repetă Lake întrebarea, arătînd spre sicriu cu un deget tremurător.

Bufnița rîse, un sunet oribil la auz.

— Celălalt oaspete al nostru va fi eliberat în scurtă vreme, dar mai întîi trebuie să discutăm despre comanda ta.

— Comanda mea?

Un gînd îi trecu prin minte ca un fulger la orizont într-o seară de vară, nelăsînd în urma lui nici o impresie: *Raffe a avut dreptate. Trebuie să le pictez jocurile sexuale.*

— Este o comandă neobișnuită și, înainte să-ți ofer amănuntele, trebuie să i te abandonezi cu tot sufletul. Nu ai de ales. Acum, că ai ajuns aici, ești instrumentul nostru.

Raffe nu spusese nici o clipă că va trebui să *devină* parte a acelei imagini pornografice, și el se opuse acestei idei: era prea mult ca să accepte o comandă, chiar și pentru toți banii din lume.

— Domnilor, spuse Lake, stînd în picioare, cred că a avut loc o neînțelegere. Eu sînt pictor și pictez doar...

— Pictor, repetă Bufnița, ca și cînd ar fi fost un amănunt irelevant.

— ... și acum am să plec. Vă rog să mă iertați. Nu vreau să par lipsit de respect.

Dădu să iasă, ocolind sicriul, dar se opri de îndată ce Corbul îi blocă drumul, ținînd în mîna înmănușată un cuțit lung de eviscerare. Arma strălucea aidoma unui geamăn al ciocului Corbului. Lungimea cuțitului îl paraliză pe Lake. Cu mișcări lente, reveni pe canapea, mulțumit că între el și acei prădători se afla sicriul. Mîinile îi tremurau. Masca de broască era leoarcă de transpirație.

— Ce vreți? întrebă el, încercînd zadarnic să disimuleze tremurul din voce.

Bufnița își frecă palmele și înclină capul pentru a se uita la Lake cu un ochi cenușiu-oțelit.

— Comanda însăși îți va fi răsplata. Nu te vom plăti, doar dacă nu cumva vei fi dispus să consideri plată faptul că te vom lăsa să trăiești. De îndată ce vei fi părăsit casa aceasta, viața ta va fi ca înainte, doar că vei fi un erou: cetățeanul anonim al orașului care a îndreptat o cumplită greșeală.

— Ce vreți? întrebă Lake din nou, și mai îngrozit ca înainte.

— O crimă, croncăni Corbul.

— O execuție, îl corectă Barza.

— O decapitare, specifică Bufnița.

— *O crimă?* strigă Lake. O crimă! Sînteți nebuni?

Bufnița își scutură penele, spuse:

— Dă-mi voie să-ți spun care va fi răspunsul tău, iar apoi poate că vei putea trece de el mai ușor, spre destinație. Mai întîi, vei geme. Vei striga. Vei încerca să scapi. Vei spune vehement „Nu!", chiar și după ce te vom fi stăpînit. Te vom amenința. Te vei înmuia. Apoi vei spune „Nu" din nou, dar de data aceasta ne vom putea da seama din tonul întrebător al vocii tare că ești mai aproape de realitate, mai aproape de faptă. Apoi, ciclul se va repeta. În cele din urmă, fie că va fi nevoie de o oră sau de o săptămînă, te vei trezi că-ți execuți însărcinarea, fiindcă pînă și cel mai obidit cîine vrea să

mai simtă încă o zi căldura soarelui pe față. Am cîștiga cu toții mult timp dacă ai accepta pur și simplu situația, fără să faci mare tărăboi.

— Nu voi accepta.

— Deschide sicriul.

— Nu!

Lake, ale cărui mișcări erau îngreunate de picioru-i beteag, sări pe masa-sicriu. Înainte ca Barza și Corbul să fi reușit să-l doboare la podea, ajunse pînă la bustul lui Trillian. Se zvîrcoli și lovi din picioare în brațele lor, însă piciorul său era lipsit de suplețe, ca o bucată de lemn, iar ei erau mult mai puternici. Îl duseră cu forța înapoi lîngă sicriu. Barza îl trînti cu fața în jos pe canapea; masca de broască îi apăsa atît de tare pe gură, încît abia dacă mai putea răsufla. Corbul îl trase de păr și-i puse cuțitul la gît. Țintuit în poziția aceea, cu găurile pentru ochi ale măștii mișcate din loc, nu putea distinge decît interiorul măștii și o bucată din tavanul de lemn maro-auriu.

De undeva deasupra lui, Bufnița rosti, cu o încetineală aproape senzuală:

— Acceptă comanda, scumpa mea broască, sau te vom omorî și vom alege alt cetățean.

Barza, așezată pe spatele lui Lake, îl lovi cu piciorul în coaste, apoi îl lovi și cu pumnul în același loc — tare. Lake icni de durere. Corbul îi îndoi brațul stîng la spate pînă ce Lake ar fi putut să jure că oasele-i aveau să cedeze.

Urlă. Brusc, cei doi îl eliberară. Se întoarse iute pe spate, potrivindu-și masca, și ridică privirea: cei trei îl priveau țintă.

— Ei, care e răspunsul tău? întrebă Bufnița. Trebuie să-ți auzim răspunsul acum.

Lake icni și se rostogoli într-o rînă.

— Răspuns!

Ce putea însemna un cuvînt? Însemna oare un singur cuvînt... ceva? Putea oare izgoni lumi întregi de acțiune, de posibilități?

— Da, spuse el, și cuvîntul îi răsună din gît, ca un cîrîit de moarte.

— Așa, zise Bufnița. Acum, deschide sicriul.

Se dădură la o parte pentru a-i face loc. Simțind durerea pulsîndu-i în picior, Lake se ridică în capul oaselor, apoi se așeză pe canapea. Se luptă cu încuietorile de pe marginea sicriului, hotărît să grăbească desfășurarea acestui coșmar, astfel încît totul să se termine cît mai repede.

În cele din urmă, ivărele cedară. Cu un oftat, deschise capacul... și putu să vadă niște trăsături patriciene cunoscute, inconfundabile. Chica de păr cărunt era răvășită, pomeții fin trasați fuseseră învinețiți, ochii albaștri inteligenți se holbau a teamă, iar gura delicată și buzele senzuale îi erau blocate de un căluș făcut dintr-o cîrpă roșie și aspră, care-i zgîriase fața și lăsase o dîră de sînge. Sîngele i se prelingea de la marginea frunții, din locul în care capul îi izbise capacul sicriului. Simboluri ciudate îi fuseseră încrustate pe brațe, de parcă ar fi fost o ofrandă pregătită pentru un zeu nemilos.

Lake se împletici, se retrase, căzu pe marginea canapelei, incapabil să dea ochi cu această ultimă revelație deconcertantă; nu-i venea să creadă că Verzii avuseseră dreptate: *Voss Bender era în viață*. În ce fel de joc intrase fără voia sa? În ce coșmar?

În ce-l privește, Bender încercă să se ridice de-ndată ce-l văzu pe Lake, în ciuda legăturilor ce-l imobilizau, colaci de frînghie care-i împiedicau cu cruzime circulația sîngelui; nu reuși și începu din nou să se zvîrcolească, deîndată ce realiză că Lake nu avea de gînd să îl ajute.

Corbul își vîrî capul în cîmpul vizual al lui Bender și croncăni, parcă dornic să-și justifice numele. Asta îl făcu pe Bender să se lase pradă unui spasm isteric de teamă. Corbul îi aplică o lovitură năprasnică peste față. Bender se prăbuși înapoi în coșciug. Pleoapele îi fluturară des, iar din sicriu se ridică miros de urină. Lake nu-și putea feri privirea. Lake nu-și putea desprinde ochii de scriu. Acesta era Voss Bender, salvatorul și

distrugătorul de cariere, politicieni, teatre. Voss Bender, care fusese mort vreme de două zile.

— De ce? De ce i-ați făcut asta? îngăimă Lake, chiar dacă nu intenționase să vorbească.

Barza rînji:

— Și-a făcut-o *singur*. Toate i s-au întîmplat din vina lui.

— Nu e bun de nimic, spuse Corbul.

— Este chiar esența Răului, adăugă Bufnița.

Voss Bender se mișcă puțin. Ochii de sub sprîncenele cenușii, arogante, se deschiseră larg. Bender nu era surd sau prost — Lake nu-l crezuse niciodată prost — și le urmărea discuția cu un interes istovit. Ochii aceia îl implorau pe Lake să-l salveze. Lake își feri privirea.

— Corbul îți va da acum cuțitul lui, spuse Bufnița, dar să nu crezi că vei putea evada doar fiindcă ai o armă în mînă.

Ca pentru a dovedi asta, Bufnița scoase un *pistol*, unul dintre modelele acelea lucioase, periculoase, de curînd inventate de oamenii de știință ai Califului.

Corbul îi întinse cuțitul.

Cu simțurile încordate, Lake aruncă o privire spre Voss Bender, apoi examină cuțitul. O linie subțire de lumină se juca pe metal și pe plăsele. Putea citi cuvintele încrustate pe lamă, probabil numele stăpînului cuțitului: *Hoegbotton & Fiii*. Faptul că acel cuțit avea un trecut, o proveniență nobilă, faptul că în clipa aceasta știa mai multe despre cuțit decît despre cei trei bărbați i se păru ceva absurd, oribil. Privi lama și cuvintele gravate pe ea, și îl izbi întreaga greutate îngrozitoare a faptei. Să ia o viață de om. Să înăbușe o existență și, o dată cu ea, o vastă rețea de iubire și admirație. Să creeze un gol în lume. Nu era un lucru mărunt să iei o viață, nu era deloc un lucru mărunt. Îl revăzu pe tatăl său zîmbindu-i, cu palmele deschise pentru a-i arăta corpurile sclipitoare și netede ale insectelor moarte.

— *Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă obligați să-l omor!*

Hohotele de rîs ale Bufniței, Corbului și Berzei îl surprinseră atît de tare, încît se trezi rîzînd împreună cu ei. Se zgîlțîi de rîs, cu maxilarul, cu umerii, relaxat în așteptarea revelației că totul nu fusese decît o glumă... pînă cînd înțelese că rîsul lor era gutural, nebunesc, crud. Încet, hohotele-i se transformară în suspine.

Rîsul zgomotos al Corbului încetă înaintea celui al Bufniței și al Berzei. Îi spuse lui Lake:

— E deja mort. Tot orașul *știe* că e mort. Nu poți omorî pe cineva care e deja mort.

Voss Bender începu să geamă și-și dublă eforturile de-a se elibera din legături. Cei trei bărbați îl ignorară.

— N-am s-o fac. N-am s-o fac.

Vorbele-i erau vlăguite. Știa că, pus în fața propriei sale dispariții, ar fi făcut *orice* ca să rămînă în viață, chiar dacă asta însemna să deformeze, să pervertească, să distrugă tot ceea ce-l făcea să fie Martin Lake. Și totuși, chipul tatălui său îi zăbovea în minte și, laolaltă cu imaginea lui, tot ceea ce-l învățase tatăl său despre caracterul sacru al vieții.

Bufnița declară, cu o precizie neîndurătoare:

— Dacă refuzi, îți vom jupui fața pînă ce nu vei mai avea decît niște fîșii de carne prinse de craniu. Îți vom rupe degetele de la mîini și de la picioare ca și cînd ar fi niște cartofi pentru supă. Tu, domnule, vei deveni un mister însîngerat pe care o să-l dezlege un cîine într-o alee de undeva. Iar Bender tot mort va fi.

Lake se uită țintă la Bufniță și Bufnița îi întoarse privirea, dar masca nu trăda nici o urmă de slăbiciune. Ochii erau asemeni unor pietre reci, implacabili și străvechi.

Cînd Corbul îi oferi lui Lake cuțitul, îl acceptă. Mînerul din lemn lăcuit avea o greutate satisfăcătoare, o netezime care spunea multe despre folosirea lui expertă în arta uciderii.

— O lovitură iute la gît și gata, spuse Corbul, pe cînd Barza luă o bucată lungă de pînză și o înfășură în jurul corpului lui Bender, lăsînd expuse doar capul și gîtul acestuia.

De cîte ori trecuse el pensula peste un gît pictat, modelul din fața lui fiind fatalmente neinteresat? Își dorea să nu fi urmat atîtea cursuri de anatomie. Se surprinse numărînd și denumind în gînd mușchii din gîtul lui Bender, catalogînd arterele și venele, oasele și tendoanele.

Corbul și Barza se retraseră dincolo de sicriu. Spațiul dintre ei și Lake era enorm, cuțitul era rece și greu în mîna sa. Fire minuscule de rugină infectaseră mijlocul fiecărei litere gravate din *Hoegbotton & Fiii*.

Privi în jos la Voss Bender. Ochii acestuia erau holbați, injectați, apoși. Bărbatul îl implora prin călușul din gură, mormăind cuvinte pe care Lake le înțelegea doar pe jumătate: „*Nu... nu... ce am făcut eu... ajutor...*". Lake admiră forța lui Bender și totuși, contemplîndu-și viitoarea victimă, descoperi că-i *plăcea* puterea pe care o avea asupra compozitorului. El deținea *controlul!* Acesta era omul pe care doar cu o zi în urmă îl blestemase, omul care modificase orașul atît de mult, încît moartea sa îl polarizase, îl fărîmițase.

Voss Bender începu să se zvîrcolească și, ca și cum parcă mișcarea lui ar fi spulberat o vrajă, senzația de triumf a lui Lake se transformă într-un dezgust susținut de greață. Schiță un rîs firav, sacadat.

— N-o pot face. N-o *voi* face.

Lake încercă să arunce cuțitul, dar mîna Corbului o acoperi pe a sa și, transformîndu-se în pumn, îl obligă să-și strîngă, la rîndu-i pumnul. Cuțitul coborî în sicriu, iar Lake se încovoie de spate cînd lama se apropie de gîtul lui Bender. Barza îi ținea drept capul, mîngîind tîmplele celui condamnat cu o blîndețe stranie. Bufnița păstra distanță, uitîndu-se așa cum s-ar uita o bufniță la ceea ce se petrece sub creanga pe care a ales să se așeze. Lake mormăi ceva, încercînd să se împotrivească forței inexorabile a Corbului. Tocmai cînd i se păru că nu avea de ales și trebuia să cedeze, își pierdu vlaga. Cuțitul coborî într-un unghi greșit, ajutat de tresărirea puternică a lui Bender. Lama nu-și făcu treaba decît

pe jumătate, tăind o bucată de piele în stînga jugularei. Sîngele țîșni cu cruzime.

De parcă lovitura fusese un semnal, Corbul și Barza se retraseră, expirînd zgomotos. Bender scoase un gîlgîit sugrumat; părea a fi pe cale să se sufoce cu propriul sînge.

Lake simți că i se înmuiaseră genunchii.

Bufnița li se adresă tovarășilor săi:

— V-ați pierdut cumpătul. Vreți să vă mînjiți mîinile cu sîngele lui?

Lake se uită la cuțit, la gîtul pe jumătate tăiat al lui Voss Bender, înapoi la cuțit. Sîngele acoperise toată inscripția, mai puțin „Hoeg-" din „Hoegbotton". Sîngele îi stropise mîna stîngă. Nu semăna deloc cu vopseaua: avea o culoare prea puternică. Îl furnica acolo unde începuse să se zvînte.

Închise ochii și simți pereții încăperii depărtîndu-se de el cu viteză, pînă cînd se află la marginea unui întuneric infinit. De la mare depărtare auzi vocea Bufniței:

— Va muri de-acum. Dar încet. Foarte încet. Va fi din ce în ce mai slab, pînă cînd, după ce va fi îndurat chinuri groaznice, se va stinge, de acum în cîteva zile. Iar noi nu vom mișca nici un deget ca să-l ajutăm. Doar ne vom uita. Alegerea *ta* rămîne însă neschimbată: termină-l și vei trăi; n-o face și mori odată cu el. E-o crimă din milostenie acum.

Lake ridică privirea spre Bufniță.

— De ce m-ați ales tocmai pe mine?

— De unde știi că tu ești primul? De unde știi că ai fost ales?

— Ăsta e răspunsul tău?

— Ăsta e singurul răspuns pe care ți-l voi da vreodată.

— Ce v-a putut face omul acesta ca să fiți atît de necruțători?

Bufnița se uită la Corb, Corbul la Barză și, în tensiunea pe care o percepu în acest schimb de priviri, Lake crezu că citește răspunsul. Văzuse aceeași privire

schimbată între artiști în cafenelele de pe Bulevardul Albumuth pe cînd disecau verbal vreun nou geniu tînăr.

Lake rîse amarnic.

— Vă temeți de el, nu-i așa? Sînteți invidioși și-i vreți puterea, dar mai mult ca orice, vă temeți de el. Sînteți prea speriați ca să-l omorîți voi înșivă.

Bufnița porunci:

— Alege.

— Și cel mai comic lucru, spuse Lake, cel mai comic lucru, vedeți voi, e că, după ce va muri, îl veți fi făcut *nemuritor!*

Oare lăcrima? Îi simțea fața udă sub mască. În tăcere, în timp ce sîngele curgea din rana de la gîtul lui Bender, Lake îl studie. Se uită la mîinile lui Bender cum tremurau cuprinse parcă de neputință.

Oare ce-o fi văzut geniul compozitor în acele ultime momente? Avea să se întrebe Lake mai tîrziu. A văzut oare cuțitul, mîna care-l ținea, coborînd, sau s-a văzut pe sine în Morrow, lîngă rîu, plimbîndu-se pe o cîmpie verde și fredonînd? A revăzut oare fața unei amante contorsionate de pasiune? A retrăit un moment de dinainte de apariția faimei care l-a devorat? Ori poate că n-a văzut nimic, scufundat în crescendoul celei mai puternice simfonii compuse de el, încă bubuindu-i în creier într-un val de sînge...

Cînd se aplecă asupra lui Voss Bender, văzu reflectată în ochii bărbatului masca neagră a Corbului, care pășise mai aproape ca să urmărească uciderea lui.

— Înapoi! șuieră Lake, întorcîndu-se spre el cu cuțitul.

Corbul făcu un salt îndărăt.

Lake își aminti de bărbatul din vis și cum îi ciopîrțise acesta mîna, atît de metodic, atît de complet. Își aminti mîinile tatălui său deschizîndu-se pentru a scoate la iveală comori sclipitoare, auzi din nou răspunsul lui Shriek la vederea tablourilor sale care înfățișau mîinile tatălui. Nici chiar Raffe nu știa nimic. Niciunul dintre ei nu știa atît de multe cîte știa el acum.

Apoi, blestemînd și plîngînd, buzele i se întinseră într-un rictus teribil, trase lama peste gît, apăsă cu toată

greutatea lui și privi cum se scurgea viața din cel mai faimos compozitor al lumii. Nu mai văzuse niciodată așa de mult sînge, dar, lucrul cel mai cumplit, veni o clipă, o singură clipă pe care avea s-o poarte întotdeauna cu el: cînd ochii lui Bender îi întîlniră pe ai săi și putu să vadă cum opacitatea morții se infiltra în ei, alungînd lumina, scînteia care fusese cîndva o viață de om.

* * *

„Prin ochii lui" oferă o perspectivă unică între operele lui Lake, căci este pictat din punctul de vedere al lui Voss Bender cel mort, aflat într-un sicriu deschis (e o scenă apocrifă: Bender a fost incinerat), privind la oamenii care se uită la el; iar perspectiva devine treptat lipsită de noimă, astfel încît printre oamenii care se uită la el vedem rîul Molie suprapus pe cer, iar pe malurile lui stau siluete îndoliate. Între cei care se uită în jos la Bender, unul este Lake, un altul este un adunător de insecte cu glugă și alți trei poartă măști — de fapt, asistăm la revenirea bufniței, corbului și berzei din „Casa arzîndă". Mai sînt schițate alte patru siluete, dar acestea nu au chip. Scenele din fundalul acestei pînze de-o dimensiune monstruoasă coexistă într-o lume care s-a încovoiat în sine, iar detaliile conspiră pentru a ne convinge că vedem simultan cerul, cîmpii verzi, un oraș de lemn și malurile fluviului ce-l străbate.

Cum notează Venturi: „Culorile adîncesc misterul: seara este pe cale să se lase și rîul se pierde din vedere; tonurile de roșu sînt intense sau șterse, cele de galben și verde sînt puternice; sinistrul cer verde e o reflecție indirectă a morții pămîntene." Întregul tablou este mărginit de o linie roșie subțire care sîngerează, trasată cam la o jumătate de centimetru spre interior. Acest chenar unic, păstrînd o legătură cu sicriul, sugerează prospețime, pe cînd scenele din fundal se crede că înfățișează ideea pe care Lake și-o făcea referitor la tinerețea lui Bender, la vremurile cînd acesta din urmă colinda lumea cîmpiilor și-a rîurilor. De ce a ales Lake

să-l înfățișeze pe Bender în sicriu? De ce a ales să folosească un montaj? Ce rol are linia roșie? Sabon ne propune să ignorăm sicriul și să ne concentrăm asupra liniei roșii și a vîrtejului de imagini, dar nici chiar urmîndu-i indicația nu putem oferi vreo explicație coerentă.

Mai îndrăzneț și cu siguranță unic, „Arie pentru fragilele oase ale iernii" creează o echivalență între sunete și culori: o scală muzicală avînd la bază intensitatea picturală a culorilor în care, potrivit lui Sabon, „culorii i se atribuie sunetele unei limbi mute". „Eroul" călărește printr-un cimitir dezolant spre un lac înghețat. Cerul e întunecat, dar reflecția lunii, care este de asemenea o reflecție a feței lui Voss Bender, plutește pe suprafața lacului. Stuful care crește pe mal este compus din note muzicale atît de inteligent întrepătrunse, încît identitatea lor ca note nu este de la început evidentă. Ninge, iar fulgii sînt și ei note muzicale — note șterse pe fundalul cerului negru-albastru, de parcă aria lui Bender s-ar dezintegra în timp ce este cîntată.

În acesta, cel mai ambițios dintre toate tablourile lui, Lake folosește o gradare subtilă a albului, cenușiului și albastrului pentru a imita tocmai înaintarea ariei — într-adevăr, tușele sale, scurte sau lungi, aspre sau netede, copiază mișcările ariei, dîndu-ne senzația că am citi o partitură.

Toată această mișcare în mijlocul unei aparente imobilități curge în direcția călărețului, care înaintează împotriva destinului ariei ca o voce contrapunctică, disonantă. Lumina lunii strălucește pe chipul călărețului, dar, din nou, aceasta este lumina *reflecției*, așa încît trăsăturile călărețului sînt iluminate de *jos*, nu de sus. Călărețul, tras la față și încovoiat în șa, este fără-ndoială Lake. (Venturi descrie călărețul ca fiind „o pulsație ritmică a durerii nerostite".) Expresia călărețului este abstractă, fluidă, mai cu seamă în relație cu maniera extrem de realistă a restului tabloului. Astfel, el pare ambivalent, indecis, aproape neterminat — și, cu siguranță, la vremea executării tabloului, și în relație

cu Voss Bender, putem afirma fără teama de-a greși că Lake *era* neterminat.

Faptul că „Arie pentru fragilele oase ale iernii" nu este la fel de popular ca experimentalul „Prin ochii săi" s-ar putea datora utilizării unei iconografii prea personale, tabloul avînd sens deplin doar pentru el. În timp ce în „Invitație" sau „Casa arzîndă", privitorul se simte încurajat să împărtășească acea revelație personală, „Aria..." pare un sistem închis, ochiul artistului fiind îndreptat spre interior. Pînă și dublarea imaginii și a numelui, aluzia slabă dintre lacul din tablou și pictorul Lake [1], nu ne ajută să înțelegem sensurile ascunse ale acestei lucrări. Cum a notat Venturi: „Deși pînzele lui Lake nu ne vorbesc de obicei într-o nouă limbă, cînd o fac, nu avem nici un ghid care să ne traducă." Controversatul critic de artă Bibble a mers atît de departe încît scria, referindu-se la „Arie": „Tablourile [lui Lake] sînt doar niște lespezi funerare, doar niște morți mărunte — pe pînze prea mari ca să încapă pe pereți în violența lor abia reprimată."

Oricum ar sta lucrurile, există teme comune, rezonanțe comune, între „Invitație", „Prin ochii săi" și „Arie...". Sînt legături fragile, chiar misterioase, dar nu pot să nu le amintesc.

Lake apare în toate aceste trei tablouri — doar în acestea trei. Numai în cel de-al doilea tablou, „Prin ochii săi", apar laolaltă adunătorul de insecte și Bender. Adunătorul de insecte apare în „Invitație", dar nu și în „Arie..." (unde, indiscutabil, ar fi o intruziune bizară și neavenită). Bender apare în „Arie" și este sugerat în „Prin ochii lui", dar nu apare, sugerat sau altfel, în „Invitație". Se naște întrebarea: se află oare adunătorul de insecte în „Arie" și observatorul obișnuit nu-l vede — poate chiar în cimitirul înghețat? Și, mai important, bîntuie oare în vreun fel spiritul lui Voss Bender pînza care este „Invitație la o decapitare"?

(Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

După aceea, Lake se împletici afară în noapte. Ceața se risipise, iar stelele atîrnau pe cer ca niște răni palide. Își scoase masca de broască, vomită fiere în rigolă și se îndreptă, clătinîndu-se, spre o fîntînă publică înnegrită, unde își spălă mîinile și brațele; fără nici un folos: sîngele nu voia să se șteargă. Cînd ridică privirea după aceste eforturi frenetice, descoperi că locuitorii gîrboviți renunțaseră la lupta cu porcii și îl priveau cu ochi mari, știutori.

— Plecați! strigă el. Nu vă uitați la mine!

Mai departe, mergînd mai întîi fără țintă, apoi stăpînit vag de ideea de-a ajunge la apartamentul său, se opri și își spălă mîinile la toaletele publice. Își frecă palmele cu pietriș. Le roase cu dinții. Nimic nu-i fu de ajutor: mirosul puternic de sînge deveni chiar mai dens. Ceva îl distrugea, ceva mai mare decît el însuși, ceva aflat, în chip straniu, înlăuntrul său.

Bîntui pe străzile, aleile și stradelele din capătul districtului administrativ; coborî pe-o potecă în verdeața văii, pînă cînd un ogar înfricoșător îl fugări înapoi în districtele comerciale. Magazinele erau închise, lampioanele și felinarele erau reduse la minimum. Străzile, în lumina licăritoare, păreau alunecoase, ude, dar erau uscate ca iasca. Nu întîlni pe nimeni, cu excepția unui grup de Roșii și Verzi care trecu în goană pe alături; se luptau între ei cu fețele schimonosite de-o furie justițiară.

— Lupta voastră nu slujește la *nimic*! strigă Lake în urma lor. E *mort*!

Dar ei îl ignorară și, ca un balaur înnebunit aflat în război cu sine însuși, dispărură din vedere în bezna dinspre capătul străzii.

Deasupra tuturor lucrurilor, plîngînd și perpelindu-se, Lake vedea imaginea feței lui Voss Bender, așa cum i se înfățișase în clipa în care viața îl părăsea: ochii uitîndu-se spre ceruri căutînd parcă iertarea păcatelor, corpul inspirînd pentru ultimă dată complet, mîinile

strîngîndu-se brusc pe frînghiile care-l imobilizau, picioarele lovindu-se de partea de jos a sicriului... și apoi *nemișcarea*. Ambergris, un oraș nemilos și neînduplecat, nu îi îngăduia să dea uitării fapta, căci la fiecare colț de stradă fața lui Voss Bender se uita la el — de pe afișe, indicatoare, plăcuțe de tablă.

În cele din urmă, cu piciorul beteag ros de dureri, Lake se lăsă să cadă pe pragul stacojiu al unei case dărăpănate. Acolo adormi sub umbrarul indiferent al nopții, sub goliciunea oribilă a stelelor, preț de o oră sau două — pînă cînd nebunia, proferînd blesteme și mînuind o mătură, îl alungă.

Cînd lumina difuză a soarelui se infiltră în oraș, scoțîndu-i la iveală pe Roșii și pe Verzi deopotrivă, străzile se aglomerară de fețe pe care nu voia să le vadă, căci, desigur, toate se uitau la el: de la vînzătorii ambulanți cu pălăriile lor portocalii țuguiate și șorțuri portocalii și pînă la bancherii cu portofoliile lor negre, avînd o textură asemănătoare cu carcasa broaștei țestoase, cu costumele lor maro; de la bonele bine făcute și cu fețe albe ale celor bogați și pînă la tinerii rebeli cu fețele acoperite de-un fard purpuriu care nu-i mai reprezenta.

O dată cu această conștientizare a prezenței celorlalți îi reveni conștiința de sine. Observă țepii de pe obraz, nisipul dintre dinți, mirosul acru al hainelor sale murdare. Uitîndu-se în jurul său la traficul orașului, Lake descoperi în el o mare foame pentru Cartierul Religios, toate gîndurile de-a se întoarce la apartamentul său fiind deîndată date uitării.

Pașii săi începură să aibă scop și iuțeală, pînă cînd, ajuns la destinație, se plimbă printre habotnici, pelerini, preoți — se uită fără cuvinte la nesfîrșitele transformări ale peșterilor de rugăciune, la clopotnițe, la domuri, la arcele catedralelor aparținînd unor credințe fără număr, de parcă nu le mai văzuse niciodată. Roșii și Verzi nu făceau scandal acolo, astfel încît străzile erau pline de refugiați din calea conflictului lor.

Biserica Stelei cu Șapte Colțuri avea un confesional special pentru păcătoși. Lake zăbovi în fața ușilor modeste din lemn ale bisericii (deasupra cărora se înălța un dom la fel de modest), sfîșiat între nevoia de-a se confesa, teama urmărilor eventualei confesiuni și convingerea că n-ar trebui să fie iertat. În cele din urmă, înaintă, însoțit de oribila, chinuitoarea senzație din stomac, care avea să-i fie povara ani la rînd. Nu putea să vorbească nimănui. Nimănui. Chiar și Cartierul Religios părea că-l sfidează, căci nu-i oferea nici un răspuns, nici o alinare. Rătăci la fel de fără țintă cum rătăcise prin centrul orașului cu o noapte în urmă. Îi era sete, îi era foame, piciorul îi tremura de oboseală.

Într-un tîrziu, la periferia Cartierului Religios, acolo unde acesta se îmbina cu poalele Districtului Administrativ, Lake pătrunse într-un pîlc de copaci și fu întîmpinat de imensul cap de marmură al lui Voss Bender. Capul fusese distrus de foc și acoperit de viță-de-vie; cu toate astea, liniile gurii și nasului ieșeau în evidență mai puternic ca niciodată, ochii săi justițiari uitîndu-se țintă la el. Sub greutatea un asemenea priviri, Lake nu mai putu înainta. Căzu pe iarba moale și rămase acolo, nemișcat, la umbra capului de marmură.

După-amiaza tîrziu îl găsi Raffe și-l ajută să ajungă acasă, la apartamentul său.

Ea îi vorbi, dar el nu-i înțelese cuvintele. Ea îl rugă. Ea plînse și-l îmbrățișă. El îi găsi îngrijorarea atît de tragicomică, încît nu se putu înfrîna să nu rîdă. Dar refuză să-i spună ceva și, după ce-l forță să mănînce și să bea, ea îl lăsă singur și plecă să-l găsească pe Merrimount.

De-ndată ce rămase singur, Lake rupse în două comenzile pe jumătate terminate. Infatuarea lor spilcuită îl înfuria. Cruță doar tablourile înfățișînd mîinile tatălui său și tabloul în ulei pe care-l începuse cu o zi în urmă. Descoperi că era încă vrăjit de tonurile acelea de verde din care ieșea amenințător capul bărbatului din coșmar. Tabloul părea să conțină sufletul orașului în toată depravarea lui jalnică, căci, desigur, bărbatul care

ținea cuțitul era el însuși, iar zîmbetul era o grimasă. Nu putea distruge tabloul, așa cum nu se putea convinge să-l termine.

* * *

Uneori, ceea ce pictorul alege să *nu* picteze poate fi la fel de important ca și ceea ce pictează. Uneori, o absență poate lăsa un ecou propriu. Ne strigă oare Voss Bender prin absența sa? Mulți critici de artă au presupus că Lake trebuie să-l fi întîlnit pe Bender în primii trei ani petrecuți în Ambergris, dar nu există nici o dovadă a acestei întîlniri; cu siguranță, dacă într-adevăr l-a întîlnit pe Bender, a uitat să le spună asta prietenilor sau colegilor săi, ceea ce pare foarte improbabil. Dovezi circumstanțiale oferite de Sabon indică umbra cu chip de barză din „Invitație...", căci Bender nutrea o bine-cunoscută teamă patologică față de păsări, dar fiindcă *și* Lake avea o teamă patologică față de păsări, nu pot să mă alătur părerii lui Sabon în această privință. (Sabon găsește de asemenea semnificativ faptul că, după moartea recentă a lui Lake, acesta a fost incinerat la fel ca și Bender, cenușa sa fiind și ea împrăștiată peste rîul Molie în vreme ce prietenul său Merrimount rostea cuvintele: „Ca să te urmeze, cu tot regretul, în toată smerenia.")

În absența unor informații biografice mai complete despre Lake după această perioadă, trebuie să ne bazăm pe informațiile sumare care sînt de găsit în cărțile de istorie. Așa cum bine se știe, moartea lui Bender a fost urmată de o perioadă de revolte civile între Roșii și Verzi, culminînd cu asedierea Oficiului Poștal Memorial Voss Bender, pe care Roșii l-au capturat prin forță, pentru a fi la scurtă vreme alungați cu prețul a mari pierderi de vieți umane de către Verzi.

Acesta să fie oare, așadar, după cum cred unii critici, mesajul din „Invitație"? Fața speriată a bărbatului, lama de cuțit înfiptă în palmă, care e mînuită de către Moarte, care tocmai furase viața lui Voss Bender? Poate că da. Dar eu cred într-o interpretare mai personală. Date fiind

cunoștințele mele despre relația lui Lake cu tatăl său, această semnificație personală este cu atît mai clară. Căci în aceste trei tablouri, începînd cu „Invitația", vedem respingerea lui Lake de către tatăl său natural (adunătorul de insecte) și adoptarea de către Lake a lui Bender ca adevărat părinte artistic.

Ce ne spune, prin urmare, „Invitația"? Îl arată pe tatăl lui Lake părăsindu-și metaforic fiul. Îl arată pe fiul său, chinuit, ținînd în mînă o scrisoare trimisă de tatăl său — o scrisoare care conține confirmarea scrisă a acelui abandon. „Decapitarea" din „Invitație la o decapitare" este detronarea regelui — tatăl său... și totuși, cînd este decapitat un rege, un nou rege îi ia întotdeauna locul.

La cîteva zile după această respingere spirituală, Voss Bender moare, iar pentru Lake cele două evenimente — respingerea din partea tatălui, moartea unui mare artist — sînt pentru totdeauna conectate; mai lipsește doar venerația artistului mort, o cale posibil de parcurs datorită educației oferite de o mamă religioasă, mistică. Astfel, „Prin ochii săi" vorbește despre moartea și viața lui Bender, dar și despre moartea metaforică a tatălui său. „Arie..." îi oferă lui Bender un chip renăscut, o viață renăscută, căci forța, lumina din spatele izbînzii călărețului tras la față — care e mîhnit fiindcă și-a îngropat tatăl adevărat în cimitirul înghețat — a făcut ca tatăl său natural să fie eclipsat de mit, de puterea noului său tată, de lună, de reflecția lui însuși: Bender.

În cele din urmă, aceste tablouri vorbesc despre dorul lui Lake după un tată pe care nu l-a avut niciodată. Bender este un tată comod fiindcă, mort fiind, nu-și poate repudia fiul care l-a adoptat. Dacă tablourile discutate aici devin din ce în ce mai inaccesibile prin interpretarea în această cheie, acest lucru se datorează personalizării semnificației lor.

(Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.)

* * *

Zilele își urmară cursul firesc, dar Lake trăia în afara influenței scurgerii lor. Timpul nu-l putea atinge. Stătea ore în șir în balcon, privind pierdut spre nori, spre rîndunelele misterioase care tăiau văzduhul ca niște foarfece argintiu-albăstrui. Soarele nu-l încălzea. Vîntul nu-l făcea să-i fie frig. Se simțea golit pe dinăuntru, îi destăinuia el lui Raffe, atunci cînd aceasta îl întreba cum se simte. Și totuși, „a simți" era un cuvînt greșit, fiindcă el nu putea simți nimic. Era ireal. Nu avea suflet — nu avea să mai iubească niciodată, nu avea să mai fie capabil nici măcar să *înțeleagă* pe cineva, era sigur de asta; și, fiindcă nu încerca aceste sentimente, nu ducea lipsa împlinirii pe care i-ar fi putut-o oferi. Erau neesențiale, neimportante. Era mult mai bine ca el pur și simplu să *fie* ca și cînd n-ar fi fost nici mai mult, nici mai puțin decît o creangă moartă, un nor de praf, un bulgăre de cărbune. (Raffe: „Doar nu vorbești serios, Martin! Nu poți vorbi serios...")

Așadar, nu picta. Nu făcea aproape nimic, și — își dădu el seama mai tîrziu — dacă n-ar fi fost dragostea îngemănată a lui Raffe și Merrimount, o dragoste pe care nu trebuia s-o întoarcă, ar fi murit în cel mult o lună de zile. Cînd îl ajutau, detesta ajutorul lor. Nu merita ajutor. Trebuiau *să-l lase în pace*. Dar ei îi ignorau privirile pline de ură, accesele de furie. Mai rău ca orice, nu-i pretindeau nici o explicație. Raffe îi aducea mîncare și-i plătea chiria. Merrimount împărțea patul cu el și-l liniștea cînd nopțile, într-un contrast extrem și înfiorător cu zilele șterse, moarte, lipsite de evenimente, erau pline de coșmaruri, precise și hidoase: albul gîtului expus, luciul transpirației pe umbra bărbiei, firele mlădioase care se depărtau în calea cuțitului...

În săptămîna de după ce-l găsise Raffe, Lake se forță să participe la funeraliile lui Bender. Raffe și Merrimount insistară să participe și ei, chiar dacă el ar fi preferat să meargă singur.

Funeraliile fură o procesiune splendidă care înaintă către docuri străbătînd Bulevardul Albumuth, pe tot parcursul traseului în aer fluturînd confeti. Corpul principal al procesiunii alcătuia o reclamă virtuală pentru Hoegbotton & Fiii, firma de import-export care, în ultimii ani, pusese stăpînire pe mare parte din comerțul din Ambergris. Organizată ostentativ în onoarea operelor lui Bender, manifestarea se centra în jurul unui motiv primăvăratic și, pe lîngă rămurele, păsări împăiate și bondari uriași legați de corpul participanților aidoma unor ciudate apendice, muzica era cîntată de o ridicolă orchestră completă, așezată pe o platformă trasă de cai.

Această înscenare era urmată de Hoegbotton senior, ochii săi fiind două lacrimi negre sclipitoare pe o imensă față palidă, care flutura din mîini de pe bancheta din spatele unui vehicul Manzikert decapotat, emanînd o aură aparte, de parcă ar fi candidat pentru o funcție politică. Chiar așa era: Hoegbotton, dintre toți locuitorii orașului, avea cele mai mari șanse să-l înlocuiască pe Bender în funcția de conducător neoficial al orașului.

Pe bancheta din spate a Manzikert-ului lui Hoegbotton stăteau doi bărbați cu aspect mai degrabă reptilian, cu ochi înguști și nemiloși, cu guri senzuale. Între ei stătea urna cu cenușa lui Bender: o monstruozitate luxoasă, suflată în aur. Numărul lor — trei — și manierele lui Hoegbotton fură cele care treziră la început bănuielli lui Lake, dar asta și rămaseră, căci nu avea nicio *dovadă*. La o săptămînă de la data la care onorase invitația, nu rămăsese nici o pană, nici o urmă grăitoare care să se desprindă acum de pe hainele celor vinovați și să se așeze la picioarele lui Lake.

Restul ceremoniei se pierdu în ceață pentru Lake. La docuri, liderii comunității, printre care și Kinsky — Hoegbotton lipsind în mod vădit — dădură glas unor platitudini comode pentru a-l comemora pe decedat și, la final, aruncară cenușa celui mai mare compozitor al lumii în apele albastru-maronii ale Moliei.

Voss Bender era mort.

* * *

E oare corectă interpretarea mea? Mi-ar plăcea să cred că da, dar una dintre marile provocări ale unei adevărate opere de artă este fie aceea de a se opune analizei, fie de a oferi multiple teorii ale existenței sale. Mai mult decît atît, nu pot explica pe de-a întregul prezența celei de-a treia păsări, nici unele aspecte ale lucrării „Prin ochii săi" legate de chenarul roșu și de formatul de tip colaj.

Oricare ar fi originea și ideea principală din „Invitație la o decapitare", aceasta a marcat începutul ilustrei cariere a lui Lake. Înainte, fusese un pictor obscur. Ulterior avea să fie plasat printre cei mai mari artiști ai orașelor sudice, popularitatea sa ca pictor ajungînd curînd s-o rivalizeze pe aceea de compozitor a lui Bender. Lake avea să conceapă decoruri extrem de inventive pentru operele lui Bender, fiind astfel răspunzător pentru o reînviere interpretativă a acelor opere. Avea să fie însărcinat, chiar dacă în condițșii dezastruoase, să execute lucrări comemorative pentru Henry Hoegbotton, conducătorul *de facto* al Ambergrisului după moartea lui Bender. Ilustrațiile sale pentru faimosul *Jurnal al lui Samuel Tonsure*, cartea de căpătîi a truffidienilor, aveau să fie onorate drept mici miracole ale artei gravurii. Expoziții ale lucrărilor sale aveau să împodobească pînă și Curtea Califului și, în fiecare an, editorii aveau să imprime cîte un nou album cu popularele sale stampe și desene. Într-o mie de feluri, avea să reîntinerească viața culturală a Ambergrisului, transformînd orașul într-o minune a Sudului. (În ciuda tuturor acestor lucruri, Lake a părut mereu, în chip straniu, deranjat, ba chiar jignit, de succesul său.) Aceste lucruri sînt mai presus de orice îndoială.

Care a fost, în cele din urmă, misterul din spatele scrisorii din mîna bărbatului înfricoșat, misterul „Invitației la o decapitare"? S-ar putea să nu aflăm niciodată.

Din *Studiu sumar asupra artei lui Martin Lake și-a lucrării sale „Invitație la o decapitare"*, de Janice Shriek, din *Ghidul Hoegbotton al Ambergrisului*, ediția a V-a.

* * *

Trecu un an, de-a lungul căruia, așa cum Raffe și mulți dintre ceilalți prieteni ai săi îi spuseră ulterior lui Lake, acesta se comportă de parcă ar fi ispășit pedeapsa pentru o crimă ascunsă. Petrecea ore îndelungate în Cartierul Religios, bîntuind aleile lăturalnice și străzile înguste, căutînd în lumina murdară și străveche doar acele scene care întruchipau cel mai bine durerea sa și cruzimea, pasiunea impasibilă, a orașului pe care-l adoptase drept cămin. Asculta șoaptele din urma sa și zvonurile cum că înnebunise, că se lăsase de pictură, devenind preot al unei religii încă nenumite, că luase parte la un cumplit ritual al locuitorilor gîrboviți, însă le ignora pe toate; sau, mai degrabă, nici măcar nu le auzi altfel decît ar fi perceput un zgomot de fond.

La șase luni după funeraliile lui Bender, Lake vizită locuința de la numărul 45 de pe Archmont Lane, noul său baston tremurîndu-i în mînă. Găsi o ruină, o cochilie arsă, singurul obiect recognoscibil în mijlocul acelor ruine fiind bustul lui Trillian, înnegrit dar intact. La început îl ridică, vrînd să-l recupereze pentru a-l duce în apartamentul său, dar după ce se plimbă o vreme printre dărîmături în căutarea unui semn a ceea ce avusese loc acolo, ideea deveni de-a dreptul respingătoare. Lăsă bustul acolo unde îl găsise. Nu mai avea ce căuta, nu mai era nimic acolo, în afara unui vag miros de hoit și de fum, care-i agresa cu asprime nările.

În aceeași lună, ceva mai tîrziu, Lake îi ceru lui Merrimount — dragul de Merrimount, scumpul de Merrimount — să se mute permanent cu el. Nu se pregătise dinainte să-i ceară asta lui Merri, dar, cînd îi vorbele îi scăpară dintre buze, i se părură potrivite, iar Merri, cu lacrimi în ochi, acceptă, zîmbind pentru prima dată după calvarul prin care trecuse Lake. Sărbătoriră la o cafenea, Raffe aprobîndu-i cu reținere, Sonter și Kinsky aducînd cadouri și voie bună.

Apoi, lucrurile începură să meargă din ce în ce mai bine pentru Lake. Chiar dacă încă-l mai bîntuiau coșmaruri, descoperi că simpla prezență a lui Merrimount îl ajuta să uite, sau cel puțin să-și dez-amintească. Se prezentă la galeria lui Shriek și-și luă toate tablourile înapoi, arzîndu-le apoi într-un butoi, în spatele casei în care locuia. Începu să frecventeze din nou Vițelul cu Gît Rubiniu. Chiar și tatăl său îl vizită în iarna aceea, iar întîlnirea care se desfășură mai bine decît s-ar fi așteptat, chiar și după ce bătrînul își dădu seama de natura relației dintre fiul său și Merrimount. Păru sincer mișcat atunci cînd Lake îi arătă cele două tablouri înfățișîndu-i mîinile acoperite de insecte și, avînd de-acum aprobarea părintelui său, Lake simți că-și revenea și mai mult în fire. Apăruseră crăpături în pojghița de gheață. O lumină printre umbre.

Doar Ambergris — orașul versiunilor și virginelor deopotrivă — făcea tot posibilul să-i aducă aminte de întuneric. Pretutindeni apărură noi tributuri aduse lui Bender, a cărui popularitate nu fusese niciodată mai mare. Se putea spune, fără teama de a greși prea mult, că amintirea lui nu avea să dispară niciodată. Sub privirile răzbunătoare ale statuilor, afișelor și clădirilor memoriale consacrate lui Bender, Roșii și Verzii își pierdură cu timpul voința de-a lupta și își epuizară forțele. Unii se uniră cu facțiunile politice tradiționale, dar cei mai mulți fanatici își pierdură viața în acea ultimă confruntare de la Oficiul Poștal Memorial Voss Bender. Pînă în primăvară, Ambergris părea a fi revenit cu totul la ceea ce fusese înainte de moartea lui Bender.

Tot în acea primăvară, într-o dimineață răcoroasă, Lake se așeză în fața tabloului neterminat care-l înfățișa pe bărbatul din coșmar. Bărbatul zîmbea cu dinții săi sparți, parcă prevenitor, dar nu mai era înspăimîntător. Era încîntător și trist în același timp, prins în capcana de vopsea verde care-i înconjura fața.

Lake se furișase afară din pat, astfel încît să nu-și deranjeze iubitul care încă mai dormea. Acum însă

simțea privirea lui Merri în ceafă. Cu blîndețe, ridică o pensulă și un tub nou de vopsea verde-lichen. Mînerul pensulei era aspru, striat, în contrast cu sticla cu vopsea, netedă și alunecoasă. Strîngea pensula nehotărît. Vopseaua îi mirosea bine și-și simțea simțurile trezindu-se, receptive la promisiunile ei. Soarele care pătrundea pe geamul balconului îl îmbrățișa plin de căldură.

— Ce faci? mormăi Merrimount somnoros.

Lake se întoarse, lumina care năvălea pe fereastră fiind aproape insuportabilă pentru privire, și spuse, cu un rînjet strîmb, chinuit:

— Pictez.

Versiunea originală: **The Transformation of Martin Lake**, Palace Corbie Eight, ed. Wayne Edwards, Merrimack Books, 1999.

Traducere din limba engleză de MIRCEA PRICĂJAN

Nicola Griffith

YAGUARA

Jane Holford ținea la intimitatea ei. Din această cauză devenise fotograf: lumea se uita la fotografiile ei și nu la ea. În adolescență văzuse la televizor un critic de film. *Privirea camerei nu e ca o gramatică*, spusese el. *După un timp nu mai există diferență între subiect și obiect.* Arătase spre un portret al lui Marilyn Monroe, moartă de ani de zile. *Am mîncat-o de vie.* Atunci Jane se hotărîse să nu fie nici subiect nici obiect, ci un *observator* invulnerabil. Se va păstra la adăpostul armurii, inviolabilă, în siguranță.

Astfel Jane nu călători direct din Anglia în Belize. Își împachetă aparatele de fotografiat și zbură spre Yucatan, iar de acolo luă un vapor pînă la Ambergris Cay. Voia să se obișnuiască treptat cu căldura, și în intimitate.

La Ambergris, Katherine — nepoata fostului guvernator căruia Jane îi făcuse cîndva favoarea de a pierde o rolă cu un film incriminator — era beată deja la ora zece dimineața și uita, în cea mai mare parte a timpului, că avea un musafir, iar servitorilor din casă nu le păsa cîtuși de puțin. Dar Jane încă își păstra perfect controlul. Chiar și cînd soarele îi lingea umerii, iar Marea Caraibelor unduia în jurul ei miresmele spațiului liber și ale lemnului adus de valuri, nu-și dădea capul pe spate și nu izbucnea în rîs; nu-și scotea sandalele ca să strivească algele între degete. Cînd în piață îi zîmbea o femeie frumoasă, nu-i răspundea la zîmbet, nu-și permitea să roșească, să simtă căldura în pîntece.

Singură în camera ei, situația devenea alta.

După trei săptămîni, nu se mai simțea vulnerabilă: putea să iasă afară în soare fără să leșine; știa cîtă apă trebuia să bea zilnic ca să nu se deshidrateze; și pielea îi era destul de bronzată ca să nu se ardă la soare. Cu armura la locul ei, plecă spre Munții Maya departe în sud-vestul Belizelor. Dr. Cleis Fernandez și ruinele de la Kuchil Balum o așteptau.

— De ce vrei să faci fotografii cu mine? întrebase specialista în epigrafie cînd Jane telefonase la Universitatea din New Mexico în urmă cu o lună, la începutul lui martie.

— Pentru că adun material pentru o carte despre femei care au făcut carieră în profesiile lor.

Pentru că tu ai reușit, în ciuda pronosticurilor. Pentru că nu i-ai lăsat să te consume, încă.

— Găsește pe altcineva.

Și telefonul murise în mîna lui Jane.

Jane formase din nou numărul.

— Dr. Fernandez, sînt tot Jane Holford...

— Stai o clipă. Holford? Holford care a făcut anul trecut seria aceea cu picturile de la Lascaux? Cea din *Life*?

— Da.

În sfîrșit.

— Și aș putea introduce un foto-eseu similar din carte într-una din revistele ilustrate...

— Asta nu mă interesează.

Avea vocea aspră și înfierbîntată, ca o sticlă neagră.

— Dar am o condiție.

— Spune.

— Vreau să fotografiezi glifele de la Kuchil Balum.

— Spune-mi despre ele.

— Este clasificat drept un sit minor în Belize, dar nu e deloc minor. Cît despre restul... mă rog, vii sau nu vii.

— Revin cu un telefon.

Verificase. Kuchil Balum era în Munții Maya, primele excavații fiind de acum doi ani. Nu era nimic acolo care să nu poată fi găsit în alte zeci de alte ruine mult mai accesibile din Belize sau Guatemala. Și totuși... Aparent, Fernandez făcuse peste tot cereri de subvenții, bani și timp pentru a studia ruinele acelea și glifele lor. Fusese refuzată. Jane citi și reciti articolele lui Fernandez din ziare, și *The Long Count*, singura ei carte. Pasiunea și abnegația, nevoia de a ști, ieșea clar în evidență. De ce era Kuchil Balum atît de important?

Revenise la patru zile după conversația inițială.

— O facem.

— Da?

Vocea lui Fernandez suna provocator.

— Jungla nu e un loc plăcut înainte de sezonul ploios.

— Înțeleg asta. Agenda mea...

— Eu mă duc acolo săptămîna viitoare și nu plec pînă în sezonul ploios, adică mai sau iunie. Accepți sau nu.

*

Drumul era o pistă trasată prin pădurea tropicală de săniile pentru butuci, deteriorată și plină de praf și gropi și poduri stricate. Frunzele se frecau de jeep pe ambele părți și pătau vopseaua prăfoasă cu ramuri uscate, lăsîndu-i lui Jane senzația că vegetația se închidea în urma ei și va rămîne prinsă în pădure pentru totdeauna.

Nu mult după prînz se opri să bea apă din bidon și să mănînce o banană. Era foarte cald; țînțari și tăuni roiau în jurul capului ei. Vîntul, șiret ca răsuflarea unei pisici mari, se furișa între banak și arbori de fier și pini Santa Maria, amestecînd parfumurile grele și aripile iridescente ale fluturilor morpho albaștri. Cînd răsuci cheia în contact, motorul jeepului făcu prea mult zgomot și lui Jane i se păru că, plecînd, respirația pădurii o urmă.

O oră mai tîrziu, jungla din fața ei se rări brusc, trecînd de la culoarea verde a smaraldului la cea a mentei luminate de soare. Briza se întări și o împinse într-un bol cu marginile verzi și pămînt maroniu pe jos: un luminiș. Niște colibe de chirpici acoperite cu stuf se înșirau într-o linie neregulată vest-est; lîngă cea mai apropiată dintre ele atîrna o colivie cu un papagal ara. Cîteva găini scurmau în țărînă și un porc rîma în tufișurile de la marginea luminișului. Opri motorul și se pomeni oglindindu-se în ochii solemni ai unui grup de copii cu brațe subțiri.

Străine, spuneau acești ochi imobili ca ai camerei de filmat, *nu te poți ascunde*.

Un copil își șterse nasul cu dosul palmei, altul mișcă din cap spre Jane ca o pasăre. Apoi la un semnal nevăzut fugiră ca un cîrd de căprioare speriate înapoi în pădure și se topiră printre copaci.

Jane coborî din jeep și se apucă să ridice o ladă de aluminiu din spatele mașinii.

— Nu face asta.

Se întoarse, dînd ochii cu o femeie slabă purtînd pantaloni scurți, ghete și vestă, ai cărei mușchi se arătau lungi și întinși peste oasele noduroase; tendoanele gîtului erau plate și dure; fața, asprită de căldură și muncă grea; părul în bucle rebele și negre ca roca vulcanică.

— Sînt Cleis Fernandez.

Cînd își strînseră mîinile, degetele lungi ale lui Cleis trecură de încheietura lui Jane.

— E mai bine să-ți lași lucrurile în jeep. Pînă la baraca noastră mai e vreo jumătate de milă. Putem merge cu mașina, dar foarte, foarte încet.

Baraca noastră. Se pregătise pentru orice, mai puțin să împartă o cameră. Jane se urcă amețită înapoi în jeep.

Jane știa să conducă bine: echilibrat, fără grabă, competent. Se uită în oglinda laterală, prinse sclipirea ochilor cafenii studiind-o și-și întoarse deliberat privirea. Ea era observatorul, nu cel observat.

— Asta e.

Era o clădire pătrată din blocuri ușoare și tablă de aluminiu ondulat. Coborîră.

— A fost construită de compania forestieră. Nu s-au adaptat — au dat faliment. Înăuntru e mai confortabil decît pare.

O treaptă de lemn ducea în unica încăpere, scundă și întunecoasă, de aproape 18 picioare pătrate, cu panouri de plastic pe pereți și podea murdară. Paturile cu ramă de lemn aveau fiecare cîte o pătură albastră.

Două paturi. Nici o cameră în care să se poată retrage închizînd ușa.

— E o toaletă acolo, arătă Cleis, deși eu, noi, va trebui să umplem cisterna cu găleata. Fîntîna e în sat; Ixbalum mă lasă, ne lasă cel puțin s-o folosim. Soba e cu propan.

Aprinse un chibrit, răsuci un buton, demonstrînd.

— Am eliberat cîteva rafturi pentru lucrurile tale.

Jane se uită la lucrurile care se aflau deja pe raft. Păreau noi. De o calitate strident de bună. Mai văzuse astfel de haine înainte, cînd împărțise o cameră la Cambridge cu o studentă bursieră.

Ferestrele erau niște găuri tăiate în pereți și acoperite, ușa ceva subțire. Jane căută o încuietoare.

— N-o să fure nimeni nimic. Ixbalum nu lasă pe nimeni să se apropie de locul ăsta.

Jane încuviință din cap, întrebîndu-se cine era Ixbalum.

— Avem trei lămpi Coleman...

Jane închise ochii. O cameră comună. Baraca mirosea a căldură, mucegai și transpirație, puțin a gaz și chibrituri, dar dincolo de asta era duhoarea animalelor pădurii și mirosul greu și verde al creșterii continue. Se simțea prinsă în capcană.

— ...cît mai mult posibil, pentru că urăsc să merg la Benque Viejo după provizii, deși dacă vrei putem face cu rîndul treaba asta. Jane?

Deschise ochii, cu un zîmbet cald îndelung exersat.

— Mulțumesc că te obosești atît.

Oare cum o să supraviețuiesc aici?

*

Fîntîna era la marginea de vest a satului. Jane ridică găleata.

— E cineva?

„Își îngrijesc culturile. Sau vînează. Unii se ascund în case. Copiii aleargă liberi sau poate ne privesc chiar acum."

Jane nu putea să vadă decît copacii și inevitabilele găini.

Găleata scîrțîi pe buza fîntînii. Jane se concentră să toarne din hîrdăul de lemn în găleata de oțel galvanizat. Era fascinată de curgerea limpede și răcoroasă, de faptul că apa se putea păstra rece într-o căldură de o sută de grade. Își afundă mîna în ea.

În spatele ei cineva vorbi într-un dialect mayaș gutural. Jane se întoarse și văzu o femeie scundă, musculoasă, cu membre scurte și groase și fălci late.

— Jane, ea e Ixbalum.

— Ce spune?

— Rîurile sînt ca să te joci în ele, apa de fîntînă e pentru băut.

Ixbalum ridică brațul stîng al lui Jane, îl așeză lîngă al ei, arătă spre culoarea mahonului apoi spre cea a mierii, dădu drumul brațului, ridică mîna lui Cleis, compară mahonul cu tecul, vorbi un timp, apoi dispăru printre copaci.

Jane își dădu seama că își șterge mîinile pe șort, și se opri.

— Ce a spus?

— A spus că nu ești făcută pentru munte.

*

Era ceva mai mult de o milă de la sat la ruine. Poteca era un tunel sinuos prin vegetație. Transpirația curgea

pe brațele lui Jane și se simțea de parcă respira o zeamă. În fața ei șortul lui Cleis foșnea scurt în mers. Ghetele lor erau silențioase pe stratul gros de frunze. Insectele roiau și bîzîiau. Jane strivi ceva ce îi aterizase pe gît.

— Trebuie să fii atentă la insecte, spuse Cleis peste umăr fără să încetinească. În special cu țînțarii. Poartă ouă de tăun și alte chestii ca-n cele mai urîte coșmaruri ale tale.

Cleis habar n-avea despre coșmarurile ei, se gîndi Jane.

Continuară să meargă în liniște. Căldura își strecura degetele puternice sub pielea lui Jane, sub mușchii alunecoși și oase pînă cînd se simți uleioasă pe dinăuntru, ca o mașină bine unsă. Jungla îi aluneca de-a lungul gîtului, îi suspina în urechi, șoptindu-i *Ai putea să renunți aici, și nimeni n-ar ști.*

Jane își dădu seama că-și mîngîia abdomenul și mergea legănîndu-și șoldurile. *În armură, inviolabilă, în siguranță...* Își îndepărtă mîna de stomac și o așeză pe cutia rigidă și neagră care îi atîrna la șold. Doar ea avea aici un aparat de fotografiat. Avea controlul.

Cleis se opri brusc și se întoarse.

— Aproape am ajuns. Trebuie să ții minte că situl e clasificat ca minor, să nu-l confunzi cu centre mari ca Tikal.

Mîinile lui Cleis se mișcau în timp ce vorbea, subliniindu-și frazele cu gesturi precise ca mișcările distilate din tai chi sau wing chun.

— E doar o singură piramidă, și nu a fost excavată complet. Nimic n-a fost. Poate că nu e mult, dar Kuchil Balum e mai important decît crede lumea.

Mîinile i se opriră, căzură de-a lungul coapselor.

— Am vrut să știi.

Urcară ultimii yarzi pînă la marginea unei rîpe și priviră în jos la Kuchil Balum.

Movile acoperite de iarbă și ziduri sufocate de liane erau împrăștiate într-o zonă de mărimea unui mic parc urban, poate doi acri, nivelat dar ușor scufundat. Lui

Jane îi reamintea de ruinele uriașelor amfiteatre grecești, doar că aici lemnul, nu piatra, forma laturile depresiunii; enorme trunchiuri se avîntau amețitor din ce în ce mai sus unind pămîntul cu cerurile.

Prin susurul slab al frunzelor la sute de picioare de pămînt, lui Jane i se păru că aude încă ceva, ceva care se simțea ca o slabă vibrație sub tălpi.

— Ce e zgomotul ăsta?

Cleis zîmbi.

— Am păstrat asta pentru final.

Jane se urcă pe o grămadă de pietre răvășite din vîrful unei movile. Nu era greu să-și imagineze acest loc așa cum fusese cîndva: oameni umblînd încoace și-ncolo, soarele sclipind pe jad și aur; copii jucîndu-se cu mingea. De ce plecaseră?

Colțul de vest al sitului era înconjurat de stînci gri. În fața lui se întindea întregul complex de ruine. Ceva aflat imediat după copaci îi atrase atenția, ceva auriu care se furișă din lumină în întuneric, ridicînd labe grele și legănîndu-și capul masiv dintr-o parte în alta. Încet, cu inima bubuindu-i sub coaste, Jane ridică aparatul de fotografiat.

— Ce e?

Animalul auriu dispăruse. Poate că i se păruse. Jane coborî aparatul.

— Nimic.

— Aici era depozitul.

Coborîră povîrnișul pînă la o ridicătură mică înverzită cu o latură expusă: cîteva pietre cenușii, frumos îmbinate, o intrare cu un prag.

— Mă interesează în special glifele de pe peretele de vest.

Se strecurară prin deschizătură. Înăuntru era semiîntuneric și mirosea a blană de animal și mosc, ca părul unei femei după ploaie. Cleis își plimbă mîna pe zid.

— Secțiunea de aici e vitală.

Atinse un relief în piatră, o figurină cu cap de jaguar stînd așezată.

— Tronul reprezintă puterea temporară, dar alte indicii sugerează că figura umană e o femeie. Asta e foarte neobișnuit. O privi pe Jane: Aproape la fel de obișnuit ca un profesor latino în lumea voastră anglo-saxonă.

Jane nu spuse nimic, refuzînd momeala. Cleis zîmbi ușor, apoi continuă.

— Aici, zise trecînd cu degetele peste glifele cu nume și date, un alt om-jaguar, dar de data asta fără privilegiile casei regale. Vezi coasa? E un țăran. Am văzut jaguari ca tronuri, jaguari ca simboluri ale șamanilor și de aici a puterii regale, dar e pentru prima dată cînd văd jaguari ca cetățeni obișnuiți, sau viceversa. Nu știu ce înseamnă asta.

Frustrarea îi adînci ridurile din dreptul gurii pentru o clipă, apoi scutură din cap.

— E întuneric aici înăuntru. Sper că n-o să fie vreo problemă să le fotografiezi.

— Nu.

Jane atinse ușor glifele cu vîrfurile degetelor.

Basoreliefurile stranii, rotunjite, erau peste tot unde mergeau ea și Cleis. Mîinile lui Cleis nu stătea liniștite niciodată, arătîndu-i glifele datelor și glifele numelor, explicînd numerele și calendarul. Păstră pentru final colțul de nord-vest.

Urcară pe rămășițele a patru trepte enorme terasate și apoi prin ceea ce rămăsese din ceea ce fusese odată un coridor. Vibrația deveni un șuierat zdrăngănitor.

— Vezi balamalele astea? Coridorul avea cîndva porți la ambele capete. Foarte neobișnuit.

Ieșiră afară în lumina soarelui. Stropi reci atinseră obrazul lui Jane.

— O cascadă...

Dar Cleis nu-i dădu timp lui Jane să admire cascada, sau lacul acoperit de nuferi.

— Pe aici.

Coborîră pe niște trepte tăiate în piatră, cinci yarzi sub nivelul solului, apoi urcară din nou în ceea ce fusese cîndva o vastă curte interioară.

Cleis arătă spre zidul care împărțea curtea în șase secțiuni distincte. Era acoperit de glife.

— Aici e inima sitului Kuchil Balum. De asta sînt eu aici.

*

Jane o fotografie pe Cleis la fîntînă, la ruine, lîngă baracă, încercînd să surprindă zelul care părea să ardă în inima femeii. Se opriră cînd lumina scăzu.

În amurg aerul avea gust de metal încins. Jane stătea pe scară, afară din baracă, și sorbea dintr-o cutie de metal: rom, suc de lămîie și apă de fîntînă. Cleis îi spunea lumina nopții. Dinăuntru se auzea zăngănitul găleții cînd arheologul trăgea apa la toaletă. Jane era atentă la rîsetele copiilor plutind dinspre sat.

— Nici unul dintre copiii din sat nu a văzut vreodată interiorul unei școli.

Cleis își umplu ceașca și se așeză lîngă Jane.

— Dacă Ixbalum ar vrea să vorbească, lipsa de educație ar fi pentru mine neprețuită...

Jane se bucură că discuția rămînea impersonală.

— În ce sens?

— De fapt toate școlile din Belize sînt conduse de misionari: catolici, metodiști, adventiști de ziua a șaptea, Adunarea lui Dumnezeu — oricine, sînt aici.

Sorbi meditativ.

— În ziua de azi sînt probabil trei milioane de oameni în jur care vorbesc diverse dialecte mayașe, dar nici unul dintre ei nu poate citi aceste glife. Ritualurile care dădeau sens tuturor acestor lucruri au fost distruse și discreditate de misionari.

— Dar nu și aici?

— Aici nu. Probabil își mai spun încă unul altuia basme despre Regina Gheară de Jaguar și cum domnea ea peste stră-stră-stră- pînă în a „n"-a generație de înaintași, și cum le-a dat copiilor lor mătănii de jad pentru... știu și eu... recolta de porumb sau ceva de genul ăsta. Dar ei nu vorbesc cu mine. Ixbalum nu-i lasă.

— Mă întreb de ce se teme Ixbalum.

Cleis tăcu timp îndelungat. Umbre purpurii se adunau sub pomeții ei și în adînciturile de pe gît.

— Că o să-i fac celebri.

Jane aprobă încet în întuneric. Evitaseră mult timp să fie observați.

— Cum a fost descoperit Kuchil Balum?

— Acum trei ani un tăietor de lemne luase urma unui jaguar. A dat peste niște pietre cu aspect ciudat. Atunci nu s-a gîndit prea mult la ele. Se pare că nu a găsit niciodată jaguarul, dar pe drumul de întoarcere a fost mușcat de o viperă lance. Cînd prietenii l-au adus la clinica din Benque Viejo, îi curgea sînge din ochi și bălmăjea ceva despre un oraș de piatră. A murit cîteva ore mai tîrziu. Dar una dintre infirmiere și-a amintit ce spunea și a povestit prietenului ei. Prietenul cunoștea pe cineva care lucra pentru Departamentul de Stat pentru Arheologie. Au trimis pe cineva acolo care a aruncat o privire superficială, l-a etichetat drept „centru ceremonial minor" și apoi a uitat de el. A fost înregistrat, bineînțeles, dar astfel de situri apar mereu. Totuși, am fost curioasă, întotdeauna sînt curioasă, și cînd unul dintre studenții mei mi-a spus că intenționează să petreacă vara la Caracol, l-am rugat să verifice locul ăsta. Mi-a adus o fotografie a sculpturilor cu jaguari pe care ți le-am arătat azi după-amiază. Și știu pe cineva care a făcut o mare greșeală.

Jane încă se mai gîndea la tăietorul de lemne..

— A fost un noroc, pentru săteni vreau să spun, că lucrările forestiere au dat faliment aici, la doar o milă de sit.

— Noroc? Nu sînt prea sigură că mai cred în noroc.

Brațele lungi ale lui Cleis atîrnau între genunchi.

— Uită-te la fața lui Ixbalum și spune-mi dacă mai crezi că e numai ghinion că lucrătorii au cedat nervos, că podurile s-au prăbușit, că muncitorii care nu au fost mușcați de șerpi lance au fugit unul cîte unul bolbo-

rosind ceva despre felina care ieșea din junglă ca să-i prindă.

Jane își aminti că, pe cînd conducea pe cărarea tăietorilor de lemne, simțise răsuflarea junglei în ceafă, pîndind-o ca o felină uriașă.

*

Jane asculta respirația liniștită a lui Cleis, încă trează în celălalt pat. Putea vedea următoarele cîteva săptămîni derulîndu-se în fața ochilor ei ca niște file de hîrtie, și jungla șoptindu-i *Eliberează-te, eliberează-te, aici nu-i nimeni căruia să-i pese*, dar dacă s-ar fi eliberat acum, dacă ar fi lăsat armura să-i alunece fie și numai o dată, răul ar fi fost permanent: ar fi fost văzută, cunoscută. Cleis era mereu acolo.

Jane se întoarse pe-o parte, atentă să nu facă vreun zgomot sau să deranjeze pătura trasă pînă la umeri. Se gîndi la ochii cafenii ai lui Cleis, cum o priveau tot timpul. Oare ce vedeau?

*

La jumătatea după-amiezii soarele era încă puternic, iar căldura se înfășura în jurul lui Jane ca o limbă groasă. La o sută de yarzi în față, cascada vuia, pulverizînd apa în aerul și așa umed. Lumina era perfectă: verde-aurie și vîscoasă ca mierea, strecurîndu-se în fiecare crăpătură și tăietură antică de daltă, ușurînd vizibilitatea detaliilor invizibile în mod normal. Cu puțin noroc, va reuși să fotografieze întreaga secțiune atît timp cît se menținea lumina. Își pregăti trepiedul special adaptat și îndreptă aparatul spre următoarea secțiune a peretelui despărțitor. Și mai mulți jaguari, și mai multe reprezentări ale plantei pe care Cleis nu o recunoscuse.

— Nu știu ce este, spusese Cleis în noaptea anterioară, și scosese patru fotografii pe care le făcuse în zilele trecute. Și e descrisă exact la fel în fiecare glifă,

întotdeauna legată de astea șase ramuri orientate în exterior ca să semene cu firele unei pînze de păianjen. Asta e semnificativ. Sugerează o funcție rituală. Și apare mereu asociată cu glifele astea de aici.

Aplecă fotografiile spre lumina slabă a lămpii Coleman care venea prin ușă, astfel ca Jane să le poată vedea.

— Jaguari și femei?

— Jaguari, da, dar nu sînt reprezentați simbolic. Ca și cînd ar fi... animale de casă, sau ceva de genul ăsta. Oftă și se frecă la ochi: Și toate femeile astea sînt tinere. Poți să-ți dai seama după haine. (Jane o crezu pe Cleis pe cuvînt). Dacă nu m-aș pricepe, aș spune că glifele astea reprezintă un fel de harem, ascuns în spatele peretelui despărțitor. Deși nu știu ce legătură are asta cu jaguarii. Și mai sînt și plantele astea blestemate... E așa frustrant! Dacă oamenii ar vrea să vorbească cu mine!

Jane se uită din nou la fotografii, indicînd două glife reprezentînd femei acoperite cu ceva care părea sînge.

— Asta ce înseamnă? Un fel de execuție?

— Nu. Uită-te cu atenție. Amîndouă au răni pe umărul stîng, pe mușchi: tot un ritual.

— Scarificare?

— Nu știu ce naiba e. Simt că ar trebui să înțeleg ce înseamnă toate astea, doar că nu pot ajunge pînă la ele.

Jane atinse basoreliefurile, acum deteriorate, și încercă să-și imagineze glifele proaspete și noi. Sculptorul stătuse aici ghemuit pe o căldură de 90 grade doar cu unelte moi din bronz și bucăți de frînghii murdare ca să se asigure că liniile sînt drepte. O lucrare de luni de zile. Ani. Era groaznic să te gîndești că tot acest efort — sudoarea și palmele învinețite, vîrfurile degetelor bătătorite și albe în permanență de praful de calcar — acum nu mai însemna nimic pentru că nu mai știa nimeni ce reprezentau figurile enigmatice, rotunjite.

Camera bîzîi, declanșă, bîzîi iar. Jane, înțepenită de atîta stat pe vine, se ridică și se întinse. Înlemni. În spatele ei, cu brațele încrucișate, cu fața pătată de umbrele copacilor, stătea Ixbalum.

Se priviră reciproc. Jane nu vorbea Mopan maya. Ridică o mînă în semn de salut. Ixbalum îi întoarse o privire impasibilă. Jane își drese vocea. Suna nefiresc de puternic. Se întrebă cît timp o privise Ixbalum.

— Trebuia să fac pozele astea, spuse, arătînd spre aparat. Lumina nu va dura mult.

Ixbalum nu se mișcă.

Jane își drese din nou vocea. Ezită, apoi își șterse sudoarea de pe față și întoarse atent camera în altă poziție. Avea o treabă de făcut.

Privirea lui Ixbalum i se fixă pe ceafă, la fel de fierbinte ca soarele. Se aplecă spre obiectiv, focaliză cu grijă pe imaginea unui jaguar. *Toată munca asta...*

Se îndreptă brusc și se întoarse spre Ixbalum.

— Spune-mi ce înseamnă, zise, arătînd spre glife. Sînt poporul tău, Ixbalum. Nu vrei ca lumea să audă ce au de spus?

Ixbalum părea sculptată din aceeași piatră ca și glifele, dar briza suflă printre copaci și umbrele frunzelor de pe fața femeii mayașe se schimbară. Ochii îi erau galbeni, ca aurul bătut.

Jane făcu un pas înapoi, se lovi de trepied, și trebui să se întoarcă repede ca să-l prindă. Cînd se întoarse, Ixbalum dispăruse.

*

Mai tîrziu, cînd soarele alunecă în spatele copacilor și lumina era mai mult verde decît aurie, iar Jane pășea atent pe cărare, cu aparatul de fotografiat atîrnat pe un umăr și trepiedul pe altul, simți aceeași căldură în ceafă ca atunci cînd fusese privită. Se opri și se întoarse încet. Nimic.

După vreo zece yarzi o simți din nou. De data asta puse camera jos, apucă trepiedul cu cealaltă mînă ca pe o bîtă și se întoarse.

La șase yarzi în urmă, în interiorul urmei amprentei ei, era o urmă de jaguar atît de proaspătă încît o bucată de pămînt care se clătina pe marginea adînciturii unui deget căzu chiar în timp ce privea.

*

— Jaguar? Ești sigură?

Cleis stătea cu picioarele încrucișate pe patul ei, înconjurată de notițe.

— Mie mi s-a părut o felină.

Jane își sprijini trepiedul în colț și începu să-și sorteze automat filmele.

— Iar urma avea probabil patru sau cinci inci lățime.

— Ocelot, margay?

— Nu credeam că sînt așa de mari.

— N-ai auzit nimic?

— Absolut nimic.

Vocea îi suna furioasă din cauza fricii. Dacă nu și-ar fi amintit atît de limpede cum atinsese amprenta cu vîrfurile degetelor, apoi își recuperase aparatul și făcuse o fotografie, ar fi fost tentată să presupună că își imaginase incidentul. Dar fusese real. Un jaguar, un animal de pradă, fusese la cîteva picioare în urma ei și ea nu știuse.

Cleis lăsă notițele deoparte și-și frecă ochii.

— Lumina e groaznică aici.

Jane își reaminti aurul topit al ochilor lui Ixbalum și se cutremură. Cleis o privi cercetător.

— Știai că „jaguar“ vine dintr-un cuvînt sud-american, yaguara, care înseamnă „animal sălbatic care își ucide prada dintr-o lovitură“? Au membre foarte scurte și puternice iar forța fălcilor lor e incredibilă. Ca lovitură, au cea mai puternică mușcătură dintre toți prădătorii terești. Cînd eram în bazinul Xingu acum doi

sau trei ani, am văzut un tapir ucis de un jaguar: partea din spate a craniului era retezată cu precizie.

Jane nu se putu gîndi decît la picioarele scurte și îndesate ale lui Ixbalum, și la mușchii de pe fălcile ei.

— Din cîte știu, pînă acum nu a fost raportat decît un singur caz în care un jaguar a atacat omul, și asta a fost acum treizeci de ani în Guatemala.

Cleis, înțelese Jane, știa că e speriată, și-i dădea informații care să o ajute. Se amuză.

— Se pare că au fost uciși patru bărbați la o mănăstire.

În ciuda situației, Jane fu intrigată.

— O mănăstire?

Cleis rînji.

— Probabil au făcut ceva tare necrestinesc vreuneia dintre novice și celelalte călugărițe s-au înhăitat și i-au hăcuit pe bărbați cu macete, coase, foarfeci de grădinărit. Nici un doctor n-ar comenta cauza morții cu bunele surori, în special că biserica probabil controlează spitalul și aprovizionarea cu medicamente.

Aruncă o privire pe notițe, apoi reveni la Jane.

— Oricum, voiam să spun că jaguarii pur și simplu nu atacă oamenii. De ce-ar face-o? Au destulă hrană în jur. Poate te urmărea pentru că miroși interesant. Poate era un adolescent care se antrena.

Poate încerca să mă intimideze. Dar asta era ridicol.

*

Umezeala era atît de groasă, încît părea că se prăvale iar cerul era jos și cenușiu. Cleis își aruncă rucsacul în jeep și se urcă la volan.

— Rămîn la Benque Viejo, zise. Am ceva de făcut.

Jane aruncă o privire spre cer.

— Crezi c-o să plouă?

Cleis scutură din cap.

— Nu se poate. Nu-mi permit.

Hainele lui Jane erau deja ude.

— Să nu uiți berea.

— Nu uit.

Mai tîrziu, singură pe cărarea spre Kuchil Balum, Jane simți ca și cînd ar fi mers printr-o altă lume: nu se simțea briza, și fiecare zgomot, fiecare miros era bine evidențiat și intens.

Sub copaci aerul deveni și mai cald și mai umed.

Jane se împiedică de o rădăcină de copac ascunsă. Căzu într-un genunchi, cu nasul la șapte inci de un buștean pe care furnicile Azteca mărșăluiau într-un șir tăcut, nesfîrșit. Fu ca și cînd ar fi privit lumea prin obiectivul camerei și abia ar fi reușit să focalizeze corect. Oriunde ar fi privit năpădea viața: albine-tîmplar negre și uriașe bîzîind în jurul florilor roșii de melastoma, de mărimea unor trandafiri; o broască de copac, strident colorată și cu ochii roșii, pîndind din adîncimile unei sapodilla; licărirea cozii unui gecko. Erau miriapozi și gîndaci, musculițe și cîinele-babei, și păienjeni care-și țeseau tăcuți pînze cu care să-i prindă. Aerul era încărcat de putreziciune, ca răsuflarea unei carnivore.

Se ridică simțindu-se înfierbîntată, încorsetată și vînată. Un șarpe alunecă în tufișuri. Inima începu să-i bată ca o tobă. Își linse sarea de pe buze, întrebîndu-se cîți ochi diferiți o priveau de sub trunchiurile de copaci sau de sub frunze. O ramură trosni sub o labă grea. Ceva mare venea spre ea. *„...yaguara, un cuvînt sud-american, care înseamnă „animal sălbatic care își ucide prada dintr-o lovitură“.* O rupse la fugă.

*

Noaptea se scurse printre copaci ca un ceai și se adună sub patul ei. Stătea pe pătura aspră complet îmbrăcată, cu fața spre ușă. Brațul unui raft o împungea în omoplat, dar ea rămase unde era. Jungla era plină de ochi.

Ațipi și visă că mergea spre ruine în lumina delicată a lunii. Din direcția clădirii haremului se auzeau

zgomote de pămînt săpat și metal. Cleis săpa febril, cu buzele dezgolite de efort și dinții sclipind ca osul vechi. „E pe-aici pe undeva" spunea ea pentru sine, „trebuie să continuu să sap." Jane ar fi vrut să se oprească, doar o clipă, dar nu se putea apropia suficient ca s-o atingă pe Cleis. Mergea spre ea și întindea mîna, apoi descoperea că mersese în direcție greșită și Cleis era în spatele ei. Apoi dintr-odată Cleis rîdea. „Da!" strigă, și aruncă lopata, săpa cu mîinile, aruncînd pămîntul înapoi printre picioare ca o pisică. „Am găsit!" Ridică privirea spre Jane, și ochii îi erau aurii, și deodată pămîntul se îngrămădi în jurul lui Jane, îngropînd-o, și nu mai putu respira...

Jane sări de pe pat, înghiți în sec și se împletici pînă afară. Noaptea era liniștită, calmul de la patru dimineața înaintea zorilor.

*

Jeepul apăru în luminiș puțin după prînz. Jane alergă s-o întîmpine pe Cleis.

— Ei, bună ziua și ție, zise Cleis. Ce-am făcut să merit onoarea asta?

Jane se opri brusc.

— Ai adus bere?

Cleis încuviință.

— Aș fi condus mai repede dacă aș fi știut că ești așa disperată. Ajută-mă să descarc lucrurile astea.

Cărară înăuntru noile butelii de gaz. Cleis luă un bax de șase cutii și le cufundă în găleata galvanizată.

— Ar trebui să se răcească repede.

Rostogoli din calea lui Jane o butelie goală de gaz.

— Ai făcut poze bune ieri?

— Da.

— A plouat?

— Nu.

Un timp descărcară în liniște pachete cu mîncare.

— După Radio Belize, anul ăsta ploaia o să mai întîrzie.

— Asta-i bine.

— Văd că nu ți-ai pierdut talentul pentru conversație. Cleis oftă: Iartă-mă. N-am vrut să spun asta. Am atîtea lucruri pe cap și voiam... Scutură din cap: N-are importanță.

Jane o privi pe Cleis cum fixa conductele portocalii pe butelia de gaz, răsucea butonul sobei și asculta fisîitul gazului. Arăta diferit. Se întîmplase ceva la Benque Viejo.

Cleis deschise o bere.

— Hai să mergem la sit. Lîngă apă e răcoare.

Luară găleata și încă un bax, urcară pe cărare și se așezară împreună pe malul ierbos. Cleis aruncă cu pietre, deschise o a doua bere, bău jumătate dintr-o înghițitură. Ascultară cascada.

Cleis deschise a treia sticlă, și păru să se întoarcă de pe unde rătăcise.

— Și, cum a fost noaptea singură în junglă?

Jane se întrebă dacă știa că fusese îngrozită.

— Am fost... M-am simțit nervoasă, am avut coșmaruri.

Cleis dădu din cap. Soarele sclipea în minusculele picături de sudoare de pe buza ei superioară.

— Așa m-am simțit și eu cînd am petrecut patru luni în bazinul Xingu din Brazilia. Cu ani în urmă. Straniu loc, jungla. Cîteodată pare vie, și apoi altă dată... te întrebi ce naiba te-a îngrijorat.

Jane desfăcu al doilea bax spre mijlocul după-amiezii. În ciuda apăsării arșiței, se simțea mai ușoară decît se simțise în ultimul timp.

— Cum de te cheamă Cleis? întrebă.

Stătea alături de Cleis care se întinsese pe iarbă, cu părul aproape atingînd coapsele lui Jane. Jane se întrebă într-o doară cum ar fi senzația acestui păr înfășurîndu-i-se pe degete.

— Mama mea era pasionată de poezie. A citit o mulțime de clasici în Columbia, cînd era tînără. Nu fi așa surprinsă.

— Nu sînt surprinsă.

Cleis nu păru s-o audă.

— Poate că a sfîrșit săracă în East L.A., poate că eu am fost nevoită să fac de toate pentru o bursă, să fiu de două ori mai bună decît studenții anglos ca să obțin ce voiam, dar noi avem o istorie, un trecut. America nu e singurul loc unde oamenii știu lucruri.

— Cleis era fiica lui Sappho.

De ce am spus asta?

— Știu.

Un pescăruș sclipi verde și albastru și negru pe deasupra lacului.

— Avem pescăruși și-n Anglia, zise Jane.

— Știu și asta. Cleis se ridică în picioare: E timpul să facem o baie.

Își scoase tricoul, trase fermoarul de la șort.

— Nu vii?

Teama strînse gîtul lui Jane.

— Nu sînt sigură că e înțelept să înotăm după ce am băut atît.

— Trei beri? Și-n plus, uită-te la locul ăsta!

Lacul era verde și liniștit. Bondarii bîzîiau deasupra apei la marginea opusă cascadei, unde plutea salata de apă, cu frunzele ca niște enorme moluște păroase. Pe malul nordic heliconii cu frunze mari cît niște vîsle de canoe ridicau un zid dens între pădure și apă. Nimeni nu ar vedea.

Jane scutură din cap.

— Nu. Nu știu să înot.

— Ai putea să te bălăcești un pic.

Trupul lui Cleis strălucea ca lemnul lustruit.

— Fundul apei coboară lin. Nu-i nici un pericol să cazi în vreo groapă. Și sînt și eu aici.

Știu.

— Mai bine nu.

— Apa e rece.

Jane era conștientă de sudoarea curgînd peste stomac, prelingîndu-i-se pe șale, gîdilîndu-i interiorul genunchilor. Ar fi minunat să înoate. Aproape că se mișcă. Aproape că se ridică să-și scoată cămașa, dar anii de obișnuință și antrenament o traseră în jos la fel de eficient ca un lanț legat în jurul gîtului.

— Nu.

Îi ieși plat și sever.

Ochii lui Cleis se îngustară.

— Ce e? Nu crezi că o latino în fundul gol e destul de bună ca să înoți cu ea?

— Nu e asta.

Cleis stătea cu mîinile în șolduri.

— Atunci ce?

Jane goli sticla de ultima înghițitură călduță. *Inviolabilă, în armură, în siguranță.*

— N-ai înțelege.

Știu imediat că spusese ceva nepotrivit.

— Așa deci. Acum sînt și proastă și inferioară. Care e problema ta, Lady Jane? Vii pînă aici, rece ca un ciob de sticlă, și te porți de parcă ai fi naibii regina lumii întregi. Îmi zîmbești atît de politicos și-mi pui întrebări pentru nenorocitul tău de articol. Îmi faci poze, mă asculți vorbind vrute și nevrute, dar nu-mi dai nimic în schimb. Nimic. De ce? Pentru că în sinea ta te crezi mai bună ca mine. Mai bună ca oricine.

— Nu. Nu e asta. Doar că...

Cleis ridică sprîncenele, așteptînd, și Jane își dădu seama că era întărîtată. Își permisese asta, pe moment.

— De ce lumea e atît de dornică să arate totul tuturor, tot timpul? Oriunde te-ai uita sînt oameni la care să te holbezi: la televizor, film, video, reviste, ziare. Prim-planuri luate de la o milă depărtare, la o asemenea scală încît porii arată ca niște cratere. Nu poți ascunde nimic. Toată lumea se uită la cineva sau se uită cineva la ei. Rubrici de scandal. Paparazzi. Biografii complete. Actori disperați care își sculptează fețele ca

să semene cu starul de săptămîna trecută. Nu se mai termină niciodată.

Gîfiia.

— De ce te temi de fapt?

Jane clipi.

— Cum adică, de ce mă tem? Oamenii ăștia sînt mîncați de vii. Orice ar face sau ar spune e consumat de publicul lacom. Copilul unei femei e lovit pe stradă și camerele de filmat sînt prezente: îi filmează urmele lacrimilor, înregistrează mucii de pe bărbie, urmăresc cum se leagănă de pe un picior pe altul pentru că are nevoie la toaletă. Cîteodată o însoțesc *la* toaletă. Odată ce începi să le dai ceva, odată ce văd cea mai fină crăpătură în armura ta, sînt acolo, infiltrîndu-se, despicîndu-te, revărsîndu-ți măruntaiele.

— Tot nu înțeleg de ce te deranjează atît de mult.

Jane se holbă la ea.

— Uite, să presupunem că au tras un cablu pînă în baia ta și te-au înregistrat căcîndu-te, cu scremete și gemete, și ce-i cu asta? Ce dracu'. E ceva ce face orice persoană de pe pămînt. Nu trebuie să te rușinezi.

— Dar e ceva intim! E viața mea...

— Tu nu ai o viață. Ți-e atît de teamă că cineva o să ți-o ia, încît nu ți-ai permis una.

— Nu! Nu e asta...

— Atunci de ce ești așa speriată?

Cleis arătă spre propriul ei corp gol, spre Jane suferind de căldură și mîncărimi în haine, spre lacul răcoros, jungla pustie. Deodată, Jane se îngrozi, fără să știe de ce. Avea douăzeci și nouă de ani și-și trăise întreaga viață ascunzîndu-se în spatele unei măști, și nu știa de ce. Se renegase atît de mult: nu avusese niciodată un iubit, nu fusese niciodată goală în public, nu se îmbătase niciodată și nu țipase de plăcere decît în intimitatea propriului ei apartament. Nu avusese niciodată un prieten sau o ceartă adevărată, nu plînsese niciodată moartea unui animal de companie.

Privi în gol peste apă. Oamenii normali înoată dezbrăcați și nu le pasă. Ea nu era normală. Nu știa cine e, sau ce. Ar fi vrut să-și lase capul în jos pe iarbă și să plîngă: să jelească toți anii pierduți. Dar chiar și acum obișnuința era prea puternică.

— Niciodată nu e prea tîrziu să te schimbi, zise Cleis. Și se aruncă în lac și se scufundă sub ape.

Jane privi valurile. Știa că nu va putea înota goală în acel lac. Nu azi. Dar ar putea măcar să se îmbete.

*

Cînd se trezi soarele cobora. Se ridică și-și simți capul greu. Avea mușcături de țînțari pe picioare și una care se umfla deja pe sînul stîng. Privi în jur. Hainele lui Cleis dispăruseră.

Îngenunche și-și stropi fața cu apă, încercînd să gîndească. Sticlele de bere zornăiră. Le adună, apoi se simți prost și le puse jos; le numără. Douăsprezece. Iar Cleis băuse trei, cel mult patru. Înjură și-și dădu seama că încă era beată. Dar ea nu se îmbăta niciodată.

— Cleis!

Urcă cu grijă malul vestic spre ruinele haremului.

— Cleis!

Ascultă, o luă spre sud înspre zidul acoperit cu glife, se opri. Auzi ceva, un zăngănit vag venind dinspre rămășițele prăbușite ale unui perete de zidărie.

Cleis era pe jumătate întinsă, pe jumătate sprijinită de o grămadă de pietre proaspăt căzute. Brațul stîng îi atîrna însîngerat și inutil. Înjura, foarte încet, încercînd să se ridice în picioare.

— Cleis?

Cleis zîmbi strîmb.

— A dracului treabă.

Părea veselă. Șocul, decise Jane.

Se uită la ochii ei. Erau sticloși.

— Te mai doare undeva în afară de umăr?

— Umăr? Cleis se uită la el. Oh.

— Da. Te mai doare undeva? Ai căzut, te-ai lovit la cap?

Aparent brațul lui Cleis era fracturat, iar tăieturile de pe umăr necesitau copci. Nu exista nici un semn de rană la cap, dar niciodată nu poți fi prea prudent.

— ...nenorocitul a dărîmat zidul intenționat. O să-l ucid...

Se întuneca. Trebuia s-o ducă pe Cleis într-un loc sigur. Mai întîi trebuia să facă un bandaj.

Atinse nasturii cămășii și ezită. *Contează?* O, da, conta încă. Dar nu prea avea de ales. Tremura, în ciuda căldurii, apoi o smulse, încercînd să nu-și imagineze fotografia încețoșată a sînilor ei apărînd la chioșcurile de ziare din toată țara. Așeză cămașa în jurul gîtului lui Cleis, legă mînecile una de alta.

— Ajută-mă, la naiba.

Dar Cleis era pierdută în lumea șocului și a durerii. Jane împinse brațul în suport.

Mai tîrziu, Jane nu reuși să-și amintească cum au parcurs amîndouă poteca, în siguranță. O trase brutal pe Cleis dintre dărîmături și o așeză pe iarba moale. Cleis era prea grea ca s-o transporte departe, iar Jane nu putea s-o tragă de brațe... Își scoase cureaua, strecură panglica de piele sub șale, dedesubt și în jurul taliei femeii, apoi închise catarama. Smuci. Ar trebui să țină.

Pădurea era fierbinte și sufocantă. Lumina se diminua rapid. Jane înaintă cu greu, tîrînd-o pe Cleis în urma ei ca o sanie.

Ixbalum era la două treimi în josul potecii, stînd în umbra frunzișului, și nu i se vedeau ochii. *Ochi. Camere foto. Nu te gîndi.*

— Ajută-mă.

Nu știa dacă Ixbalum înțelegea, sau dacă îi păsa.

— Te rog.

Ixbalum se întoarse și rosti ceva peste umăr. Doi bărbați, cu aceleași frunți teșite și ochi apropiați ca ai figurilor reprezentate în glifele vechi de mii de ani, apărură din spatele ei.

— Cu grijă, spuse Jane, pe jumătate lui Ixbalum pe jumătate bărbaților. Are brațul rupt.

Ixbalum îi făcu semn lui Jane să se dea la o parte. Jane rămase unde era. Dacă ar fi putut să se mai țină de cureaua care o lega de Cleis nu s-ar mai fi simțit dezbrăcată.

— Se poate să fie lovită și la cap.

Cei doi bărbați o înconjurară. Unul din ei desfăcu ușor cureaua din mîna lui Jane.

— A fost un jaguar, zise dintr-o dată Cleis, foarte clar.

— Ce...

Dar ei o ridicaseră pe Cleis și Jane trebui să se străduiască să-i urmeze în josul potecii.

*

Lumînarea de seu tremura și arunca umbre care dansau pe fața adormită a lui Cleis. Pe scaunul ei de lîngă pat, Jane se cuibări mai bine în pătura de bumbac aspru pe care Ixbalum i-o întinsese fără nici un comentariu, și încercă să rămînă trează. Era înfierbîntată de prea mult soare și alcool și oboseală și se întreba cînd avea să se întoarcă Ixbalum.

Cleis deschise ochii.

— Asta nu e baraca noastră.

— Ești acasă la Ixbalum. Cum te simți?

— Încă nu știu. Confuză. Ce s-a întîmplat?

— A căzut un zid peste tine. Cu vreo opt ore în urmă. Nu mișca brațul. E fisurat.

— Rupt?

Jane încuviință. Cleis închise ochii. Apoi îi deschise.

— Ajută-mă să mă ridic.

Gemu de durere cînd Jane o săltă.

— Mă simt de parcă m-ar fi călcat un camion. Strîmbă din nas: Ce e mirosul ăsta oribil?

— O alifie pe care ți-a pus-o Ixbalum pe umăr. Ai niște tăieturi urîte.

— Pe umărul stîng?

Părea încordată. Jane aprobă. Răspunsul nu păru s-o mulțumească.

— Altceva?

— Doar vînătăi.

— Unde?

— Pe picioare în special.

— Sînge nu?

— Nu, cu excepția celui de pe braț.

— Ești sigură?

— Sînt sigură.

Subit și în liniște, lacrimile brăzdară obrajii lui Cleis. Jane privi în jur; nu exista nimic în coliba lui Ixbalum care să poată fi folosit ca batistă.

— Ești bine.

Jane își dădu seama că niciodată pînă acum nu mai trebuise să liniștească pe cineva; întotdeauna era altcineva, mai apropiat, care să-l consoleze.

— Serios. Nu ai răni la cap. Iar brațul o să se vindece în cîteva...

— Sînt însărcinată.

Jane nu avu nici cea mai vagă idee ce să-i răspundă.

— Mi s-a confirmat la Benque Viejo. Puțin peste trei luni.

Jane se ridică, îi umplu un bol de apă din butoiul de lîngă ușă.

— Mulțumesc. Privi în sus și întîlni ochii lui Jane: N-ai de gînd să mă întrebi dacă e o veste bună?

Cleis părea delicată și vulnerabilă, cu ochii ei mari, iar Jane își dori să știe cum s-o liniștească.

— Este?

Cleis încuviință.

— Am patruzeci și unu de ani. Niciodată n-am iubit pe cineva destul de mult ca să am un copil cu el. Anul trecut mi-am dat seama că probabil nu se va întîmpla niciodată. Așa că am hotărît să am unul doar al meu. Am încercat timp de zece luni. Am crezut că zidul ăla dărîmat...

Plîngea din nou. De data asta Jane îi șterse lacrimile cu mîna.

— Ești bine. Ești bine.

— Îmi pare rău.

Iar Jane se gîndi că poate își cerea scuze pentru ceva mai mult decît lacrimile.

După un timp Cleis privi în jur la pereții netezi de chirpici, la ierburile care atîrnau de acoperiș.

— Unde e Ixbalum?

— A ieșit acum vreo două ore.

Nu schimbaseră nici un singur cuvînt. Jane privise cum femeia mayașă spălase rănile lui Cleis, pusese pe ele o alifie gata preparată și le legase. Cînd Ixbalum îi făcuse semn s-o ajute cu atelele din crengi cioplite, ea o ajutase.

— Vreau să ies de aici.

Și Jane voia. Nu vrusese niciodată s-o vadă pe Ixbalum și ochii aceia galbeni care o făceau să se simtă iarăși dezbrăcată.

*

Cleis împinse într-o parte paharul cu apă și pastilele pe care i le întindea Jane.

— Nu le vreau. Nu încă. Nu știu ce se petrece, dar nu-mi place.

Era roșie la față și transpirată. Jane se întrebă dacă nu cumva făcuse o greșeală încurajînd-o pe Cleis să se întoarcă la baraca lor atît de repede. Dar cel puțin acum stătea întinsă.

— Ia pastilele. Ai febră, și probabil te doare brațul.

— Bineînțeles că mă doare. Dumnezeu știe ce mizerii mi-a pus pe el. De unde să știu că nu fac cangrenă?

Mai discutaseră asta.

— M-am uitat cum l-a spălat. Părea că știe ce face.

Ar fi trebuit să vină pînă aici să ia trusa de prim ajutor, antisepticele necesare, unguente antibiotice, dar fusese prea beată, prea tulburată de conversația de lîngă

lac. Iar Ixbalum fusese atît de... competentă. Spuse, încă o dată:

— Nu știu ce alifie era, dar era proaspătă — uleioasă, mirosea a proaspăt — și bolul părea curat.

— Dar de ce era proaspătă? De unde știa că o să am nevoie de ea?

Cleis devenea din ce în ce mai irascibilă.

— Ia pilulele astea. O să pară totul mai bine după ce o să dormi puțin.

Cleis piguli pătura pentru cîteva clipe.

— Of, dă-mi atunci chestiile alea nenorocite.

Le înghiți.

— Acum o să mă asculți?

Jane oftă.

— Dă-i drumul.

— Mă uitam la peretele cu glife, întrebîndu-mă ce se găsea sub toate lianele alea, gîndindu-mă că poate ar trebui să mă apuc să le curăț chiar de a doua zi, cînd deodată m-a izbit cît de, știu eu, cît de ordonate păreau lianele. Așa că m-am ghemuit să mă uit mai bine: creșteau din pămînt la distanțe egale de opt inci. Fuseseră cultivate. Ca să ascundă glifele. M-am ridicat, gîndindu-mă că dacă trag puțin de ele o să văd cum...

— Nu-i de mirare că a căzut zidul!

Vocea lui Jane sună ușurată și abia atunci își dădu seama cît fusese de speriată.

— Dar de fapt nu am tras de ele. Doar m-am gîndit la asta.

— Băusei. Amîndouă băusem. Toate berile alea...

Culcă-te, gîndi. *Nu vreau să aud asta.*

— N-am atins blestematul ăla de zid. Jaguarul a făcut-o.

Jane închise ochii. Visele acelea despre pericol și ochi aurii.

— Așa arăta fața mea cînd mi-ai povestit tu despre jaguarul care te-a urmărit pe drumul de la ruine spre casă?

Cleis se întinse și apucă încheietura lui Jane. Mîinile ei erau subțiri, uscate.

— Ascultă-mă, Jane. Doar ascultă-mă. Nu te gîndi, nu încă. Un jaguar a doborît zidul, rănindu-mă la umăr, la umărul stîng, ca la femeile acelea din glife. Ixbalum știa că venim și că eram rănită. Trebuie să fi știut, nu există altă explicație pentru alifie și apariția ei pe potecă. Pariezi că unele dintre ierburile care spînzurau de acoperișul ei sînt aceleași cu plantele reprezentate în glifele de pe zid?

Nu, își zise Jane, și simți aceeași teamă ca în ziua în care întorcîndu-se văzuse urma unui jaguar fărîmițîndu-se în interiorul amprentei propriului ei pas.

— Ai febră, spuse hotărît. Da, poate că a fost un jaguar. Poate că ruinele au devenit locul favorit de plimbare al vreunei feline solitare. Dar asta nu schimbă cu nimic faptul că trebuie să dormi. Chiar acum. Ai nevoie de odihnă ca să te faci bine.

Cleis era palidă, cu pleoapele grele.

— Mă crezi, știu că mă crezi. Pentru că ți-e frică. Mie mi-e frică...

Bărbia îi căzu în piept, și abia mai ținea ochii deschiși.

— Răni rituale... De unde știa? Închise ochii: Nenorociții. O să vezi...

Jane rămase unde era mai mult de jumătate de oră, privind-o pe Cleis cum doarme, spunîndu-și că nu avea dreptate.

*

Jane se trezi pe jumătate în puterea nopții. Mușchii îi erau relaxați, moi; se simțea mulțumită. Lumina lunii arăta în mijlocul camerei o grămadă de pături aruncate de pe un pat gol. Probabil că ar fi trebuit ca asta s-o deranjeze, dar deja adormea din nou.

A doua oară cînd se trezi petele de lumină și umbră se mutaseră mai departe pe perete, iar patul lui Cleis nu mai era gol. Se tîrî afară din așternut și se apropie

de celălalt pat. Probabil visase, mai devreme, că Cleis plecase. Dormea adînc, goală ca de obicei. Jane se asigură că nici un bandaj nu sîngerează, apoi o privi pur și simplu.

*

A doua zi de dimineață Cleis se trezi tîrziu. Jane îi aduse apă și fructe, îi luă temperatura.

— Nu-i așa de rău ca ieri, dar tot e prea mare ca să te ridici din pat.

Cleis se foi neliniștită sub pătură.

— Tu ar trebui să te duci să lucrezi. Doar pentru că eu sînt nevoită să petrec toată ziua în pat pierzînd timp prețios nu înseamnă că ploile vor veni mai tîrziu ca de obicei.

— Arăți mai bine, zise Jane.

— Ei bine, doare. Picioarele, umerii... și-n alte locuri neașteptate. Parcă aș avea toate tendoanele întinse.

— Ai face bine să mai iei calmante.

— Nu mai vreau medicamente. Își atinse pîntecul: Oricum, îmi provoacă vise ciudate. Mă simt extenuată de cît am alergat prin junglă în vis. Privi în sus spre Jane, îmbufnată: *Acum* ce mai e? Sînt bine. O să iau blestematele alea de pilule. Du-te și lucrează.

Cel puțin munca însemna că nu va trebui să se gîndească.

— Înainte de a pleca, dă-mi notițele alea. Pot face măcar *ceva* folositor.

Jane apucă cea mai apropiată cameră foto și deschise ușa.

— Și, Jane, cred că am delirat puțin azi-noapte. Am spus niște lucruri aiurea. Uită-le, bine?

Jane aprobă în tăcere.

*

Febra lui Cleis ținu trei zile. Se ridică din pat înainte.

— Nu-mi spune că ar trebui să mă odihnesc. Sînt bine. Nu m-am simțit niciodată mai bine. N-am nevoie

de ambele brațe bune ca să studiez glifele. Iar ploile nu așteaptă.

În primele zile la sit Jane o urmări pe ascuns, dar renunță cînd Cleis o surprinse și-i aruncă o privire aspră. Lucrară în liniște, Jane mutîndu-se într-o parte cu aparatul de fotografiat și trepiedul de-a lungul zidului, schimbînd filtrele, verificînd nivelul luminii; Cleis lua notițe, făcea măsurători, privind în gol spre copaci și murmurînd în sinea ei.

În a patra zi, Jane se întoarse la baracă și o găsi pe Cleis stînd în pat printre notițe, și rămășițele atelei erau îngrămădite pe masă.

— Am scos-o, zise Cleis. Brațul pare bine. Probabil a fost doar o luxație.

Nu era nimic de spus. Jane curăță mizeria.

Ceva se schimbase de la accidentul lui Cleis: acum copiii alergau pe lîngă baraca lor, jucîndu-se, și de mai multe ori Jane văzu săteni trecînd printre copaci spre terenurile cultivate, cu săpăligile pe umeri. O salutară zîmbind și făcîndu-i cu mîna.

Uneori ridica privirea din aparatul de fotografiat și le vedea pe Cleis și Ixbalum împreună, vorbind, la o distanță la care ea nu le putea auzi. Jane se întrebă de ce acum Ixbalum voia să vorbească cu Cleis; se întrebă ce spunea, ce nebunii turna în urechile avide ale lui Cleis. Dar nu întrebă. În schimb încercă să și-o îndepărteze pe Cleis din minte lucrînd de la prima geană de lumină pînă la ultima. Noaptea se întindea, epuizată, și cădea într-un somn agitat. Visele îi erau vii și fragmentate. De mai multe ori se trezi și Cleis nu era în pat. *Unde te duci?* voia Jane să întrebe, *și cum?* Dar nu întrebă niciodată. Și le imagina pe Cleis și Ixbalum strecurîndu-se prin junglă, privind în întuneric cu ochii lor aurii...

Într-o noapte visă un talmeș-balmeș de imagini: timpul curgînd invers în timp ce ea privea ruinele refăcînd un oraș, furtuni puternice deasupra capului, Cleis vorbindu-i limpede, explicîndu-i. „Lui Ixbalum nu-i

mai pasă ce știu. Nu contează ce-mi spun copiii. Acum sînt a ei." Jane se trezi scăldată în sudoare. Privi spre patul lui Cleis: dormea ca un prunc.

Oare înnebunesc?

Trebuia să plece. Se sculă din pat și se îmbrăcă.

Așteptă pînă după ivirea zorilor înainte s-o trezească pe Cleis.

— Sînt în avans cu fotografiile și avem nevoie de provizii. Mă duc la Benque Viejo. O să lipsesc două sau trei zile.

*

Jane se așteptase să ajungă la Benque Viejo, să se plimbe pe străzile încărcate de trafic și mirosind greu a benzină, și încetul cu încetul să uite coșmarul. Ori de cîte ori scotea dolari Belize din portmoneu pentru benzină îmbuteliată și bere și pentru conserve se întreba cînd o să înceteze să i se mai pară straniu și periculos să se afle din nou printre oameni.

Se cază într-un hotel și făcu o baie, dar apa era abia călduță și se pomeni tînjind după lacul cu salată de apă și pescăruși.

După săptămîni în care mîncase pește și fructe și porumb, friptura de la cină i se păru ciudată și aproape necomestibilă. Lăsă un bacșiș pe masă și ieși din restaurant în stradă. Cerul era de un roz prăfos, brăzdat de nori cenușii sidefați. Își dori să fi fost și Cleis acolo să vadă. Apoi își dădu seama că nu voia să-și petreacă trei zile la Benque Viejo în loc să fie la Kuchil Balum. Ploile urmau să vină în curînd. Nu era timp. Pentru că odată cu venirea ploilor Cleis se va întoarce la New Mexico și...

Ce se întîmplă cu mine? Nu știa. Tot ce știa era că trebuia să se întoarcă.

*

Parcă în fața barăcii a doua zi după amiază. Cleis nu era acolo. *Probabil e la sit. Nici o problemă.* Jane își ocupă timpul descărcînd proviziile, nervoasă în așteptarea revederii lui Cleis.

Apoi nu mai rămase nimic de făcut; spălase chiar și farfuriile de plastic care zăceau pe masă — aceleași farfurii din care mîncaseră ea și Cleis în seara dinaintea plecării ei la Benque Viejo. Încercă să nu se îngrijoreze. Cleis mîncase probabil direct din conservă, fiind prea ocupată să mai stea să prepare ceva. Mai verifică o dată baraca, apoi se îndreptă spre ruine.

Cascada cădea liniștită, un stol de grauri negru cu portocaliu se zbenguiau prin coroana unui copac de la marginea luminișului, dar nici urmă de Cleis.

— Cleis!

Îi răspunse ecoul, iar Jane își aminti de ultima dată cînd o strigase acolo pe Cleis. Se întîmplase și acum ceva, ceva mai rău?

Alergă printre ruine, strigînd, aplecîndu-se printre construcțiile pe jumătate excavate. Nimic. Poate era în sat, discutînd cu Ixbalum.

La fîntînă stăteau două femei, un bărbat jumulea o găină în pragul casei sale. Ridicară privirile cînd Jane apăru în luminiș.

— Cleis? întrebă ea. Ei se încruntară. Cleis? întrebă din nou, mimînd buclele din jurul capului ei.

— Ah, făcură ei, și scuturară din cap.

Jane alergă la coliba lui Ixbalum. Ușa era închisă. Bătu cu pumnul. Nu-i răspunse nimeni. Bătu din nou, apoi intră.

Fără lumînări, coliba era întunecoasă și răcoroasă. Nu era nimeni acolo. Jane dădu la o parte buchetele de ierburi în drumul înapoi spre ușă, apoi se întoarse și culese cîte o frunză din fiecare legătură. Se putea uita la ele mai tîrziu, să vadă dacă se potrivește vreuna cu frunzele rituale din glife.

Tocmai le băgase în buzunar cînd intră Ixbalum.

Femeia mayașă stătea cu brațele încrucișate, uitîndu-se la Jane, uitîndu-se la podeaua pe care zăcea în praf o frunză. Jane o ridică și o puse în buzunar alături de celelalte. Femeia asta o văzuse deja dezbrăcată, și beată, și era prea îngrijorată pentru Cleis ca să-i fie rușine că fusese surprinsă în coliba lui Ixbalum.

— Vreau să știu unde e Cleis.

Ixbalum nu spuse nimic. Jane se simțea analizată. De data asta nu se ascunse.

— Dacă știi unde e, vreau să știu și eu. E însărcinată, și cred că lovitura i-a produs un șoc mai puternic decît crede ea. Vreau s-o iau de aici.

Chiar vreau?

— Îți cer ajutorul.

Ixbalum se mișcă atît de repede încît Jane crezu că avea de gînd s-o lovească, dar Ixbalum întinse mîna pe lîngă urechea stîngă a lui Jane și rupse o frunză din unul dintre buchete. I-o întinse lui Jane.

— Nu înțeleg.

Dar înțelegea.

Ixbalum scutură frunza în fața lui Jane. Mesajul era limpede: ia-o. Jane o luă. Ixbalum dădu din cap, foarte ușor, apoi făcu un gest însemnînd *Acum pleacă* și întoarse spatele.

Neștiind ce altceva să facă, fiindu-i clar că nu avea rost să țipe dacă nu se înțelegeau unii pe alții, Jane se întoarse în lumina soarelui.

Frunza era mare, de un cenușiu-verzui sumbru acum, dar trebuia să fi fost strălucitoare cînd fusese proaspătă, de culoarea pastei cu care Ixbalum unsese umărul lui Cleis. Avea șase pete și o rețea de nervuri ca pînza unui păianjen.

*

Noaptea veni ca un nor de sunete vii. Corul de scîrțîituri a mii de insecte frecîndu-și picioarele și elitrele

chitinoase răsuna și reverbera printre copaci. Licuricii vărgau întunericul cu galben.

Jane stătea întinsă pe spate în pat. Avea brațele julite și zgîriate de cît împinsese la crengi cu spini în cele mai neașteptate locuri. Își tăiase palma într-o frunză. O durea gîtul de cît strigase. Pentru prima dată era dezbrăcată și neacoperită cu pătura. Zăcea goală în fața lumii, ca o ofertă. *Te rog, întoarce-te. Întoarce-te teafără.*

*

Cleis se întoarse a doua zi în amurg. Împinse ușa și intră încet. Avea părul murdar, fața trasă. Se opri cînd o zări pe Jane.

— Te-ai întors mai devreme.

Vocea îi era inexpresivă din cauza epuizării.

Jane ar fi vrut s-o mîngîie pe față, s-o îmbrățișeze, să se asigure că e în regulă.

— M-am întors ieri. Am așteptat și am fost îngrijorată. M-am dus să te caut.

Cleis se legănă puțin.

— E periculos să fii prea obosit acolo.

Cleis se așeză pe patul ei, oftă și închise ochii sprijinindu-se de perete.

— N-am știut că ești aici ca să-ți faci griji.

— Eu...

Jane nu știu cum să explice de ce se întorsese mai devreme.

— Voiam doar să știu unde ai fost.

Cleis deschise ochii mari. Dedesubt avea cearcăne întunecate de oboseală, dar ochii îi erau luminoși, pătrunzători.

— Zău? Chiar vrei?

Jane inspiră adînc; se simțea extrem de vulnerabilă.

— Da.

*

— Răspunsul simplu, zise Cleis pe deasupra ceștii de ceai fierbinte, este că nu știu unde am fost.

Stăteau la masă, și lampa Coleman atrăgea moliile spre ferestre. Jane insistase să mănînce ceva, să se odihnească puțin înainte de a sta de vorbă.

— Răspunsul complex... Ce știi despre vise?

Jane fu momentan descumpănită.

— Nu prea multe.

— Am studiat visele cînd aveam vreo douăzeci de ani, cu mult înainte de a fi interesată de civilizația maya. În esență, creierul uman e constituit din trei părți, una peste alta, comunicînd greu, fiecare cu un... comportament diferit. Există un prim stadiu evolutiv, complexul R sau reptilian, creierul crocodilian al cărui domeniu este sexualitatea, agresivitatea, comportamentul ritual. Apoi, cînd din reptile au evoluat mamiferele, s-a dezvoltat sistemul limbic, adică perceperea diferită a lumii — în termeni de semnale, simțuri vii și imagini emoționale. Pentru a face asta au trebuit să treacă de creierul crocodilian, să-l suprime. Totuși nu-l puteau ignora total, pentru că el controla multe din funcțiile fizice ale corpului: nevoia de împerechere, de luptă și de hrană.

— Ce legătură au toate astea cu locul unde ai fost azi-noapte?

— Ajung și acolo. Oricum, mamiferele au găsit o cale de a reconecta creierul crocodilian, în mod inofensiv, în timpul somnului. Asta înseamnă, bineînțeles, că visele noastre sînt visele reptilelor: sex și hrană și luptă. Avea ochii strălucitori: Nu te-ai întrebat niciodată de ce avem erecții în timpul viselor?

— Nu.

— Apoi la unele mamifere s-a dezvoltat neocortexul. Am devenit conștienți de sine. Te-ai întrebat vreodată de ce nu poți să citești sau să faci calcule în vis?

Jane deschise gura să spună că nu observase niciodată dacă poate sau nu, apoi își aminti de nenumăratele vise în care deschidea cărți numai pentru a fi frustrată de floricelele fără sens.

Cleis înțelese și dădu din cap.

— Neocortexul lucrează cu memoria analitică. De obicei e închis cînd visăm. De asta ne amintim atît de greu visele. Cînd mă transform, devin un mamifer fără neocortex. Starea mea de veghe e ca o stare de vis. Cînd mă schimb la loc, cînd mă „trezesc", îmi amintesc foarte puțin. Deci, ca răspuns la întrebarea ta: nu știu unde am fost.

În jurul capului lui Jane, în jurul întregii încăperi, era un balon de irealitate. Se concentră asupra mîinilor ei, strîns împreunate pe masă în fața ei. *Mîinile mele sînt reale.*

— Ce încerci să-mi spui?

Cleis se întinse și atinse acele mîini strîns împreunate.

— Cred că știi deja.

Jane se simțea foarte calmă. Scoase frunza cu șase pete din buzunar.

— Tu crezi în asta.

Cleis nu spuse nimic.

— Crezi... Crezi că glifele alea de pe zidul haremului sînt adevărate. Că rănile rituale au un scop.

Și-o aminti pe Ixbalum scuturînd frunza în fața ei.

— Crezi că accidentul tău n-a fost numai un accident. Că Ixbalum te-a infectat cu ceva, știu eu, vreun agent modificator, un catalizator. Că poți deveni... că te transformi în jaguar.

Acum rîzi. Spune-mi că nu e adevărat. Dar Cleis doar încuviință.

— Da.

— Îți dai seama cum sună asta?

Vocea ei era foarte egală, dar se simțea ca și cînd i s-ar fi umflat inima: era atît de mare, încît o apăsa pe stomac, făcînd-o să-i fie rău.

— Ai văzut dovezile cu ochii tăi...

— N-am văzut nimic! Un zid, niște desene, niște frunze. Te-ai îmbătat, ai dărîmat zidul peste tine, ți-ai fracturat brațul și probabil te-ai lovit la cap. Ixbalum te-a vindecat. Dispari nopțile și te întorci arătînd ca naiba, cu o explicație pseudo-științifică pe care în ultimă instanță o putem reduce la: nu poți să-ți aduci aminte și nu ești răspunzătoare. Toate dovezile conduc nu la faptul că ai fi descoperit cine știe ce rit mistic mayaș, ci la faptul că ceva nu e în regulă cu capul tău, și e din ce în ce mai rău. Așeză cu grijă frunza pe masă: Uită-te la asta. Uită-te cu atenție. E doar o frunză.

— Am descifrat datele de pe stele, Jane. Kuchil Balum, Locul Jaguarului, a fost locuit pînă în secolul XVI.

— Ce are asta cu...

— Gîndește-te!

Vocea lui Cleis era uscată și aspră, tăioasă ca o sîrmă.

— Cultura maya din zonele depresionare a început să moară acum un mileniu: presiune demografică, spun unii, și recolte insuficiente, dar eu sînt destul de sigură că e vorba mai mult de pierderea credinței. Dar nu și aici. Aici puterea zeilor era tangibilă. Fetele tinere din fiecare familie erau trimise la harem cînd ajungeau la pubertate. Erau rănite în cadrul unui ritual și infectate. Unele se transformau, majoritatea nu. Cercetă fața lui Jane. Fiecare familie avea oportunitatea, șansa de a se alătura elitei. Lucrul ăsta a unit comunitatea într-un fel pe care nici măcar nu putem începe să-l înțelegem.

O molie se izbi frenetic de geam.

— Dar nici măcar zeii jaguari nu se pot opune puștilor și misionarilor, continuă Cleis. Așa că și-au demolat frumoasele clădiri din piatră și și-au construit un sat care să nu fie remarcat. S-au ascuns, dar și-au păstrat cultura, singurii mayași, pentru că au fost printre ei oameni ca Ixbalum.

Stătură cîteva clipe în liniște. Jane se ridică.

— Mai fac niște ceai.

Își făcu de lucru cu ceainicul și ceștile. Trebuia să găsească un mod de a o face pe Cleis să vadă dincolo de amăgire; un mod de a o convinge pe Cleis să-și facă bagajele și să vină cu ea să-și facă o radiografie la cap. Nu știa ce să spună, dar știa că era important să se păstreze deschisă dialogului, s-o țină pe Cleis ancorată cît mai mult posibil în lumea reală.

Ceainicul începu să clocotească. Jane îl puse pe masă.

— Nu e același lucru fără lapte, zise.

Cleis zîmbi ușor.

— Fiind o americancă ignorantă, cred că nu e același lucru fără gheață.

Părea atît de normală... Jane întrebă brusc:

— Cînd te transformi, cum crezi că îți afectează copilul?

Cleis căzu pe gînduri.

— Nu știu.

Se aplecă înainte. Jane îi simți răsuflarea lui Cleis pe față. Ar fi vrut să se întindă pe masă, să simtă acea răsuflare fierbinte pe gît, pe ceafă.

— Nu m-ai întrebat cum e cînd mă schimb. Nu vrei să știi?

Ba da. Voia să știe totul despre Cleis. Aprobă.

— E ca și cum ai merge prin vis, dar nu ți-e teamă deloc, nu ești vînat, pentru că tu ești cel periculos. Nu sînt eu, sînt... altcineva.

— Altcineva?

— Aici, acum, am conștiința de sine, știu cine sînt. Pot folosi simboluri. E... Se încruntă: E greu de descris. Încearcă să vezi lucrurile așa.

Puse palma pe masă.

— Eu știu că masa asta e făcută din lemn, că lemnul provine din copaci, și că ăsta e lemn de pin. La baza acestor cunoștințe stă abilitatea de a folosi simboluri — copac, mobilă, lemn — abilitatea de a vedea dincolo de lucrurile specifice. Cînd sînt transformată, simbolurile,

cuvintele... devin lipsite de sens. Totul e specific. Barba jalote e barba jalote, iar chechem e chechem. Sînt lucruri distincte și diferite. Nu le pot grupa sub denumirea de „copaci". Lumea devine un loc misterios, de necunoscut, neclasificabil, iar înțelegerea e intuitivă, nu rațională.

Se jucă absentă cu frunza.

— Mă ghidez după semnale: senzația apei curgînd, mirosul cerbului. Lumea e imprevizibilă.

Făcu o pauză, oftă, își lăsă mîinile pe masă.

— Pur și simplu exist, spuse cu simplitate.

*

Sezonul ploios nu era departe. Zilele erau tot mai fierbinți, mai umede, iar Jane muncea mai mult ca înainte, pentru că atunci cînd era ocupată nu trebuia să aibă de-a face cu Cleis, nu era nevoită s-o privească, să se gîndească la atingerea pielii ei, a părului ei. Nu era nevoită să-și facă griji că ar trebui s-o ducă pe Cleis la un spital.

Nopțile erau altfel.

Stăteau afară sub cerul de un violet mătăsos, bînd rom, discutînd despre junglă.

— Jungla e o sirenă, spunea Cleis. Îmi cîntă.

Picături de transpirație îi luceau pe partea interioară a brațului. Jane simțea mirosul bogat, complex, de femeie.

— Mai ales noaptea. Am început să mă întreb cum va fi în timpul ploilor. Să mă strecor pe sub tufișuri și să adulmec ramurile ude, să simt mirosul blănii pline de noroi a unui paca alergînd spre vizuină, să știu că inima lui mică bate tic tic tic, aproape să aud copacii împingîndu-și rădăcinile tot mai adînc în noroiul bogat. Și deasupra, cîrdurile de maimuțe legănîndu-se din creangă în creangă, și poate că degetele uneia mai tinere, insuficient de puternică sau de rapidă, o să alunece, și se va prăbuși lovindu-se de copaci, agățîndu-se de frunze, aterizînd pe rădăcinile ieșite în afară,

rupîndu-și spatele. Și va fi îngrozită. Va zăcea acolo cu ochii rotunzi, cu botul umed, cu blana pătată de pămînt și mușchi, poate sîngerînd puțin, știind că din pădure va veni un ucigaș.

Nările lui Cleis fremătau.

Jane sorbea din rom. Își putea imagina jaguarul adulmecînd aerul nopții, cu splendizii ochi aurii pe jumătate închiși, gîfîind ușor; putea să simtă mirosul fin al moleculelor de sînge și frică răspîndindu-se pe propria ei limbă, anticiparea pîrîitului oaselor și gustul cărnii dulci. Se cutremură și bău și mai mult rom, tot mai mult. Cînd soarele era sus, iar ea privea lumea printr-un obiectiv nu avea nevoie de amorțeala gîndurilor dată de rom, dar cînd nu mai erau decît ea și Cleis și respirația nocturnă a pădurii, nu avea unde să se ascundă.

Astfel, în fiecare noapte intra clătinîndu-se și se prăbușea amețită în pat; încerca să nu simtă mirosul de mosc sărat și încins de soare al pielii lui Cleis, aromele înțepătoare ale părului nespălat, încerca să nu se lase atrasă prin aburii romului spre ușoarele suspine din cealaltă parte a camerei. Se străduia, se străduia din greu, să adoarmă, să nu audă nimic, să nu vadă nimic, să nu simtă nimic.

Dar erau nopți în care o auzea pe Cleis ridicîndu-se, cînd aproape că putea simți greutatea privirii ei pe cearșaful pe care Jane îl trăgea cu grijă pînă sub bărbie indiferent cît de cald era. În acele nopți ținea ochii închiși și mintea blocată, iar dacă se trezea în miezul nopții și simțea lipsa de căldură, lipsa izului celular al altui corp uman, nu se uita la patul lui Cleis, în eventualitatea că era gol.

Dar într-una din nopți Jane se trezi în capul oaselor în pat, cu ochii deschiși, după un vis în care visase că aluneca, oh, atît de ușor peste trupul altei femei, alunecînd în sudoarea lor contopită, și văzu că Cleis plecase.

Sînt singură, gîndi, și dintr-odată fu conștientă de fiecare mușchi al corpului ei, rotund și fierbinte, de

coapsele ei lipite, umede și alunecoase, de pielea ei care dorea să fie goală. *Aici nu sînt camere de filmat.* Își puse mîna pe abdomen și-și simți tendoanele încordîndu-se de la glezne la stomac. Și înainte de a se trezi cu adevărat și să-și dea seama ce face — să-și spună că nu era același lucru cu a fi singură în camera ei, cea pe care o putea încuia — stătea goală în fața patului gol al lui Cleis, în fața stîlpului de lemn din colț. Îi ajungea pînă la jumătatea coapsei și avea capătul rotunjit și lustruit. Îl mîngîia cu o mînă, cu cealaltă mîngîindu-și pîntecele. Părul ei pubian era la un picior distanță de stîlp; un picior, opt inci, șase. Se lăsă în genunchi, își frecă fața de stîlp, își cuprinse în palmă un sîn, apoi celălalt. O picătură lăptoasă se scurse pe interiorul coapsei. Își apăsă stomacul de lemn, se ridică încet, simțind vîrful stîlpului coborîndu-i între sîni, peste stomac, abdomen, apoi se îndepărtă ușor, oh, foarte încet, astfel încît stîlpul săltă puțin apoi atinse ușor partea de sus a coapselor.

„O, da", spuse, imaginîndu-și-o pe Cleis întinsă cu fața în jos, cu fesele luminate de lună. „O, da."

Se ghemui, gemînd, aplecîndu-se pe stîlp, cu palmele pe pat și picioarele proptite pe podeaua de pămînt răcoros. Începu să se lase în jos.

Ușa se deschise puțin. Jane îngheță. Ceva în spatele ei tuși, tusea guturală a unui jaguar; o altă picătură lăptoasă i se scurse pe coapsă. Animalul din spatele ei mîrîi adînc în piept. Jane nu îndrăznea să se întoarcă. Mîrîi din nou: *Nu te opri.* Vulva ei era fierbinte și umedă și inima îi bubuia. Tusea din spatele ei era tot mai aproape, mai aproape, amenințînd: *Fă-o acum.*

Jane își linse buzele, simți ochii aurii plimbîndu-se pe gleznele ei, pe pulpe, pe spatele genunchilor, pe mușchii coapselor, pe fese. Nu îndrăznea să se întoarcă, dar nu îndrăznea nici să nu asculte, și nici nu voia.

„Ah", zise încet și-și lăsă obrazul pe cearșaf. *Între omoplații lui Cleis.* Atinse pătura mototolită de la căpătîiul patului. *Buclele aspre ale lui Cleis.* Și se lăsă pe lemnul atît de neted, oh, atît de frumos rotunjit și

bogat. *Mirosul și căldura lui Cleis.* Se mișcă delicat. „Oh, te iubesc." Și simți o răsuflare pe propriile ei fese încordate, atenția intensă a orice ar fi fost în spatele ei, și deodată știu cine, ce era în spatele ei, și o iubi. „Da, te iubesc", spuse, dar era doar un gîfîit în timp ce simțea lemnul rotund și alunecos între picioarele ei mișcîndu-se în sus și-n jos și răsuflarea îi reveni, „Ah", spuse „ah", murmura, și apoi simți o apăsare ascuțită în umăr acolo unde ghearele ieșeau din teacă și se odihneau, posesive, adîncindu-se în piele, iar ea se ridica peste colțul de lemn, *Obrazul rotund și umed acum al lui Cleis,* avea fața încordată de efort, sînii striviți pe pat pe cînd se împingea și bărbia întinsă înainte, și mușchii sub piele umflați și încordați, iar transpirația îi curgea pe picioare, și camera era umplută de sunetul torsului. Blana se frecă de spatele ei și fu apăsată pe pat de o greutate enormă, o greutate cu gheare grijulii, iar căldura dintre ea și lemn erupse în oasele ei și strigă „Ah!", abia putînd să respire, „ah!", și nu se putea opri, nu acum, nu acum, și se ridică și se legănă și murmură pînă cînd se cutremură și țipă, se deschise și împinse, și orgasmul o făcu să se ghemuiască în pat *în jurul lui Cleis* ca un pumn. Era acoperită de sudoare; pulsul îi bubuia în tîmplă.

Ghearele alunecară la loc în teci, căldura și greutatea se retraseră. Un mîrîit gutural: *Nu te mișca.* Apoi dispăru.

Jane își îngropă fața în așternuturile umede care păstrau mirosul lui Cleis, al ei și al lui Cleis, și plînse. *Nu știu unde am fost*, spusese Cleis, *cînd mă transform înapoi îmi amintesc foarte puțin.*

*

Cînd Jane se trezi, Cleis dormea adînc în patul ei.

*

Dimineața tîrziu, soarele curgea ca laptele bătut peste Jane care îngenunchease pe iarbă în fața zidului cu glife.

Ce se întîmplă cu mine?

Își plimbă degetele peste glife. „Ce spuneți, de fapt?" șopti.

Era singură. Cleis plecase în pădure de dimineață, spunînd că vrea să examineze zona în căutarea unor dovezi de cultivare a pomilor fructiferi.

Se pomeni lîngă cascadă, privind fix pînza de apă, cu mintea golită.

Trezește-te! își spuse cu hotărîre. *Gîndește. Nu lăsa să ți se întîmple asta...* Sări în apă complet îmbrăcată.

Pluti în sus spre suprafața apei, gîfîind. Era rece. *E bine.* Înotă înapoi spre mal și ieși doar atît cît era nevoie ca să-și scoată hainele îmbibate de apă.

Nici măcar nu se gîndi dacă ar putea-o vedea cineva sau nu.

Se scufundă iar și înotă repede spre cascadă, lăsînd-o să i se prăvale peste cap o clipă; înotă iar.

Asta e adevărat, își spuse. *Asta: soare, apă, aer. Nu visele, nu iluziile lui Cleis.*

Înotă pînă obosi, apoi urcă pe mal și se întinse la soare. Adormi.

Cînd se trezi, amintirea unui vis, durerea dintre picioare, era încă vie. Oftă. Mintea ei rațională îi spunea ceva, toate dovezile, *Toate nevoile mele,* îi spuneau altceva. Care ar fi vrut să fie adevărul? Nu știa.

Grămada de haine se uscase. Jane le scutură una cîte una și le îmbrăcă.

*

În interiorul barăcii era mai cald decît afară. Cleis gătise.

— Uite, zise, și-i întinse lui Jane o farfurie de tablă. Fasole și tortillas și porumb proaspăt. Hai să mîncăm afară.

Jane se întrebă de unde apăruse mîncarea, dar se supuse în liniște. Cleis părea diferită. Veselă. Jane se întrebă dacă avea vreo legătură cu noaptea trecută, și simți lumea învîrtindu-se puțin. Un vis. Fusese un vis.

Se așezară pe trepte aproape una de alta, brațele lor atingîndu-se în timp ce mîncau. Jane privea mușchii mici de pe antebrațul lui Cleis ondulîndu-se în timp ce aduna fasolea cu furculița și ștergea sosul cu tortilla. Brațele ei păreau mai groase, mușchii mai solizi decît fuseseră înainte. Jane se întrebă dacă asta se întîmpla din cauză că era gravidă. Femeile se împlinesc puțin, nu-i așa? O studie pe Cleis. Nu cu mult timp în urmă mușchii ei fuseseră lungi și plați, fața trasă de parcă intensitatea concentrării arsese toată grăsimea subcutanată. Ochii ei luceau luminoși din niște găuri întunecate. Acum părea mai solidă, mai puternică, mai mlădioasă.

— Aș vrea să-ți mai fac poze.

— Ai deja toate pozele care-ți trebuie pentru articolul ăla.

Jane aproape uitase motivul pentru care venise în Belize. Se simțea de parcă fusese aici dintotdeauna, mîncase mereu din farfurii de tablă și băuse rom împreună cu Cleis.

— Nu la asta mă refeream. Mă refeream la tine, la... la cum se dezvoltă sarcina. Vreau să existe o mărturie a schimbărilor.

Schimbări. Cuvîntul pluti în aer între ele.

— Au! O durere ascuțită săgetă prin sînul stîng al lui Jane. Iisuse! O altă înțepătură îi făcu brațul să zvîcnească și farfuria de tablă să zboare, fasolea împrăștiindu-se pe șortul lui Cleis. Cleis sări în picioare. Jane se plesni cu mîna peste arsura de pe sîn.

— Ia mîna.

Jane nu putu decît să icnească.

— Ia mîna, Jane. Trebuie să văd.

Dar Jane era speriată. Nu știa ce se întîmpla, îi era teamă să se uite.

— Doare!

— Ia mîna.

De data asta Jane o lăsă pe Cleis să-i îndepărteze mîna, și nu protestă atunci cînd îi descheie cămașa. Întoarse capul cînd Cleis șuieră printre dinți.

— Ce e?

— Un tăun. Își croiește drum afară din sînul tău.

— Scoate-l! Scoate-l!

Jane vru să-și zgîrie sînul, să ajungă la lucrul acela care îi mînca din carne, dar Cleis o ținea de mîini.

— Ascultă-mă. Încheie-te la loc. Nu e mare. N-o să-ți facă vreun rău permanent, dar eu trebuie să mă duc să aduc ceva. Poți să faci asta?

Jane încuviință, crezînd că Cleis voia să ia ceva din baracă. Dar Cleis porni pe poteca ducînd spre sat.

— Așteaptă!

— Nu durează mult. Curaj, bonita.

Jane rămase pe loc apăsîndu-și sînul cu mîna. *Bonita.*

Trebuie să fie de la mușcătura de țînțar din ziua cînd Cleis își rupsese brațul. Un ou de tăun eclozase pe pielea ei și-și găsise drumul înăuntrul sînului. Acum larva era suficient de mare ca să aibă nevoie de hrană. Va rămîne în sînul ei, hrănindu-se din carnea ei, respirînd prin gaura pe care o va face în piele, pînă cînd va fi destul de mare ca să se transforme în tăun. Dacă nu reușeau s-o scoată. Durerea era chinuitoare.

Bonita.

Cleis se întoarse, gîfîind ușor și udă de transpirație.

— Mestecă asta.

Îi întinse o frunză mare uscată.

— De unde-o ai?

Cleis o privi numai. Ixbalum, desigur.

— Ce e?

— Tutun.

— Tutun? La ce e bun? Nu face să treacă durerea!

— Nu e pentru durere. Mestecă-l.

Cleis rupse o bucată și i-o întinse. Jane o luă, ezitînd, o puse în gură, mestecă prudent.

— Are un gust groaznic.

— Doar mestecă. Nu înghiți. Nu, mai mestecă.

Cleis lăsă jos restul de frunză și începu din nou să descheie cămașa lui Jane. Jane o privi, văzu cum pielea din jurul ochilor se încrețea de concentrare, văzu ușoara sclipire de transpirație deasupra buzei. Jane se întrebă cum ar fi fost să simtă acele brațe lungi și cafenii în jurul sînilor ei. Simți cum roșește. Îi era teamă să nu i se întărească sfîrcurile. Își drese vocea.

— Cum arată?

— Vezi și tu.

Jane, mestecînd în continuare, se uită. Era o gaură, nu mai mare decît un buton de la ceas, la vreo trei inch în dreapta sfîrcului. Atît de mică pentru o durere atît de mare.

Cleis întinse mîna.

— Scuipă.

Jane scuipă, prea puțin conștientă de sine. Cleis apucă între degete puțin din pasta înmuiată și o răsuci între degetele puternice ale mîinii drepte.

— Ar putea să te doară.

Puse mîna stîngă pe sînul lui Jane, cîte un deget de fiecare parte a găurii, apoi le depărtă ușor, astfel încît rozul de sub unghii deveni alb iar gaura prin care respira larva se deschise. Degetele ei erau foarte blînde, foarte precise. Foarte umane. Cleis îndesă tutun în gaură.

— Ai fost foarte curajoasă, bonita. Nicotina o să-l omoare. Apoi îl scoatem cu un ac.

Se priviră în față în timp ce Cleis începu să-i închidă cămașa, apoi ezită. Ochii îi erau foarte întunecați, iar o venă de pe gît pulsa.

Jane intră în panică.

— A fost bună mîncarea. Mulțumesc.

Cleis o studie un moment, apoi se întoarse pe jumătate.

— Nu-mi mulțumi mie, mulțumește-i misteriosului nostru binefăcător. Cînd m-am întors după-amiaza am găsit o grămadă de chestii, tortillas, porumb, fructe proaspete, în fața ușii.

Jane închise ochii cuprinsă brusc de greață și lumea reală amenință să se dezmembreze.

Cleis, care nu se uita încă la ea, nu observă.

— Probabil în sfîrșit și-au dat seama că nu sîntem niște fanatice cu ochii înflăcărați strîngînd biblii cenzurate într-o mînă și francize McDonald's în cealaltă.

Jane dădu din cap, ca și cînd ar fi fost de acord, dar știa: mîncarea era un dar, făcut noului zeu.

*

În fiecare după-amiază cînd se întorceau de la sit găseau ceva: uneori fructe, sau o găină jumulită; ouă; o dată o oală de lut cu o băutură alcoolică lipicioasă. O băură în seara în care Cleis folosi un ac ca să scoată dopul de tutun, acum negru, din sînul lui Jane, și apoi zgîrmă să scoată larva de tăun. Jane ținu acul cu larva înfiptă în el deasupra focului pînă se transformă în cenușă. În noaptea aceea visă urît, vise despre cum era mîncată de vie de viermi care se zvîrcoleau, dar cînd se trezi, Cleis era acolo.

— L-ai omorît, Jane. E mort.

În cele mai multe nopți, Jane se trezea și Cleis era plecată. Nu vorbea despre asta. *Nu întări nebunia*, își spunea, dar cîteodată se întreba a cui era nebunia. Se simțea atrasă într-o lume tot mai denaturată, unde credințele lui Cleis și Ixbalum și ale sătenilor, dovezile din pădure și ruinele, totul avea sens, dar numai dacă ea ar fi renunțat la tot ce îi ținea mințile întregi. La tot ce o făcea umană.

Pădurea e o sirenă, spusese Cleis, iar Jane o putea auzi cîntînd, zi și noapte.

Cleis se schimba, petrecea din ce în ce mai mult timp în noua ei lume, mulțumindu-se să moțăie pe terasele calde și luminate de soare, sau să privească în gol în timp ce Jane lucra.

Poate era din cauza sarcinii. Jane nu știa prea multe despre acest proces, dar burta lui Cleis creștea tot mai mult cu fiecare zi, ceea ce ea nu considera normal.

— Ar trebui să mergem la Benque Viejo pentru un control, zise într-o după-amiază cînd Cleis se trezea dintr-un somn scurt. Ești prea mare pentru patru luni.

Cleis ridică din umeri.

— Procesul a fost accelerat. Gestația jaguarilor durează numai trei luni.

Pentru prima dată în viață, Jane își distruse intenționat un echipament scump: izbi aparatul de fotografiat pe care îl folosea de o piatră și nu se osteni să adune bucățile.

*

Cînd se trezi dimineața Jane, putu să simtă umezeala din aer, o umezeală diferită, rece, aducînd sfîrșitul perioadei petrecute acolo.

Cleis părea s-o simtă și ea. Deveni neliniștită, mereu în mișcare, ridicîndu-se la două minute după ce se așezase. Mînca din ce în ce mai puțin, și abia se ostenea să asculte cînd Jane îi spunea că trebuie să mănînce, pentru sănătatea ei și a copilului. Cîteodată, Jane se întorcea de la sit și o găsea pe Cleis privind fix la ceva — un creion, soba — ca și cînd ar fi fost ceva complet străin.

Cleis începu să lipsească din ce în ce mai mult: toată noaptea, apoi douăzeci și patru de ore.

— De ce? vru Jane să știe. De ce faci asta?

— Nu mă pot abține. E... Totul e atît de simplu acolo. Nu trebuie să-mi fac griji să fiu mereu mai bună decît toți ceilalți doar ca să-mi păstrez locul. Mirosul vegetației e ca un opiu. Mă face să uit.

Iar Jane știu că o pierde.

Patru zile mai tîrziu, Cleis dispăru.

Nu veni acasă într-o noapte, nici ziua următoare. O noapte deveni două, apoi o săptămînă. Jane crezu că înnebunește. Căută prin junglă în timpul zilei, lăsă mesaje pe pietre și cuvinte săpate în copaci cu cuțitul. Gătea în fiecare seară, sperînd ca mirosul de mîncare o s-o atragă pe Cleis înapoi.

Încă se mai ducea la sit să facă poze. Erau probabil acolo sute de mii de glife, dintre care unele n-ar mai fi rezistat încă unui sezon ploios. Și întotdeauna erau sălbăticiuni de fotografiat. Dacă ar fi continuat să facă poze, Cleis s-ar fi întors. Sigur. S-ar fi întors împreună la New Mexico, iar Jane ar fi ajutat-o pe Cleis să îmbine notițele și probele fotografice și ar fi lucrat la o carte cu fotografii din Belize. Totul ar fi fost bine pînă la urmă. Trebuia doar să se asigure că era totul pregătit cînd s-ar fi întors Cleis, înainte de ploi.

Într-o zi, plimbîndu-se printre copaci cu aparatul în căutarea unui colibri cu gușă purpurie, Jane auzi un zgomot ciudat. Un răpăit rapid. Ceva rece o lovi pe față, apoi pe picioare, pe umeri. Peste tot în jurul ei frunzele începură să se zbată, iar lujerul unei bromelii tremura pe măsură ce se umplea. Răpăitul deveni rafală.

Ploaia.

Pîrîiașe de lichid începură să i se prelingă pe spate și rafala se transformă într-un șuierat. Era prea multă apă ca s-o absoarbă pădurea și în cîteva secunde un torent maroniu noroios curgea peste picioarele ei. O frunză pluti pe lîngă ea, cu un păianjen în echilibru, ca pe o plută de salvare.

*

O săptămînă se făcu două, apoi trei. Jane hoinărea prin ploaie, imaginîndu-și-o pe Cleis jaguar, bînd apă din băltoacele proaspete, lingîndu-și picăturile de pe

mustăți. Jane nu mai lăsa mesaje scrise, doar mirosul ei, dar Cleis tot nu venea.

Într-o noapte ceva o trezi pe Jane. Se ridică în capul oaselor, ascultă: ploaia se oprise. Se sculă și ieși afară. În jurul barăcii erau urme de jaguar întipărite în noroi.

— Cleis?

Dar vorbea în șoaptă, speriată. Ferestrele erau de perdea, ușa subțire. Erau mulți jaguari în pădure.

Cînd se trezi din nou dimineața, ploaia bătea constant pe acoperișul de tablă. Oftă, trase pe ea o cămașă și deschise ușa să privească lumea.

Cleis era acolo, ghemuită în noroi, goală și nemișcată. Jane rămase în ușa deschisă, incapabilă să se miște, cu gîtul strîns. Apoi coborî treptele în fugă și îngenunche lîngă ea. Părul lui Cleis era roșu-maroniu de noroi și o zgîrietură largă i se întindea peste coaste. Părea însărcinată în nouă luni.

— Cleis?

Jane o atinse, ezitant, apoi se trase înapoi cînd simți carnea rece. Dar Cleis deschise ochii.

S-o care pe scări în baracă fu mai greu decît s-o tragă pe potecă, dar în cele din urmă Jane se descurcă. Dădu la o parte așternuturile de pe patul lui Cleis ca să nu se ude, și o așeză.

— Acum stai liniștită pînă pun ceainicul.

Cleis rămase ca o statuie de piatră în timp ce Jane o ștergea cu un prosop și vorbea despre ploaie, despre ceaiul fierbinte care fierbea, despre fotografiile pe care le făcuse. După cîteva minute, Cleis începu să tremure. Jane continuă s-o frece.

— Așa e. Ești acasă acum. Cu mine ești în siguranță.

Tremuratul se transformă în scuturări puternice de umeri. Jane o acoperi cu un prosop curat și uscat.

— Nu trebuie să-ți mai faci griji. O să am eu grijă de tine. Mîngîie părul lui Cleis: Cît ai lipsit m-am dus în fiecare zi la sit să fac fotografii. S-a schimbat o dată cu ploile, e mai luxuriant.

Ochii lui Cleis continuau să fie lipsiți de expresie, fără să înțeleagă.

— Cascada era așa de limpede, dar acum e noroioasă. Într-o zi am văzut o broască țestoasă stînd la soare pe mal...

Vorbea în continuu, despre orice și despre nimic, pînă cînd simți o lacrimă fierbinte căzîndu-i pe umăr. Apoi făcu ceaiul și conduse mîna lui Cleis spre ceașcă. Veghe pînă cînd fu sigură că Cleis poate ține ceaiul fără să se ardă.

— Bun. Acum bea-l pe tot cît pun eu așternuturi curate pe pat și te băgăm în el frumos și comod ca să poți dormi puțin.

Cleis o privi în timp ce făcea patul. Avea ochii înfundați, încercuiți de cearcăne granuloase de culoarea taninului.

— Așa. Totul o să pară mai bine după puțin somn.

*

În somn, Cleis părea fragilă. Pleoapele erau delicate, cu nuanțe de lavandă, indigo, violet. Avea fața trasă, lipsită de culoare; un fel de bronz murdar. Se dezvelise pînă la talie și Jane putu vedea că sînii aveau altă formă.

Urma să nască în curînd.

Dar asta e imposibil.

Jane oftă. Nu mai știa ce e posibil și ce nu. Nu contase decît să se întoarcă Cleis. Mîngîie mîna slabă de deasupra cearșafului. Unghiile erau acum murdare, și rupte, dar Jane nu putea vedea decît felul în care această mînă îi descheiase cămașa, cu săptămîni în urmă, îndepărtase ușor mîna ei, o făcuse să se simtă mai bine.

Ridică mîna și o sărută.

— Oh, mi-ai lipsit.

Cleis dormea în continuare.

— Imediat ce te faci suficient de bine, plecăm de aici.

Se ridică și începu să împacheteze.

*

Cleis dormi aproape zece ore, apoi rămase trează suficient cît să înghită niște supă. Cînd supa se termină, adormi din nou.

Cînd se întunecă, Jane aprinse toate cele trei lămpi Coleman, deși căldura era copleșitoare. Dacă s-ar trezi Cleis în puterea nopții, voia ca primul lucru pe care îl vedea să fie lumina. Lumina strălucitoare, artificială. Stătu lîngă patul lui Cleis, ezitînd: celălalt pat era acoperit cu valize desfăcute și grămezi de haine. Dacă le muta ar fi trezit-o. Jane trase pătura și se ghemui cu grijă în jurul straniului amestec de oase și mușchi și graviditate care era Cleis, și adormi aproape instantaneu.

Cînd se trezi era încă noapte. Cleis scîncea, îngropată în gîtul ei.

— Ssst, sst. Sînt aici. Ce e?

Dar Cleis se agăță de ea plîngînd, iar Jane o mîngîie pe umeri, brațe, laturile sînilor, coaste, pîntecul bombat, șolduri, și înapoi, în sus și în jos, spunîndu-i că e bine, e bine, apoi căldura pe care o simți Jane deveni mai mult decît șuieratul și scuipatul lămpilor Coleman, mai mult decît căldura unei nopți umede de Belize. Și Cleis nu mai plîngea pe gîtul ei, ci îl săruta, și brațele o cuprinseră strîns și o traseră, pînă cînd gurile lor ajunseră aproape să se atingă, iar brațul lui Jane era sub ceafa lui Cleis, sprijinindu-i capul, un picior îl încălecă pe al lui Cleis iar cu cealaltă mînă îi mîngîia pieptul, șoldurile, coapsele.

— Sărută-mă, zise Cleis.

Jane se aștepta să aibă buzele uscate și aspre, dar erau moi și cremoase.

La început făcură dragoste ca și cum ar fi fost sub apă: se apropiau prea repede, lovindu-se, despărțindu-se, dar apoi se mișcară împreună, ridicîndu-se la suprafață, cu zgomot în urechi, și mușchii brațelor și coapselor și ai abdomenului se încordau pe cînd fiecare

respira răsuflarea celeilalte de parcă ar fi fost singurul oxigen disponibil.

— Arată-mi că sînt reală, zise Cleis, și-și lăsă palma să alunece în sus spre locul umed și fierbinte dintre coapsele lui Jane. Juisează în mîna mea.

Jane așa făcu.

Stăteau amîndouă îmbrățișate, lunecoase ca niște nou-născuți, în timp ce Jane săruta fruntea lui Cleis, iar și iar.

*

— Am împachetat aproape tot, zise Jane pe cînd luau micul dejun. Cleis purta o cămașă lungă. Nimic altceva nu-i mai venea. Trebuie să te ducem la un spital cît mai repede posibil. Pari gata să naști în orice moment.

Cleis își așeză mîna pe pîntece. Dădu din cap, dar nu spuse nimic.

— Pregătesc jeepul imediat după ce mîncăm.

Jane decise să nu-i spună că-și făcea griji în legătură cu practibilitatea drumului pe vreme ploioasă.

— O să poți călători?

Cleis privi în lateral și ridică din umeri într-un gest de *Cine știe?*

— Dar... te simți suficient de bine acum?

Cleis încuviință, apoi păru să-și dea seama că ar trebuit să spună mai mult decît atît.

— Pentru mine totul e foarte straniu. Diferit. Să stau aici, să vorbesc cu tine, e ca și cînd aș privi printr-un caleidoscop. Cineva îl tot răsucește și-i schimbă formele, și atunci nu știu cine ești tu, sau cine sînt eu, sau ce facem noi aici. Vorbitul e cîteodată... dificil.

Jane n-ar fi vrut să pună următoarea întrebare, pentru că se temea de răspuns. Dar trebuia să știe.

— Tu... vrei să pleci?

Cleis ezită, apoi puse mîna pe abdomen și încuviință. Jane știu că n-o să scoată mai mult de la ea pentru un timp.

Porniră spre prînz. Era frig și ploua. Jane o ajută pe Cleis să se așeze pe scaunul pasagerului, mai mult din cauza stării mentale a lui Cleis decît a neputinței fizice. Cleis se mișca ușor, mușchii i se distingeau clar sub piele. După ce se urcă în jeep, Jane îi înfășură picioarele goale cu cîteva cămăși.

Mergeau încet. De două ori Jane trebui să coboare din jeep și să îndese cîrpe sub roțile din spate care nu găseau tracțiune în noroi. Dar nu-i păsa de ploaie sau de nămol sau de frig: o ducea pe Cleis la un loc sigur.

În tot acest timp, Cleis stătu în grămada ei de haine, tăcută și distantă.

La opt mile mai încolo dădură peste un copac căzut de-a curmezișul drumului. Jane opri motorul.

— Stai aici. Mă duc să mă uit.

Trunchiul era prea gros ca să treacă peste el și vegetația de ambele părți ale drumului era prea deasă că să treacă prin ea. Jane se întoarse la jeep.

— O să încerc să croiesc un drum pe lîngă el.

Scotoci sub scaunul șoferului și scoase o maceta.

— Stai aici și ține ferestrele și ușile închise.

Cleis nu părea s-o audă. Jane ridică ambele ferestre și închise ușile, ezită, apoi luă cheile de la mașină.

— S-ar putea să dureze ceva.

Jane se grăbi, lovind cu maceta prin liane si flori, fără să se gîndească. Cînd termină de curățat drumul brațele o dureau și fața o mînca de la picăturile de sevă împroșcate.

Se grăbi înapoi la jeep.

— Ar trebui...

Cleis dispăruse. Pe scaunul pasagerului rămăsese o grămadă de haine goale.

— Nu, zise Jane încet, nu acum. Nu voia să lase pădurea să i-o ia. Mă auzi? răcni. N-o să te las s-o iei!

Se repezi prin tufișuri, zdrobind crengi, împingînd ramurile încîlcite, uitînd de macetă. Nu avea habar cît timp umblase prin pădure, orbită de durere și furie, dar în cele din urmă se trezi lîngă un pîrîu, plîngînd. Își

șterse lacrimile din ochi. Poate Cleis se întorsese deja la jeep. Poate hoinărise doar un moment apoi își amintise cine era. Da. Trebuia să se întoarcă la jeep.

Dar jeepul era tot gol. Jane se așeză la volan, privind fix spre copaci pînă se întunecă. Apoi aprinse farurile și se întoarse la baracă.

*

Nu scoase bagajele din jeep. Următoarele cinci nopți lăsă o lampă Coleman aprinsă pe prag, pentru orice eventualitate. Abia mai dormea, dar rătăcea printre copaci, chemînd-o. În a șasea noapte nu se mai întoarse la baracă. Poate că dacă rămînea afară, trăind cum trăia Cleis, ea ar putea înțelege. O mînca spatele: cămașa era murdară. O scoase, lăsînd-o să atîrne pe o ramură.

Noaptea aceea dormi ghemuită pe o creangă, ca un jaguar. Ca și Cleis. Se trezi după cîteva ore, cu inima bubuindu-i în coaste. Oare jaguarii visează cum cad?

A doua zi hoinări fără țintă prin pădure, mîncînd fructe cînd le găsea. Își plimbă mîna pe suprafața unei bălți, întrebîndu-se cum e să ai gheare suficient de puternice ca să rupi spinarea unui paca, cum e să te apleci să lipăi cu o limbă mare și roz, să vezi reflexia ochilor rotunzi și aurii și a mustăților albe. Rătăcea. Timpul încetă să mai însemne ceva.

Poate că n-ar fi rău să umble prin pădure în patru labe. Lumea i-ar părea foarte diferită, dar lucrurile ar deveni foarte simple. Și ar fi lîngă Cleis.

Se pomeni înapoi la baracă, luînd un cuțit mare de pe masă. Nu-i luă mult să se întoarcă la ruine. Îngenunche lîngă zidul cu glife. Își va tăia umărul și-i va cere lui Ixbalum să-i dea același unguent. Apoi i se va putea alătura lui Cleis. Vor putea fi împreună. Apăsă cuțitul în mușchiul umărului stîng și tăie. Sîngele era șocant de roșu, durerea incredibilă.

Privi clipind cuțitul. „Ce fac?“

Trebuia să găsească o cale de a o recupera pe Cleis, nu să se piardă ea însăși. Aruncă departe cuțitul și se ridică susținîndu-și brațul. Tăietura era adîncă. Era nevoie s-o curețe. Trebuia să se întoarcă la baracă.

În noaptea aceea, cînd stătea pe pat și-și bandaja umărul dureros, corul nesfîrșit al broaștelor și insectelor tăcu. Jane se simți dintr-odată plină de speranță. Își puse ghetele și ieși în ușă. Atunci auzi un urlet scăzut, un geamăt, ca o pisică în călduri. O pisică mare. Urletul se transformă într-un țipăt, apoi în altul. Țipătul deveni o tuse ascuțită. Auzi un gîfîit gutural, un șuierat, și apoi din nou acel țipăt teribil.

— Cleis!

Cîteodată felinele se luptă pentru teritoriu. Jane înșfăcă lanterna și fugi afară în întuneric, urmărind zgomotul. La cincizeci de yarzi în interiorul pădurii țipătul se opri, se auzi un foșnet în tufișuri, apoi liniște. Jane alergă mai repede.

Nu era nici urmă de felină, dar vegetația era bătătorită pe o zonă cu diametrul de vreo zece picioare și iarba era acoperită de sînge. Căută peste tot urme sau o dîră de sînge, orice. Nu era nimic. Extenuată, se întoarse în baracă și se întinse, refuzînd să-și imagineze ce i se întîmplase lui Cleis.

*

Cineva o scutura de umăr. Jane deschise ochii. Cleis stătea în fața ei goală, slabă, ținînd în brațe ceva. Probabil visa. Cleis era însărcinată.

Scuturătura nu se opri.

Slabă. Jane se ridică brusc în capul oaselor. Cleis ținea în brațe un copil.

— Ia-o. Nu poate rămîne cu mine.

Cleis împinse copilul spre Jane, apoi deschise ușa.

— Așteaptă!

— Nu pot. A mîncat. Du-o departe de aici.

— Nu. Nu plec nicăieri fără tine.

Jane coborî din pat, strînse pătura sub formă de cuib și așeză copilul acolo.

— Vin cu tine, lăsăm copilul aici.

— Nu poți.

— Ba pot. Așa o să fac. Nu te simți bine, Cleis. Trebuie să vii cu mine. Vreau să vii. Te rog.

Cleis era nesigură.

— Nu vrei?

— Ba da!

— Atunci de ce nu vii?

— Nu pot!

Cleis se retrase spre perete. Jane se așeză. Nu voia s-o lase să fugă.

— Vino să stai aici. Doar o clipă. Să bem niște ceai.

— Nu. Nu pot, Jane. Chiar nu pot. Trebuie să rămîn aici. Printre copaci. Acum aparțin acestui loc. Am nevoie să rămîn.

— Trebuie să ai grijă de copilul tău.

— Nu. Nu vezi? E ceva mai puternic chiar decît asta. Am nevoie să fiu acolo, ca să trăiesc. Am nevoie de asta, așa cum am nevoie de apă, sau de aer.

— O să te urmez. Las copilul aici și te urmez.

— Atunci o să moară, zise Cleis tristă. Și această tristețe, această resemnare îi spuse în sfîrșit lui Jane că niciodată Cleis nu se va răzgîndi. Nu putea. Cleis mai degrabă ar alerga printre copaci decît să stea aici, sau oriunde, cu Jane. Dacă nu o făcea pentru viața aceea mică de pe pat...

— Dacă... dacă atunci cînd va crește va fi ca tine?

— Nu va fi. Nu dacă o iei tu de aici. N-o să-i lipsească ceea ce n-a avut niciodată.

— Te iubesc.

— Știu. Îmi pare rău.

Se mișcă spre pat, luă copilul și-l puse în brațele lui Jane.

— Iubește copilul ăsta în locul meu.

Nu-și spuseră la revedere.

*

Înveli cu grijă copilul într-o cămașă curată și porni spre sat. Două femei îi văzură fața și intrară înapoi în colibele lor. Coliba lui Ixbalum era goală. Un grup de copii se adunaseră la marginea pădurii. Jane stătea în mijlocul luminișului și se adresă aerului:

— Unde e Ixbalum?

O găină cotcodăci.

— Unde e Ixbalum?

Una din femei scoase capul din colibă și strigă un copil, dîndu-i instrucțiuni. Fetița ascultă, privi pieziș la Jane, apoi țîșni în pădure. Jane așteptă răbdătoare. Copilul din brațele ei căscă și deschise ochii. Erau de culoarea unei monede noi de un penny, de aramă.

Fetița se întoarse cu Ixbalum.

— Tu ai făcut asta, spuse Jane. I se păru că citește milă pe fața lui Ixbalum, dar poate doar își imaginase. Am nevoie de ajutorul tău. O să am nevoie de lapte.

Arătă spre pieptul ei, apoi spre copil. Ixbalum se îndreptă spre coliba ei și dispăru înăuntru. Jane așteptă. Nu știa ce altceva să facă.

Ixbalum se întoarse cărînd un teanc de cîrpe moi și o tigvă. I le întinse. Tigva era plină cu lapte. Se vărsă puțin pe degetul lui Jane cînd o luă. Îl linse: era gros, nu lapte de vacă.

— Ai știut, nu-i așa? Ai știut.

Dar Ixbalum scutură plictisită din cap și arătă spre Jane, apoi spre copil și flutură mîna. Era limpede: *Pleacă*.

— O să plec acum, pentru că asta a vrut ea. Dar ai face bine să... Ai grijă de ea pentru mine. Numai să fie în siguranță.

*

Călătoria pînă la Benque Viejo nu fu dificilă. Nu mai erau copaci căzuți pe drumul forestier, iar copilul, pe care îl botezase Penny, din cauza ochilor, dormea

profund în cutia de carton pe care Jane o legase pe scaunul pasagerului. Rămase în Benque Viejo doar atît cît să cumpere scutece, lapte praf și un biberon, umplu rezervorul cu suficientă benzină ca să ajungă în capitala Belmopan și sună la nepoata fostului guvernator, în Ambergris.

— Katherine, am nevoie de cineva care să-mi completeze un certificat de naștere, fără să pună întrebări.

— Pentru cine naiba?

— Pentru copilul pe care l-am adoptat.

Liniște.

— Ei bine, asta e o schimbare față de cărțile tale. Ești sigură? Ce-o să creadă lumea dacă te întorci în Anglia cu un copil în brațe...

— Nu-mi mai pasă de asta.

Nu-i păsa. Chiar nu-i păsa.

Se urcă înapoi în jeep. Penny deschise ochii strălucitori și se întinse. Jane se întrebă dacă va semăna cu Cleis cînd va fi mare.

Versiunea originală: **Yaguara**, in Little Deaths, ed. Ellen Datlow, Orion, 1994.

Traducere din limba engleză: ROXANA BRÎNCEANU

Marian Coman

TESTAMENTUL DE CIOCOLATĂ

Dincolo zac
Cei-Care-Tac
Tic-tac! Tic-tac!

1.

Aș fi putut să cred că nu s-a întîmplat nimic. Că am visat doar și că mă puteam întoarce pe partea cealaltă. Și că puteam dormi liniștit. Că țipătul acela nu a fost real, că a fost doar o urmă lăsată de visul meu, în noapte, ori pe pereții dormitorului. Da, ce comic ar fi dacă visele, atingîndu-se de pereți, i-ar putea mînji. Un pic de verde, de la iarba din curtea casei pe care o tot visam de cînd mă aflam acolo, un pic de roșu de la rochia mamei, o dîră de albastru de la cămașa întunecată a doamnei Cala... Încet-încet, noapte de noapte, pereții toți s-ar umple de albastru. Căci toți o visam pe doamna Cala. Cămașa ei albastră, ridurile pe care le făcea pe frunte atunci cînd țipa la noi, părul negru, tuns băiețește, și mîinile puternice în care ținea indicatorul ori *pacea* cu care ne lovea peste degete. *Pacea* era o riglă de lemn, de 30 de centimetri, pe care cineva, probabil doamna Cala, scrijelise cu litere mari cuvîntul *PACE*. Și dacă ne certam, dacă făceam vreo porcărie și ne înjuram, doamna Cala venea și făcea pace. *Făcea pace* pînă ce ne sîngerau palmele, iar ochii ni se înroșeau de la atîtea lacrimi.

Prostul de Axinte plîngea înainte să fie lovit. Doar ce vedea *Pacea*, și ochii i se inundau, iar barba îi tremura ca o bucată de gelatină. Dar Axinte plîngea încet, mutește. El nu țipa. Asta nu fusese țipătul lui. Și nici al lui Bănică nu putea fi. Grasul de Bănică nu ar fi țipat așa subțire, ca o fată, nici dacă ar fi fost castrat. Da,

acum era clar, cineva țipase într-adevăr. Se auzeau pași pe hol, iar pe sub ușa dormitorului se vedea lumină. Pe lîngă mine, ceilalți băieți începuseră să bodogănească, să se miște pe sub pături, să mîrîie, să înjure printre dinți ori să se hlizească.

— Ce ș-a aujit, bă? Care-o fi cipat? m-a tras de mînecă Dinți, din patul de alături.

— Nu știu și nici nu mă interesează. Mi-e somn! am mîrîit la el și m-am întors cu spatele.

Pentru că Dinți era un fraier. Un căcăcios cu care era bine să nu te-ncurci. Dacă îi spuneai ceva, se ducea repede și vărsa la toată lumea. Avea vocația pîrei. Și nici măcar nu o făcea din răutate. Așa era el. Spunea tot ce știa, tot ce auzea, tot ce vedea. Dacă trăgeai un pîrț, și el, fiind în patul de alături, auzea pîrțul... aia era! A doua zi te știa toată școala. *Ai tras un pîrț*. Mare chestie! Dar așa era Dinți. Și dacă vorbea despre un amărît de puturos de pîrț, îți dai seama ce spunea de alte lucruri. Mamă, ce mă mai enerva. Tot de la gura aia mare a lui, se alesese Dinți și cu porecla. Vorbise ce nu trebuie despre niște băieți mai mari și atîta i-a trebuit: flăcăii au așteptat momentul și l-au articulat. Cu o lopată. L-au prins și i-au tras cu lopata în dinți. A fost nasol. Că Dinți, cu fața plină de sînge, nu mai putea vorbi, și nu putea spune cine i-a făcut-o. Așa că, după ce l-a trimis la spital, doamna Cala aproape că și-a rupt *pacea* pe mîinile noastre, numai să afle cine l-a articulat. Dar noi nu am suflat o vorbă. Am dat din umeri pînă cînd palmele ne arătau precum carnea tocată, numai bună pentru piftele. Nu am spus un cuvînt, și nu neapărat de frica băieților mai mari, ci pentru că taman în ziua aia ne-a spus Mile de faza cu *Codul Tăcerii*, toată chestia cu *Cei-care-tac*. Și, cumva, ăla a fost testul pe care l-am dat pentru Mile. Ne-a spus că dacă nu suflăm nici o vorbă despre băieții mai mari, ne arată cartea.

Da, Mile zicea că are o carte. Spunea că are o *carte de ciocolată*. Zău că așa spunea. Și că fiecare pagină a

acestei cărți e un bilet spre o altă lume. Că lumea asta a noastră devine transparentă cînd folosești cartea și că poți păși prin ea fără să o atingi. Că poți trece prin uși fără să le deschizi, că poți zbura ori că poți umbla pe sub pămînt, că poți să vezi lucruri pe care în mod normal nu ai cum să le întîlnești. Și că poți să privești direct în sufletul oamenilor. Că acolo vezi dacă sînt buni sau răi. Și că-ți spune cartea de-i alb sau de-i negru, că fiecare om are un semn care-ți arată dacă e făcut de Domnul sau de diavol. Că, spunea Mile, a învățat și necuratul să facă oameni. Și, mai zicea Mile, eu fusesem făcut de Domnul. Eu, Axinte, Leo și Bănică. Și Mile, firește. Dar că toți ceilalți sînt răi. Că-s mînați de diavol. Că-s stricați, așa, ca merele căzute din copac. Și că pata lor se întinde pînă-i cuprinde cu totul. Putregaiul. Iar dintre toți cei de aici, doamna Cala e cea mai rea.

Și nu am spus nimic. Nici eu, nici Leo. N-au spus nimic nici ceilalți, însă ei chiar nu știau. Noi însă, *văzusem* totul. Și, sincer să fiu, eu cred că au vrut să-l omoare. Unul dintre ei îl ținea de păr, iar celălalt l-a lovit peste gură cu toată puterea. Nici nu știu cum a scăpat. Că Dinți s-a ridicat singur de jos și a mers împleticindu-se pînă în careu, apoi a intrat în clădire și a căzut chiar în fața ușii doamnei Cala. Îți dai seama? Chiar în fața ușii. Am crezut că or să se spargă geamurile cînd a țipat. Ne-a adunat pe toți optzeci în careu, a urlat la noi, făcîndu-ne în toate felurile. Mă rog, pînă la urmă s-a aflat. Au intrat și gaborii pe fir, Dinți și-a revenit la spital și a spus tot, iar pe flăcăii cu lopata i-a luat dracu' și i-a mutat într-un alt centru de corecție. Însă noi am demonstrat că știam să ne ținem gura. Iar Dinți, pentru că era dobitoc și vorbea ce nu trebuie, s-a ales cu o strungă cît toate zilele în gura lui mare și proastă. Iar acum vorbea *ce nu trebuie* peltic.

Patul în care stăteam scîrțiia de fiecare dată cînd mă foiam în el. E tare enervant să-ți scîrțîie patul, mai ales dacă ți-e somn. Ba chiar și cînd nu ți-e somn dar

încerci să dormi, e enervant. Scîrțîitul patului e unul dintre lucrurile care mă scot din sărite cel mai tare.

Acasă aveam un pat mare, în care mă puteam rostogoli de cîteva ori pînă să ajung la margine. Și care nu scîrțîia deloc. Ba încă, dacă te întindeai în el, parcă se făcea liniște în toată casa. Și cel mai mult îmi plăcea să mă bag cu totul sub plapumă și să aprind acolo o lanternă. Se făcea un soi de lumină cum nu mai vedeam nicăieri. Parcă eram într-o caisă, zău că da, atît de ciudată era lumina aceea. Și uneori adormeam acolo, sub plapumă, *în caisă*, cu lanterna aprinsă. Și mă trezeam spre dimineață, cînd filamentul becului părea un viermișor portocaliu și neajutorat. Alteori mă trezea bunicul, care îmi punea capul pe pernă, mă săruta pe frunte și-mi aranja plapuma, cu grijă, sub bărbie. Cîteodată îmi mai șoptea cîte ceva, însă eram prea obosit să îmi mai amintesc ce anume mi-a spus.

Dar dimineață, cînd mă trezeam, bunicul nu mai era acasă și nici tata ori mama nu știau să fi fost, ba se mai și uitau încruntați la mine, cînd le spuneam că mi-a sărutat fruntea ori că mi-a șoptit nu-știu-ce la ureche. Tare șmecher, bunicul!

2.

Pentru un moment am avut impresia că doamna Cala se apropia de ușa noastră. În dormitor se făcuse liniște. Și abia atunci mi-am dat seama că afară ploua. Răpăia apa în geamurile noastre împodobite cu gratii. Și vîntul scutura copacii de pe lîngă vechiul conac transformat de cine știe cine în pușcărie pentru draci de copii ca noi. Ce făcusem de mă aflam acolo? Mă încurcasem cu cine nu trebuie și furasem un bax mare de bilete de autobuz. Mă gîndeam — ce minte de copil prost! — că nu o să mai plătesc pentru transport toată viața. Și adevărul e că o săptămînă nici nu am plătit. Doar că m-a prins o hingheriță de controloare cînd scoteam din

buzunar vreo 50 de bilete. Că de unde le am, că cîr, că mîr, hop garda, și am luat-o-n freză. Bine, e adevărat că nu eram eu ușă de biserică nici înainte...

De fapt, nu eram obraznic cu adevărat, dar — cum să zic? — erau lucruri care îmi plăceau teribil. De pildă, eram mort după drumuri. Mi-ar fi plăcut să călătoresc toată viața. Nimic altceva să nu fac. În fond, din cauza asta am și pățit-o cu biletele. Căci pentru asta îmi trebuiau. Cînd ai mei se certau, ieșeam pîș-pîș din casă și apoi o luam la sănătoasa. Mă urcam în autobuze, în microbuze, tramvaie ori trenuri. Și mergeam. O stație, două, coboram — pac!, altul, înapoi. Foarte mișto! Cînd alții își pierdeau vremea în fața blocului ori în fața televizorului, eu băteam orașul și împrejurimile. Erau locuri atît de frumoase, erau clădiri atît de strălucitoare, erau cîmpii atît de verzi și păduri atît de dese. Era o lume atît de mare... Mergeam singur, ori mai luam cîte un prieten... Dar ăștia erau sperioși: dacă nu mai cunoșteau locurile, mai că le dădeau lacrimile. Parcă erau fete, nu alta: *Vreau la mămica!* Îi și văd cum începeau să se uite în urmă și să o facă pe plictisiții ori să-și amintească de cine-știe-ce chestie pe care, chipurile, au uitat să o facă. Papagali! Uneori, după ce ăștia coborau din autobuz și se întorceau acasă, cu coada între picioare, mă întîlneam, brusc, cu bunicul, și rămîneam perplex, zău că da.

— Cum faci, bunicule? îl întrebam. Mă urmărești?

Și el cică nu, că doar trecea pe acolo. Și stăteam la taclale, și-mi arăta statui și monumente, ne plimbam prin parcuri ori pe străzi de la marginea orașului.

Apoi mai era un lucru care îmi plăcea teribil. Îmi plăcea să citesc. Ar putea părea ciudat pentru un puști ca mine — e știut că mai mult fetele se închid în casă și *tocesc*, dar zău că nu-mi era rușine să recunosc, chiar și în fața altor băieți, cu toate că unii mai rîdeau de mine pe chestia asta... Ba încă, din același motiv mi-am luat și cîteva scatoalce de la doamna Cala, care a crezut că

fac mișto de ea cînd, în prima mea zi aici, am rugat-o să-mi arate biblioteca.

— Bibliotecă zici? Dar un-te crezi, băiețică, la Harvard? *și jap!* două palme peste ceafă și un șut în fund, primul din viața mea.

A fost cam aiurea. Se vede treaba că n-am pășit cu dreptul aici.

Cum spuneam, îmi plăcea să citesc. Și nu citeam doar ce ne dădeau de la școală — ca să fiu sincer, tocmai acelea erau lecturile pe care le ocoleam — ci cărți adevărate, romane de dragoste sau de război, cărți serioase în care nu îți dădeai seama cine e bun și cine e rău. Treburi sofisticate, nu glumă. Și îmi plăceau, zău că da. Cred că aș fi putut să stau zece ani într-un loc dacă aș fi avut un munte de cărți cu mine. Uite, chiar nu-mi dau seama dacă îmi plăcea mai mult să călătoresc ori să citesc. Dar pot să spun cu certitudine că atunci cînd nu călătoream, e clar că citeam. Și invers.

3.

— Pssst! Hei, ce faci? se auzi o voce lîngă mine.

Ba nu. Sub mine.

— Hei, ce dracu', dormi? făcu vocea din nou.

— Dorm pe naiba! Pot să dorm cu atîta gălăgie? m-am rățoit eu, încercînd să disting în întuneric cine se tîrăște pe sub patul meu.

Și aș fi putut să cred că e oricine, chiar și maică'mea sau bunicu', dragul de el, aș fi putut să cred că e, dacă nu-i recunoșteam vocea lui Leo. Deja îmi închipuiam cum doamna Cala intră pe ușă, aprinde lumina și îl vede acolo, viermuind sub pat. Mamă, ce cafteală și-ar fi luat dracu'! Îți dai seama? Să-l prindă doamna Cala sub pat!? S-ar fi făcut *pace* instantaneu. Da' *pace* de-aia mișto. Cu strigături. Cu bumbăceli și șuturi. *Pace* meseriașă...

Mă rog, Leo, cum spuneam, se tîra pe sub patul meu și încerca să mă facă atent și să-mi spună ceva. Dar pe

mine, nu știu de ce tocmai atunci mă tăiase... Adică, cum să-ți spun, *îmi venea să mă piș*.

Nu știu de ce, în general, personajele din filme, din piesele de teatru ori din cărți nu prea încearcă senzația asta. Sau la desene animate. Nu-i vezi pe Dexter, pe Tom ori pe Jerry ducîndu-se la baie. De parcă ei nu ar avea... mă-nțelegi. Sau mai știu eu ce... Ei bine, pe mine mă tăiase rău de tot. De parcă aveam o minge în mine. Și mingea asta îmi strivea bășica plină de urină, care, sub presiune, se cerea afară. Iar Leo, ce porcărie, tocmai atunci își găsise să viermuiască și să șușotească pe sub patul meu.

Drept să-ți spun, nu știu ce a fost în capul meu. Zău că nu știu. Cred că, pentru o secundă — două, am luat-o razna cu totul. Probabil că am uitat unde mă aflam. Nu știu cum, mi-a venit ideea — ce idee tîmpită — că dacă scuip, o să-mi treacă nevoia de a mă pișa. Mă gîndeam că este o legătură pe undeva. Știi tu... circuitul apei în natură. În organism. Adică, ziceam eu, dacă scuip apa din mine, presiunea din vezică o să scadă și, în felul ăsta, voi rezista pînă dimineață, cînd, în sfîrșit, voi putea merge la veceu. Bine, puteam merge și atunci, însă după țipătul care mă trezise, zău că nu aveam nici un chef să dau nas în nas, pe hol, cu doamna Cala. Și am început să scuip. În sus. În sus și un pic într-o parte. Pînă cînd l-am auzit pe Dinți.

— Plouă!

Și atunci am crezut, într-adevăr, că o să fac pe mine. De rîs. Mă țineam cu mîna de burtă și rîdeam, zău că da. Și Leo rîdea și el, de sub pat, să se prăpădească.

— Auzi, bă, Leo, cică plouă.

Și rîdeam, mamă, ce mai rîdeam. Iar Dinți, îl auzeam, se ridicase în picioare, pe pat, și umbla la geamul din dreptul său. Dobitocul credea că ploaia și-a găsit un loc prin fereastră, către fața sa.

Leo venise lîngă mine și începuse și el să scuipe înspre Dinți, și cred că scuipa și Axinte. Era o ploaie în toată regula. De fapt, toată lumea începuse să scuipe și ieșise o hărmălaie îngrozitoare. Numai Dinți se spîn-

zurase cu mîinile de gratiile ferestrei, încercînd să dibuiască gaura prin care ploaia de afară îi ajungea în pat.

După ce ușa s-a dat de perete, au mai trecut cîteva secunde bune pînă cînd să se facă liniște complet, ba nu știu care a mai scuipat de două ori, chiar și după ce s-a aprins lumina. Iar Dinți, dobitocul, continua să înjure ploaia și să privească afară, pînă cînd s-a trezit înhățat de o mînă puternică și aruncat în pat. Doamna Cala venise să facă *pace*.

Axinte începuse să chițăie în patul lui, de dincolo de Dinți. Îi tremura barba și îi răsăreau lacrimi de sub pleoapele strînse. Alții se făceau că dorm, înghițindu-și scuipatul, sperînd probabil să scape de rigla neiertătoare a doamnei.

Jap! Jap!

Pacea despica aerul și biciuia fundul lui Dinți, de pe care, în prealabil, doamna Cala înlăturase hainele.

Dar eu mă uitam la altceva. Femeia era îmbrăcată într-o cămașă de noapte subțire, aproape transparentă. Și, de pe sînii imenși, sfîrcurile întărite înțepau textura cămășii, vrînd parcă să iasă afară, să vină la mine. Nu văzusem niciodată vreun sîn, în realitate. De fapt, văzusem eu, la o mătușă care își alăpta copilul, pe vară-mea adică. Dar aia era altceva. Acum mă holbam efectiv la țițele lăsate ale doamnei Cala și la colacii de grăsime de pe burta ei, în faldurile cărora, da, era strivit un tatuaj. Un scorpion... Sau un îngeraș, mai degrabă, ca aceia din bronz care se pun pe gărdulețele mormintelor, în cimitire.

Jap! Jap! Jap!

Pe mine mă lovea acum doamna Cala, însă nu simțeam nimic, eu îi vedeam sînii tremurînd ca barba lui Axinte și sfîrcurile întărite care aproape îmi intrau în ochi. Aș fi vrut să pun mîna pe ele, pe sfîrcuri, ori *măcar* să dau la o parte cămașa de noapte și să le văd mai bine. Și să mă lămuresc dacă era un scorpion sau un înger desenat pe burta ei vălurită. Dar cred că era un înger: se potrivea prea bine cu cruciulița argintie atîrnată la gît.

4.

Nu mai știu exact cînd s-a întîmplat. Poate la o săptămînă-două după ce Dinți a revenit în dormitor, cu maxilarul sudat de doctori. Eram la atelier, unde împleteam coșuri de nuiele. Coșuri împleteam eu. Alții făceau din nuiele scaune ori mese. Mă dureau buricele degetelor de la atîta împletit. Și încă nu făcusem nici jumătate de normă.

Și era cald, și soare, și praf. Și nuielele șficuiau aerul cînd erau scăpate din mîinile noastre anemice. Și plesneau pe pielea udă cînd ne loveau. Poți să fii sigur că blestemam coșurile, nuielele și căldura aia nesuferită. Mi se părea că e cea mai grea zi din cîte trăisem pînă atunci. Mai grea decît cea în care murise bunicul ori decît cea în care murise mama. Era mai rău decît atunci cînd ne pocnea doamna Cala, mai înfiorător decît atunci cînd m-a bătut tata, mai groaznic decît în cel mai urît coșmar pe care l-am avut. Mai rău de atît nu se putea, îmi spuneam.

Și cred că eram gata să leșin, cînd m-am pomenit cu Mile lîngă mine. Ținea în mînă o carte mare, ca o biblie groasă, și zău că era făcută din ciocolată. Avea copertele groase, închise la culoare, iar ceea ce ar fi trebuit să fie paginile era dintr-un alt fel de ciocolată, ceva mai lipicioasă, de parcă nu fusese păstrată la temperatura indicată. Și avea un miros așa cum nu are nici un alt fel de ciocolată. Mirosea a cacao, a scorțișoară și a busuioc. Mirosea a căpșuni și a mentă, a portocale, ananas și trandafir. Zău dacă nu era cel mai plăcut miros pe care îl simțisem în viața mea.

Și Mile a deschis cartea lîngă mine, și mirosul acela mi-a invadat nările, lăsîndu-mi apă în gură. Și cred că m-a făcut să zîmbesc și să înghit în sec, să uit de nuiele și de usturimea din vîrfurile degetelor.

— Ești obosit? m-a întrebat Mile și eu abia dacă am putut să dau din cap.

Cred că mai aveam puțin și cădeam din picioare, dar Mile se uita la mine și zîmbea, cu cartea lui de ciocolată

în brațe. Și eu mă întrebam cum de nu-i este frică să defileze cu ceaslovul ăla după el. Ar fi putut să-l vadă oricine: Dinți ori poate chiar doamna Cala, și ar fi primit o bumbăceală serioasă. Dar lui Mile puțin îi păsa. El stătea lîngă mine, ținea cartea deschisă într-o mînă, iar cu degetele celeilalte mîini îi mîngîia paginile de pe care niște litere lipicioase ieșeau în relief cînd erau atinse. Și nimeni nu se uita la Mile, de parcă toți ar fi fost legați la ochi. El și-a înfipt degetele în paginile cărții, apoi m-a mîngîiat, mînjindu-mi buzele și obrajii cu ciocolată.

Am crezut că o să chiui de bucurie. Că o să sar pînă la tavanul coșcovit al atelierului. Că o să ating, dacă vreau, norii ori că o să fugăresc un stol de păsări pe cer... Să fac în așa fel încît să le ningă fulgii în curtea școlii. Într-atît de tare m-a transformat ciocolata lui Mile. Și am zbughit-o. Nici nu m-am uitat în urmă și am luat-o la sănătoasa prin atelier, sărind peste bancurile de lucru, peste cutiile de scule, peste saci ori peste grămezile de nuiele. Și Mile alerga alături de *mine*, rîzînd și chiuind. Și uitasem de doamna Cala, de Dinți ori de ceilalți băieți.

În curte, în careu, ne-am întîlnit cu Leo care tocmai își potrivea mingea pentru o lovitură de la 11 metri către o poartă imaginară. Părea foarte preocupat de ceea ce face, de parcă de șutul lui depindea soarta unei echipe aflate în nu știu ce mare competiție. În Liga Campionilor ori așa ceva.

Mingea era din piele și nu avea nici măcar o zgîrietură. Hexagoanele negre străluceau pe ea și, din unghiul din care priveam, păreau ochii unui robot ridicol din care a rămas doar capul. Leo se retrase trei pași de lîngă minge, atinse pămîntul cu una din mîini, își făcu cruce repede, de trei ori, scuipă în sîn, apoi se repezi în viteză și șută. *Bang!*

O lovitură de campion. Portarul ar fi trebuit să fie năucit. Stadionul ar fi fost în delir. Un vacarn ar fi explodat în tribune, iar comentatorii ar fi leșinat..

Mingea zbura, dar capul robotului nu se rotea în aer. Rămăsese parcă înclinat în același unghi în care fusese așezat de Leo, pe pământ, înainte să îl lovească. Doar că acum se deplasa cu o viteză amețitoare către gardul închisorii, din care mușcă cu poftă. Fluierul arbitrului ar fi răgușit instantaneu, în timp ce milioane de blitz-uri ar fi încercat să surprindă momentul. Dar ceea ce se întîmpla depășea orice așteptare. Marele fotbalist dădu-se greș. Vedeta internațională își ratase momentul de glorie. Balonul trecuse peste poartă. Și se tot dusese, dracului, afară din curte.

Leo se prăbuși ca secerat la pământ, în timp ce zecile de mii de spectatori ar fi huiduit. Dacă ar fi existat. Dar Mile își puse cartea la subțioară și începu să aplaude încurajîndu-mă din ochi să fac la fel. Și am aplaudat cu putere, am chiuit și am strigat, de parcă văzusem un gol incredibil.

— Leo, ești cel mai bun jucător de rugby pe care l-am cunoscut, făcu Mile cu o figură de tată mîndru de fiul său.

Și Leo începu să rîdă, de acolo, de jos, de unde era culcat.

Și am rîs și noi, cu poftă.

Apoi, cînd Leo se ridică, își șterse zîmbetul de pe buze și mă privi circumspect. Pe urmă vorbi, uitîndu-se la Mile:

— Gata? L-ai luat?

După care își ridică nasul, parcă să adulmece aerul, așa, cum fac cîinii cînd simt miresme de mîncare. Să-mi simtă mirosul de la depărtare.

— Îhî, făcu Mile și mă bătu pe umăr, camaraderește. E de-al nostru, acum.

Și m-am simțit bine. Uitasem de nuielele din atelier, de muncă ori de durere. Uitasem de plictiseala din dormitor ori de oboseală. Am început să ne fugărim, să jucăm tot soiul de nebunii, de parcă am fi fost în spatele blocului și nu în curtea unei nenorocite de pușcării. Și zău că nu mă gîndeam la altceva în afară de jocurile

noastre cu bețe și pietre, la hîrjoana continuă, la rîsul lui Mile și la trîntele lui Leo. Nu știam cît e ora, nu-mi era foame și nici sete, nu mă dureau picioarele ori mîinile. Nu-mi trebuia nimic.

După o vreme, nu știu ce m-a apucat și am început să alerg nebunește spre atelier, încercînd să mă ascund, chipurile, de tovarășii mei de joacă.

Și atunci, distracția s-a terminat. Mi-am reamintit brusc unde eram, zîmbetul mi-a înghețat pe față, iar fuga mea s-a transformat într-o scălămbăială de beți-van pe o traiectorie de necontrolat. Mi-am văzut colegii și simțeam că îmi pierd mințile.

Dar nimeni nu mă privea. Toți băieții erau adunați într-un loc, cîțiva erau aplecați asupra unui lucru, dar zău că nu vedeam ce e acolo. Nu vedeam la ce se uită, în timp ce corpul meu aluneca spre ei, parcă cu încetinitorul, într-un zbor-căzătură vertical căruia nu mă puteam împotrivi. Și în timp ce mintea-mi era paralizată de groază, picioarele mi se mișcau fără să le pot controla, purtîndu-mă spre colegii mei de dormitor care stăteau adunați acolo, vorbind dracu' știe ce.

Iar cînd...

Cînd am văzut-o pe doamna Cala m-am pierdut cu totul. Am mai apucat parcă să-l aud pe Leo, „boule, i-ai dat prea puțină ciocolată", mi-a venit să rîd, apoi n-am mai văzut și n-am mai auzit nimic. M-am prăbușit acolo, peste unul din colegii mei care nu s-a sinchisit să se ferească de mine. Și înainte să cad cu totul peste el, am avut impresia că băiatul ăla ținea pe față o oglindă în care mi-am zărit chipul pentru o secundă. Apoi oglinda aia s-a spart, zău că da, și am simțit că cioburile îmi taie fața.

Dar m-am trezit imediat în palmele doamnei Cala, care-și suflecase mînecile cămășii albastre pentru a mă putea lovi mai bine. Cineva probabil că vărsase pe mine o găleată de apă, într-atît eram de ud, iar altcineva îmi

băgase o lingură de lemn în gură, și din cauza asta simțeam un gust oribil de ulei rînced și ceapă prăjită.

În nări mai păstram însă mirosul de neuitat al ciocolății lui Mile.

5.

Ce porcărie! Mă ustura fundul. Mă usturau spinarea și umerii. Și mîinile. Și nu puteam să dorm nicicum, pe nici o parte. Cred că aveam vînătăi imense, violacee-verzi-mov-albastre desenate peste tot. Tatuaje de moment pe tot corpul, scrijelite cu *Pacea* doamnei Cala, care uitase să se oprească din a mă lovi, probabil pentru că eu, rătăcit în contemplarea sînilor ei, nu am scos nici un sunet, nici un scîncet, nu am stors nici o lacrimă. Se enervase atît de rău pe eșecul eforturilor ei încît m-a luat de perciuni și m-a altoit cu *Pacea* în tot drumul pe care l-a făcut cu mine pînă la subsol. Știam din povești locul în care avea să mă ducă, cămăruța în care, se spunea, murise Cîrpă, și în care Dedea rămăsese fără două degete la un picior. Ne povestise Mile că șobolanii îți spun *noapte bună* și că trebuie să respiri încet fiindcă altfel se termină aerul din încăpere, că mirose a pișat și a cartofi stricați, că-i umezeală, liniște, întuneric și frig. Că-i rău.

Și *era* rău. Dar nu așa cum îmi povestise Mile. Era mult mai rău. O cămăruță mică-mică, fără pat. O saltea umplută cu paie și o pînză de sac ce ținea loc de plapumă. Sub care aș fi putut să visez la o pernă pe care să pun capul, la o fereastră prin care să intre aerul și la o geană de lumină. *Dar era atît de noapte încît nu ți se aprindeau nici visele.* Era întuneric și rău. Iar dacă stăteai în picioare, din maxim un pas și jumătate ajungeai de la un perete la altul, atît de mică era camera. Nevoile mi le-am făcut într-o căldare, pe care o zărisem încă din momentul în care s-a deschis ușa de fier și am fost îmbrîncit înăuntru de doamna Cala. M-am pișat

stînd în genunchi, încercînd să nu dau pe alături. Dar, sincer, nu știu de ce făceam efortul ăsta. *Alături* era o mîzgă cleioasă, erau rahați de șobolan și resturi de mîncare de la cei care trecuseră pe acolo, erau pietricele ascuțite, bucăți de hîrtie și de dracu' mai știe ce. Era o cocină îmbîcsită. Și mirosea a căcat, a ou clocit și a mucegai.

Dar așa, culcat cum stăteam, puteam să-mi închipui că sînt oriunde. Întunericul nu avea margini și-mi puteam închipui că se termină oriunde și oricum. Și de n-ar fi fost usturimea și durerea de pe tot corpul, m-aș fi putut obișnui fără pernă și aș fi putut suporta chiar și umezeala saltelei de paie.

Și dacă timpul nu ar fi trecut atît de greu. Și dacă somnul ar fi venit.

Dar așa, cu ochii atîrnați în întuneric, cu gîndurile și neliniștea agățate în sute de locuri, era destul de greu să adorm ori să aștept. Motiv pentru care am început să-mi închipui tot soiul de lucruri, să-mi imaginez că stau de vorbă cu unul și cu altul, să înjur, să țip și să bat din picioare, să rîd, să nechez și să mă fac că plîng. Era destul de haios, doar că mă cam luase frigul, ba chiar și foamea îmi zumzăia prin stomac, și-mi simțeam mușchii făcuți din plută.

Nu aveam voie să ies nicăieri. Nu aveam voie să văd, nu aveam voie să miros decît duhoarea acră ce-mi ținea loc de atmosferă, nu aveam voie să vorbesc cu nimeni și nu puteam să cer ajutorul nimănui. Nu știam dacă e zi sau e noapte, și nu aveam habar ce se întîmplă dincolo de pereții mucegăiți ce mă înconjurau. *Eram ca și mort.*

Și nu a trecut doar o zi în felul ăsta. Au trecut o sumedenie de zile, pe care le împărțeam în funcție de momentele în care, printr-o fereastră decupată în partea de jos a ușii, doamna Cala îmi dădea cîte un castron cu mîncare și un pahar cu apă, pe care, după ce le goleam, trebuia să le las exact în locul din care le luam.

Dar mai rău era faptul că mi se făcuse poftă de căpșuni. Mi-aș fi dorit să mănînc un castron mare, plin de căpșuni pudrate cu zahăr. Să plescăi fructele în gură și, la sfîrșit, să beau siropul dulce și parfumat direct din castron. Să-mi devină degetele lipicioase și să-mi strălucească buzele. Să mă bîzîie albinele. Și să rîd cum rîdeam, pe vremuri, cu Lala, prietena mea secretă.

Îmi era poftă de căpșuni și-mi era dor de Lala. Simțeam că dacă ar fi stat numai o secundă cu mine, m-aș fi simțit un pic mai bine. Căci Lala avea darul ăsta, să te facă să uiți lucrurile urîte. Doar un pic dacă stăteai cu ea și zău că-ți treceau gîndurile rele. Îți spunea o poantă, te lua cu vorba, rîdea tare și colorat, și te pomeneai rîzînd și tu. La revedere, tristețe!

— Să nu spui la nimeni că sîntem prieteni! i-am spus într-o zi.

— Ți-e frică să nu rîdă băieții de tine că te-ai împrietenit cu o fată, m-a încolțit ea și cred că m-am înroșit cînd am auzit-o.

— Ba nu, zău că nu, am mințit eu. Dar aș vrea să nu știe nimeni că sîntem prieteni.

— Bine, dar să nu spui nici tu nimănui, mi-a șoptit ea, apoi și-a scuipat în palmă și mi-a întins mîna pe care i-am strîns-o, pecetluind tîrgul.

Apoi începuse să-mi pară rău că am făcut înțelegerea asta. Nu mi se părea cine-știe-ce secret, mai ales că nici unul dintre cunoscuții mei nu o știa pe Lala, deci nu aveam de cine să mă feresc. Era mai mult, așa, o chestie între noi, că ea e prietena mea secretă, iar eu prietenul ei secret. Și ne dădeam întîlniri mereu în altă parte a orașului pentru a nu ne vedea, chipurile, nimeni de două ori împreună, pentru a nu fi bănuiți că sîntem prieteni. De parcă exista cineva pe lume interesat de prietenia noastră. Dar, una peste alta, era ceva haios în treaba asta, în felul în care ne furișam prin parcuri ori pe străzi neumblate.

Lala nu avea pe nimeni. Sau, dacă avea, ai ei nu prea îi purtau de grijă. Lala nu mergea la școală, nu se grăbea

niciodată acasă, nu avea mai nimic de făcut. Sînt convins că dacă i-aș fi cerut să ne întîlnim la doișpe noaptea, nu m-ar fi refuzat. Zău că da. Din punctul ăsta de vedere, Lala mi se părea tare ciudată, însă nici eu nu eram cu mult mai breaz, așa că nu am stresat-o cu întrebările.

Doar că într-o după-amiază, pe cînd mă plimbam cu Lala pe una din aleile din parcul central, m-am pomenit nas în nas cu bunicul. Și jur că atunci s-a întîmplat o chestie tare aiurea. Mă rog, eu îi povesteam Lalei o carte pe care o terminasem cu o seară înainte și am văzut, deodată, că se schimbă la față. M-am speriat foarte tare. Pentru o secundă am avut impresia că îi dispar obrajii și că ochii îi sînt niște găuri fără fund. Că rochia ei roz e ruptă și plină de noroi. Că îi umblă gîndaci cu multe picioare pe mîini și prin părul murdar. Dar totul a ținut doar o clipă și nici nu am apucat să-i spun ceva căci a apărut, de nu știu unde, bunicul. Și zău că atunci cînd l-am văzut am avut impresia că un gîndac asemeni celor din părul Lalei se ascunde în mîneca pardesiului său.

Și, în seara aia, bunicul s-a purtat ciudat, de parcă el și Lala se cunoșteau de multă vreme, ba încă îmi părea că îi vorbește într-un fel aparte, ca și cînd prietena mea secretă nu ar fi fost un copil. Și a stat cu noi pînă cînd le-am spus că e tîrziu și că merg spre casă. Dar în seara aia nu mi-am mai luat rămas bun de la Lala, așa cum făceam de obicei, suflînd în păpădie. A... Chestia cu păpădia era în felul următor: de cînd ne întîlneam, ne chinuiam să găsim cel mai frumos glob de păpădie. Cel mai mare și cel mai pufos. Apoi îl țineam în mînă toată ziua, pînă ne despărțeam. Iar atunci, la sfîrșit, Lala sufla în el făcînd să zboare zecile de semințe în toate direcțiile. Căci Lala sufla în păpădie într-un fel anume, cum nu credeam să reușesc vreodată, și semințele explodau ca un foc de artificii. Și, într-un fel, chiar era un foc de artificii. Era mica noastră sărbătoare. Împlinirea serii pe care o petrecusem împreună.

În seara aia însă, nu a fost nici un foc de artificii. Nu a mai fost nimic. Ne-am salutat banal, de parcă n-am fi fost prieteni, ci doar niște vecini.

Și cerul se înroșea, zău că da, iar norii păreau niște dungi albastre ori cenușii întinse peste tot, de parcă cineva m-ar fi lăsat pe mine să mă joc cu acuarelele. Pe cer. Și Lala a plecat împreună cu bunicul, care mi-a promis că o va conduce pînă acasă.

Și apoi, de cîte ori m-am întîlnit cu Lala ori cu bunicul, niciodată nu am vorbit despre seara asta. Nu-mi dau seama de ce. Cred că nu le-a plăcut nici lor, așa cum nu mi-a plăcut nici mie.

6.

Mă plictiseam. Probabil că mă plictiseam teribil în întunericul ăla, și nu știu cîți oameni au trecut prin ce am trecut eu. Nu știu cîți și-ar fi putut da seama că la 30 de secunde după ce se trăgea apa la etajul trei, dincoace, pe la o țeavă de pe lîngă mine, se auzea un păcănit. De fiecare dată, la 30 de secunde, pe număratelea. Sau că undeva, pe hol, dincolo de ușa de fier, la fiecare șaisprezece secunde, podeaua era lovită de o picătură. *Pic!* Unu-doi-trei-...-șaișpe... *Pic! Gura mă-tii de picătură!*

Ajunsesem să mă gîndesc la școală, să-mi amintesc de tot soiul de lucruri siropoase, de îmbrățișări, de jucării și de mama. Și, mai cu seamă, mi se făcuse dor de bunicul, de casa de la țară și de plăcintă cu brînză, de dulceață de nuci și de friptură de purcel cu mămăligă. Musai cu mămăligă. Dintr-aceea moale, pe care răzui brînză sărată. Îmi aminteam de multe lucruri de genul ăsta. Am foarte multe amintiri plăcute, momente în care am rîs — mamă, ce-am mai rîs cînd m-am îmbătat prima oară — și, în orice caz, chestii mișto tare. Cînd am văzut marea sau cînd m-a dus bunicul să mănînc înghețată... Mi-a zis: „Hai să mîncăm înghețată".

Și am luat la înghețată, mamă, cîtă înghețată am mai mîncat. De ciocolată, de banane, fistic și lămîie. Am mîncat mai multă înghețată decît poate mînca un om într-o viață. Și bunicul îmi povestea tot soiul de lucruri, chestii din tinerețe, cum a dezertat în timpul războiului și cum erau să-l omoare, și cum l-a salvat bunica fiindcă era însărcinată cu mama. Bunicul a fost un tip tare mișto. Și, mai de mult, mereu cînd venea pe la noi, îmi aducea dulciuri, și bani, și jucării — mamă, ce de jucării mi-a adus. Cred că mă iubea mult. Și făcea poanta aia răsuflată cu scosul banului din ureche, iar eu rîdeam mereu, dar nu rîdeam că îmi scotea bani din ureche, ci fiindcă avea o figură tare haioasă cînd făcea lucrul ăla. Era mișto bunicul și dacă îmi părea rău de ceva, era faptul că ar fi fost tare trist dacă m-ar fi văzut unde eram și cum stăteam înghesuit și murdar în camera aia nenorocită.

Sînt lucruri la care nu-mi place să mă gîndesc. Dar care, în întunericul ăla plictisitor îmi reveneau în minte și tare rău mă simțeam. Cînd a murit bunicul, de pildă, eram bolnav și n-am ajuns la înmormîntare. Apoi a murit și mama, și parcă s-a dus dracului totul. Deși, acum, că stau și mă gîndesc, parcă mama a murit înaintea bunicului, căci, îmi amintesc, cu el m-am găsit și după ce mama nu mai era. Iar tata... Cu tata era altă poveste...

— Eu nu vreau să cresc mare, făcea Lala. O să rămîn mereu copil. Nu or să-mi crească sînii, nu o să mă mărit și nu o să fac copii. Nu o să bat niciodată pe nimeni.

Apoi începea să rîdă. Și rîdeam și eu, deși mi se părea cam fără sens ce îmi spunea, dar rîdeam așa, de rîsul ei colorat, de ochii care scoteau lacrimi vesele de cine știe unde și de dinții ei albi, strălucitori și umezi.

— O să rămîn mereu o fetiță! spunea ea, apoi își prindea cu mîinile marginile rochiei și valsa în iarbă, ca o actriță din filmele pentru copii.

Și frunzele copacilor din parc păreau să danseze și ele, de-ndată ce vîntul le strica nemișcarea.

— Iar tu o să crești, o să te duci la liceu, apoi o să muncești și o să îmbătrînești, continua ea. Iar eu o să rămîn mereu o fetiță și o să mă uit la tine cum te cocoșezi, cum te usuci și cum mori!

Și Lala rîdea să se strice, nu alta, se trîntea în iarbă cu mîinile pe burtă, zău că da.

— Ba nu! Eu nu o să mor niciodată. Tata nu o să mă lase să mor, i-am spus eu. Pînă o să îmbătrînesc, tata o să inventeze un medicament care va opri moartea. Și nu o să mai moară nimeni, niciodată. Iar dacă tata nu va reuși, o să-l descopăr eu, i-am făgăduit eu.

Dar Lala nu se oprea din rîs, și asta începea să mă enerveze. Se făcea că nu mă aude, zău că da, și necheza acolo, în iarbă. Ba se mai și strîmba, arătînd cum o să arăt eu cocoșat ori mort. Sau cum or să se chinuie să mă îngroape popii și țiganii.

Mă scotea din sărite.

Dar îmi era dragă.

Uite-așa îmi întorceam pe toate părțile amintirile, îmi scotoceam creierii, îmi rîcîiam în suflet. *Și de la atîta întuneric, pacă începusem să văd cîte ceva.* Tot îmi apăreau pete colorate în coada ochiului, care dispăreau cînd îmi întorceam privirea.

Și tot așa mi-am amintit de Mile și de *Testamentul lui de ciocolată*, de poveștile cu *Cei-Care-Tac*, de nebunia pe care ne-a spus-o în mare secret la o zi după ce Dinți s-a ales cu maxilarul frînt.

7.

Apoi am început să mă gîndesc din nou la cruciulița doamnei Cala, la tatuajul de pe burtă și la sînii imenși ce-mi jucaseră în fața ochilor.

Și noaptea nu se termina niciodată în cămăruța în care eram închis. Aveam un pic de lumină doar cîteva secunde, cînd mi se dădea castronul cu mîncare, și

atunci mă dureau ochii de la penumbra ce se strecura — incandescentă pentru ochii mei obișnuiți cu întunericul — prin ușița dreptunghiulară.

Clanc! Clanc! Și vedeam dreptunghiul acela luminos încă trei jumătăți de oră după ce mîna care mă hrănea își va fi luat de multă vreme *Pacea* între degete.

După povestea cu Leo și Mile de la atelier, multă vreme nu am mai fost lăsat să ies din dormitor. De fapt, o vreme am fost încuiat în cameră, în vreme ce colegii mei erau la muncă. Nu mă scoteau decît o oră, seara, și atunci însoțit de doamna Cala sau de cîte vreun îngrijitor. Mă plimbau prin curte ori mă lăsau să stau pe o bancă și să privesc cerul. Pesemne că mă îmbolnăvisem, căci mă îndopau cu medicamente. Luam multe pastile, zău că da. Mi le puneau într-un păhărel de plastic alb, dintr-acela de unică folosință, apoi stăteau lîngă mine pînă le înghițeam. Erau pastile de toate culorile, formele și mărimile.

În domitor, zăceam întins în pat și-mi imaginam că citesc o carte. Ori mă gîndeam că sînt în patul de acasă și că mă închid în caisa mea imensă, cu o lanternă în mînă. Îmi imaginam că bunicul îmi aranjează pătura sub bărbie ori că mama îmi așterne comprese reci pe frunte. Și, uneori, cînd deschideam ochii îl vedeam pe Mile stînd la capul patului, acolo unde tocmai mi-o imaginasem pe mama. Era ciudat că pe Mile îl lăsau să intre în cameră — ori poate că el o fenta pe doamna Cala cu cartea lui de ciocolată. Și Mile îmi zicea tot soiul de porcării, pe care abia dacă le înțelegeam. Cum o să ne jucăm, cum o să mergem la lacul din apropiere și cum nu o să-mi mai pese de doamna Cala, de atelier ori de alte rahaturi. Dar o zicea într-un fel anume, cu cuvinte sofisticate, luate parcă din cărțile alea mai grele pe care nu reușeam niciodată să le termin. Sau poate că doar boala mea mă făcea să-l înțeleg atît de greu.

Dar mi-am revenit. Cu furie mi-am revenit. S-a întîmplat brusc. Amintirea aia a venit ca un ciocan și

m-am ridicat din pat țipînd, zău că da. Și nu-mi dădeam seama cum de am putut uita *lucrul ăla*. Mama murise. Și nu de boală murise. Nu de cancer și nici de nervi. Mama nu făcuse ulcer și nici nu răcise. Nu avusese gripă și nici icter nu a făcut. Pe mama a omorît-o tata. Tata, care acum era acasă. Iar eu? Eu stăteam în porcăria aia de dormitor, în loc să mă duc la el și să-l pedepsesc. În loc să mă duc și să... E drept că nu prea știam ce să-i fac. Doar că m-am ridicat din pat și m-am repezit la mîncarea de pe masă, care zăcea neatinsă de ore întregi.

Peste cîteva zile, doamna Cala a dispus că sînt din nou apt de muncă, așa că mi-am reluat locul în echipă. Eu mă gîndeam însă la cum să fac să scap mai repede de pedeapsă și să mă întorc acasă, să merg la tata și să-i fac Dumnezeu știe ce. Așa că am devenit foarte ascultător.

Asta pînă cînd, într-o zi, m-am pomenit cu Mile lîngă mine. Ținea în mînă o vrabie. Un pui de vrabie, plin de puf. Stătea zgribulit în palma lui Mile, cu aripile lăsate și o figură somnoroasă.

— Uite ce ți-am adus, mi-a zis el și a întins spre mine mîna în care ținea pasărea.

Am făcut din nuiele o colivie și am închis vrabia acolo. I-am pus apă și firimituri de pîine și am vorbit cu ea. A doua zi dimineata însă, pasărea zăcea nemișcată pe podeaua de împletituri a micii sale închisori. Dar zău că nu am simțit nimic. Ba chiar mi-a trecut prin cap să scot vrabia de acolo și să dau cu ea de toți pereții. Să lase pete roșii peste zidurile văruite în albastru de visele în care apărea doamna Cala.

8.

Cred că dormeam. Probabil că ațipisem cumva, înghesuit în salteaua de paie și îmbrobodit în pînza de sac.

— Hei!

Și aveam impresia că visez.

— Pssst! Hei, ce faci?

Și atunci m-am trezit.

— Hei, ce dracu, dormi? făcu vocea din nou, de dincolo de ușa de fier.

Era Leo.

— Leo!!!

Cît m-am bucurat să-l aud. Și am izbucnit instantaneu — ce porcărie — în plîns. Am început să plîng ca un copil de țîță. Cred că tocmai îl visasem pe bunicul și eram foarte trist, altfel nu-mi explic scînceala aia rușinoasă ce mă apucase.

— Hei! îmi șopti iarăși Leo. Ce faci frăție?

— E atît de întuneric! i-am spus. Și e frig, Leo. Mi-e frig aici.

— Doamna a înnebunit! mi-a spus. Zice că vrea să te omoare. Că ești rău și că e dreptul ei să scape lumea de un neisprăvit ca tine.

— Leo... am scîncit din nou și mi-am șters nasul cu podul palmei.

— Nu plînge, frăție. Stai să-ți spun. Zice că dacă vrea, îi omoară pe toți. Că sîntem niște golani împuțiți. Niște criminali. Niște nebuni. Și că lumea ar fi mai bună fără noi. Și că așa o să facă dacă spunem ceva despre bătăile pe care ni le-a dat sau despre tine.

Și atunci nu știu ce s-a întîmplat. Parcă întunericul a devenit și mai negru decît de obicei, și frigul a început să mă strîngă și mai tare. Începusem să tremur și să plîng. Dar zău că nu de frică plîngeam. Nu eram fricos de felul meu, ce Dumnezeu! Doar că mi se părea totul aiurea și lipsit de sens. Și mi-ar fi părut rău să mor așa, fără să fac nimic, doar pentru că am furat o cutie cu bilete de autobuz.

Apoi Leo mi-a spus ceva de Mile. Că se simte vinovat și că mă roagă să îl iert. Că din cauza lui a venit doamna Cala în dormitorul nostru. Cică o trezise el. Și că din cauza lui se speriase.

Și atunci mi-am amintit de țipătul ăla. Care nu era țipătul lui Axinte. Nu era al lui Dinți și nici al lui Bănică. Nu era țipătul nici unuia dintre băieții închiși în dormitoare. Nu. Nu era țipătul lui Mile... *Era țipătul doamnei Cala*. Ea urlase de tîmpită la miezul nopții. Și acum, Leo îmi spunea că o speriase Mile. Și că din cauza asta smintita urcase la noi. Și ne prinsese scuipîndu-l pe Dinți, care, *pacificat* la cur, aruncase toată vina pe mine. Eu, care contemplam imensii sîni ai doamnei Cala. Și uite-așa, agățat de perciuni și pocnit pe toate părțile, ajunsesem în beci, printre rahați și șobolani.

Și, într-adevăr, îmi aminteam, cînd doamna Cala a început să mă pocnească, Mile nu era în patul lui. L-aș fi văzut din locul în care mă aflam. Dar cum coborîse pînă la camera doamnei Cala, din moment ce ușa palierului era încuiată?

— *Cu Testamentul de ciocolată!* mă lămuri instantaneu Leo.

Și în întunericul acela, lucrurile începură să mi se pară reale.

Clanc! Leo îmi aruncă prin dreptunghiul din ușă un pachet de biscuiți. *Clanc!* Apoi îmi șopti:

— Mile zice să ai răbdare. Zice că se gîndește la ceva.

Apoi am auzit pașii lui Leo cum se îndepărtează, cum trec pe lîngă locul în care — *Pic!* — la fiecare șaișpe secunde se mai scurge o bucată de timp, apoi cum urcă pe scări și cum e supt de liniște.

Dar cînd m-am dus să-i iau, biscuiții nu mai erau acolo. Am bîjbîit preț de mai multe ore, cercetînd podeaua, tot căutînd pachețelul acela. Dar nu, nu era nicăieri.

9.

Nu știu dacă a fost înainte sau după moartea maică-mii, nu știu dacă bunicul mai trăia atunci sau dacă plecase și el — îmi este greu să-mi pun amintirile în ordine, zău că da, și să îmi dau seama care lucruri

s-au întîmplat cu adevărat și care mi-au fost trîntite în cap ori care din ele sînt doar rodul imaginației mele.

Știu că era iarnă și că ningea. Că mă plimbam cu Lala printr-un parc în care zăpada era răvășită doar de urmele noastre. Ba nu. Doar de urmele mele. Căci Lala avea un mod special de a merge pe zăpadă și zău că nu se vedeau urmele ei. Sau de-abia dacă se vedeau. De parcă cineva ar fi suflat în zăpadă, pe-acolo pe unde ar fi trebuit să se vadă pașii ei.

Și Lala a început să-mi spună că sînt un băiat special, că trebuie să am grijă de mine, că sînt mulți cei care ar vrea să mă aibă în preajmă, să mă cumpere ori să mă vîneze. Să mă vîneze! Auzi la ea. Dar zău că așa spunea. Vorbea ca un om mare și asta începuse să mă sperie. Mi-a spus că ea trebuie să se mute, că nu mai poate sta aici, cu mine. Și că e posibil să nu ne mai vedem niciodată, dar că, oricum, e minunat că ne-am cunoscut — că e un miracol chiar. Și că nimic nu e întîmplător.

Era frig. Și îmi ieșeau aburi pe nas cînd respiram, ba îmi curgeau și mucii, și-mi era greu să-mi suflu nasul din cauza mănușilor groase, cu doar două degete. Și aveam o senzație teribil de neplăcută. Mă simțeam jenat de respirația înghețată pe fular, iar Lala nu contenea să-mi vorbească despre cît de special sînt eu, despre cîte lucruri minunate sînt pe cale să fac.

Apoi cred că am încetat să o ascult, așa cum nu o ascultam nici pe mama cînd îmi citea tot soiul de articole din ziar. Și ea a spus deodată că gata, trebuie să plece. Și m-a sărutat, zău că da.

Atunci m-am trezit.

M-a sărutat. Nu i-a păsat de mucii mei ori de fularul înghețat. Și nici nu a rîs. M-a sărutat apăsat, ținînd ochii închiși. Și m-a strîns în brațe, deși de-abia dacă i-am simțit mîinile în jurul meu. Dar i-am simțit buzele pe buzele mele. Apoi... nu mai știu. A dispărut. S-a împrăștiat ca puful de păpădie ori ca fulgii de zăpadă luați de vînt. Sau așa mi s-a părut mie.

Pe mine m-a trezit bunicul. Sau un bătrîn care semăna cu el, asta în cazul în care bunicul meu era mort la vremea aia. M-a scuturat de zăpadă și m-a luat în brațe, apoi m-a dus la spital, unde doctorii mi-au tratat degerăturile și pneumonia. Mie îmi era dor de Lala.

Mi-au făcut radiografii și m-au băgat cu capul în tot soiul de aparate. O domnișoară frumoasă, care avea părul ca al Lalei, m-a întrebat tot soiul de lucruri, apoi au venit niște domni de la poliție care mi-au spus că mama și bunicul au murit, dar zău că nu înțelegeam ce spun. Am țipat la ei și i-am întrebat de Lala, apoi au venit două femei și mi-au făcut injecții. Mai tîrziu am auzit niște doamne din salon vorbind despre mine și despre mama. Apoi s-a închis lumina și am adormit.

10.

Doamna Cala a încetat să-mi mai aducă mîncare și apă. Începuse să-mi fie dor de dreptunghiul luminos prin care mîna ei îmi împingea strachina cu cartofi fierți, cu pilaf ori fasole. Aveam momente cînd tremuram de frig, dar și perioade lungi în care transpiram. Și, prin întuneric, îmi jucau sînii ei în față, parcă mai mari decît îi văzusem în seara aceea, și-mi părea că îngerul creț de pe burta ei se-ncruntă la mine. Și simțeam cum crucea atîrnată de gîtul ei îmi arde privirea.

Apoi, nu știu cum și nu știu cînd, a venit Mile. L-am văzut cum intră prin peretele din fața mea, și zău dacă nu era transparent. Era transparent și luminos. Și ținea cartea aia groasă în mîini, cartea aia groasă de ciocolată. Și avea urme de ciocolată pe degete.

— Am venit! mi-a spus și mi-a zîmbit într-un fel al naibii de ciudat.

Avea zîmbetul unui om mare. Și o privire bizară, pe care nu o întîlnești la un copil. Și zău că vedeam prin el. Vedeam podeaua și castronul gol din fața ușii, vedeam ușa de fier cu vopseaua căzută și pereții plini

de pete și de pînze de paianjen. Vedeam... de fapt, abia acum vedeam cămara în care eram închis.

Și eu abia dacă mai respiram și cred că-mi străluceau broboanele de transpirație pe față. Și ochii de-abia dacă-i mai puteam deschide.

Mile a rupt o pagină din cartea lui de ciocolată și mi-a dat-o mie. Mi-a spus că pot să o mănînc, apoi să mă ridic și să vin cu el.

Și așa am făcut. Avea gust bun ciocolata aia. Zău că a fost cea mai bună ciocolată pe care am mîncat-o vreodată. Apoi m-am ridicat și am simțit cum se rup pînzele de paianjen țesute cine știe cînd pe lîngă mine. Și am pășit, după Mile, prin perete, am mers de-a dreptul, pînă afară, trecînd prin zidurile groase ale conacului, prin pămînt și prin gardul înalt ce ne-ar fi împiedicat, în mod normal, să evadăm. Și cînd am ajuns dincolo de el, am simțit o imensă bucurie. Nu mă mai simțeam deloc slăbit, ba chiar răcoarea nopții îmi dădea o imensă stare de bine. Cred că am și țipat de bucurie.

Bătea vîntul și aducea miresme crude de pe lacul din apropiere și luna avea o față tare haioasă, și zău că-mi venea să rad brînză sărată peste ea și să o mănînc.

— Mulțumesc, Mile, i-am spus, iar Mile a zîmbit iarăși în felul ăla ciudat.

Părea un pic trist, dar în același timp avea o urmă de bucurie prinsă pe față și, privit prin el, vechiul conac părea ceva mai vesel.

— De cînd ești aici, Mile? l-am întrebat și el mi-a făcut semn să vin după el, spre lac.

— Păi nu știu, însă eram aici cînd a venit doamna Cala. Avea părul prins în coc, era slabă și purta pantaloni evazați. Pe Leo l-au adus cîteva zile mai tîrziu. Făcea atît de rău, încît l-au legat de pat. Oricîte injecții îi băgau, Leo nu se liniștea. Asta cred că a înfuriat-o rău pe doamna Cala. Și într-o noapte, fiindcă nu putea dormi, l-a omorît.

Vîntul se liniștise. Și începuse să miroasă a pește și a apă stătută. În drepul lunii se priponise un nor, și

stelele parcă încetară a mai sclipi. Nici Mile parcă nu mai strălucea atît de tare.

— Nu mai spune așa, Mile. Leo a venit pe la mine zilele trecute. Mi-a adus biscuiți, i-am spus cu jumătate de gură.

Și Mile începu să rîdă:

— A, da, scuză-mă, uitasem. Ai dreptate. Leo a trecut pe la tine. Au fost buni biscuiții?

Ajunsesem pe malul lacului. Și aerul părea ceva mai rece.

— Păi...

— Lasă biscuiții, făcu Mile. Tu ai idee de ce te afli aici?

— Aici? Pe malul lacului?

— Nu. Aici, adică acolo. Și Mile arătă spre conacul din spatele nostru.

— Am furat niște bilete de autobuz.

Și Mile începu să rîdă în hohote. S-a trîntit pe pămînt și se ținea cu mîinile de burtă. Cîteva frunze treceau prin capul lui și păreau să-i iasă din urechi.

Mi se părea totul al dracului de aiurea.

— I-auzi, Leo, cică a furat niște bilete de autobuz.

Mamă, ce m-am mai speriat atunci. Leo a ieșit brusc de sub ponton, a venit lîngă mine și a început să mă măsoare din cap pînă-n picioare.

Mile se ridică și veni la rîndu-i lîngă mine:

— Ești aici fiindcă ești nebun. Ești sisi. Ai luat-o razna, rara, prin fasole. Înțelegi? Ești dus cu capul, prietene! Unde ai mai pomenit să fii închis la ospiciu pentru niște nenorocite de bilete de autobuz? A murit bunică-tu, a murit maică-ta, și ți-a stat mintea-n loc. Ți-am văzut dosarul. Zice că ești tulburat rău. Că delirezi. Că ți se pare că vorbești cu bunicul tău mort. Ești sisi, băiatu'. Ai cutiuța zdruncinată rău. Sau, mă rog, așa zice la dosar. Din punctul meu de vedere, ești sănătos tun. Din toți nebunii de acolo, noi doar cu tine am putut vorbi. Iar dacă ai vorbit cu noi, se poate să fi vorbit și cu bunică-tu. De auzit, pe noi nu ne aude

nimeni. Ne mai vede, uneori, doamna Cala, dar asta doar atunci cînd nu-și ia medicamentele, iar cu ea e altceva. De-acum, se poate să te vadă și pe tine.

Atunci am început să mă gîndesc la pînzele de paianjen pe care le-am simțit cînd m-am ridicat de pe salteaua de paie. La senzația aceea ciudată și la faptul că am trecut prin pînza de sac și prin ziduri, că lui Mile îi ieșea iarba prin cap și că Leo a sărit din lac, dar că nu avea nici o picătură de apă pe el. M-am gîndit că nu e vorba despre nici o pînză de paianjen și că pe crucea de pe mal e numele lui Mile. Și că are dreptate. M-am gîndit că totul e o mare porcărie și mi-am privit mîinile transparente, curate și luminoase. Și am început să alerg, gîfîind, spre conac.

Da, mi-am găsit trupul vînăt și rece în odaia de la subsol, mi-am dat seama că patul lui Mile a fost mereu gol și că Leo nu a fost bătut niciodată cu *Pacea*. Niciodată de cînd eu venisem acolo. Și am văzut unde scria că în clădire funcționează un ospiciu, ba l-am văzut și pe tata, și am auzit-o pe doamna Cala cînd i-a spus că am fugit și că e foarte posibil să vin acasă.

Mile mi-a dat cartea lui de ciocolată să văd care oameni sînt buni și care sînt răi, apoi m-a învățat să zbor și mi-a arătat cum pot sufla puful de păpădie. Iar eu m-am gîndit că dacă în timpul vieții puteam vorbi cu cei morți, acum aș putea încerca să vorbesc cu cei vii. Și în fiecare vineri seara o privesc pe doamna Cala cum face baie și îi șoptesc vorbe murdare.

A, și mai e ceva. Pe burtă are tatuat un scorpion.

K. J. Bishop

MALDOROR ÎN LUMEA LARGĂ

Fluturare de brici prin obrazul meu!

Ghilotinările masive din ramificațiile nervului bucal, hemoragia abundentă, durerea intensă nu mă mai șochează. Această automutilare a devenit un obicei. O fac în fiecare dimineață după isprăvile nocturne, la ora cînd alți bărbați se bărbieresc, se ușurează sau își freacă pielea pentru a îndepărta dejecțiile produse de corpurile lor la adăpostul întunericului. Cît despre mine, sînt curat. Măruntaiele îmi sînt conservate în formol, iar păduchii, mai atenți și cu mai mult discernămînt decît oamenii, cu greu pot fi convinși să mi se bage în pat.

Mărturisesc că gura cu greu reușește să execute un zîmbet fericit, chiar și lărgită cu 5 centimetri înroșiți de fiecare parte. Dar, oricît de îngrozitoare i-ar părea unui neinițiat, această înfățișare macabră este de fapt una suavă și mulțumită.

Propriul meu sînge mă hrănește pe deplin, la fel cum laptele mamei hrănește un prunc, și are un gust mai minunat decît carnea de păun înăbușită în coniac și sirop de trandafiri. Îmi pictează fălcile în culoarea sa primitivă, ca henna îmi înfrumusețează limba. Apoi ca magma pătrunzînd în mare, împrăștiind abur și forță, îmi gonește pe gît în jos și cade în stomacul sidefat. Nu mai am nevoie sa-mi fac clismă ca altădată. Evoluez.

Gura despicată se vindecă repede, fără cicatrice. Nimeni nu îmi bănuiește această dependență. Nu figurează în nici o carte de medicină.

Întotdeauna pot fi găsit respirînd aerul dimineții pe terasa hotelului, stînd perfect nemișcat, cu mîinile atîrnînd relaxate. Fața îmi e netedă, ai putea zice că sînt un hermafrodit, cu craniu de bărbat și piele de femeie. Să fim înțeleși: aici, bărbat înseamnă un soldat robot cu bulan, un manechin viu doar pe jumătate, iar femeie, o gorgonă sau o cloanță.

În lumina blîndă care precede zorii contemplu tînăra soție pe care am spintecat-o cumplit în timp ce soțul ei întîrzia în cluburile din oraș, pierzînd bani la jocuri de cărți și drăgălind o țigăncușă cu sînii ca două mere netede și galbene și sprîncenele ca doi miriapozi negri uniți deasupra nasului. Își încuiase nevasta în camera unde aceasta dormea. Nici unul din ei nu era mai prost decît media. Dar cine, chiar și înzestrat cu o minte mult superioară, ar fi ghicit că Maldoror se ascunde în dulap cu o sabie?

Tu, martorul meu — ți-am văzut ochii ca două zaruri aurii, așteptînd răbdătoare un copil cu apucături napoleoniene să le înșface și să le arunce în război — ai putea spune că, scutind-o pe această femeie de chinurile nașterii, am făcut o faptă bună. Nu simt nevoia să mă justific, gura mea a rămas la fel de solemnă ca a unui broscoi în timp ce o ucideam, iar umbra mea tresălta pe perete ca silueta unui om ce moare la capătul frînghiei. A fost o plăcere să extrag copilul nenăscut, omulețul acela, și să-l arunc în foc.

Clopotele zilei de Sabat l-au adus pe bărbat acasă. A urcat pășind apăsat pe scări și a înjurat încuietoarea înțepenită. Se grăbea să-și regăsească țucalul și patul. Cînd a reușit în sfîrșit să intre și a înțeles la ce se uita, tu și cu mine l-am văzut înnebunind în cîteva secunde. N-a trebuit să fac nimic. Silueta lui jerpelită a fugit la fereastră și a sărit prin ea sub ochii lipsiți de pleoape ai Creatorului său și și-a zdrobit oasele de trotuarul de dedesubt.

Astfel, fapta mea a ușurat pămîntul împovărat de trei hominizi. Acum mă găsești în largul meu, contem-

plînd această mare încrețită de valuri ce se sparg ritmic de stîlpii digului.

Observ că Pămîntul se apropie de soare. Crestele valurilor devin aurii ca atinse de Midas, dar baza lor mișcătoare rămîne întunecată. Planeta e pe cale să se răstogolească și să-i arate stelei cadavrele nopții.

Ochi al Zilei! Fotosferă! Măreț Aten*! Nu e destul că trebuie să privești la tot acest gunoi, mai trebuie ca primii ochi care te văd să fie ai unui dușman al rasei umane și al Atotputernicului, un criminal, un pervers, o ciudățenie medicală. Nu am nimic cu tine, așa încît mai bine să trecem unul pe lîngă altul ca doi străini în aglomerație. Cînd vei începe să arzi heliu, te voi saluta ca pe o veche cunoștință.

E noapte din nou. Criminalul, care a fost executat, dar s-a trezit că pămîntul îi respinge cadavrul, zace sub un salcîm, în grădina din spatele casei. Corpul lui gol este uscat și alb după lungul lui tranzit prin dealuri și pe sub cîmpii, pieptul îi e la fel de nemișcat ca o fosilă. Întîi buzele ca de marmură, apoi ochii deschiși îndură fără tresăriri trecerea unui melc fără casă peste ele. Luna, complicea vrăjitoarelor, felinarul jefuitorilor de morminte, se ridică din spatele munților. Lumina ei se apropie de salcîm și se pare că fugarul va fi în curînd descoperit lumii. Dar, înainte să atingă cadavrul, lumina se oprește, se întoarce și fuge înapoi la sterpul sîn lunar, văitîndu-se de ce i-a fost dat să vadă: un ochi injectat proiectînd inteligență profundă, tristețe frămîntată, slăbiciune dezastruoasă și o îngrozitoare sănătate mentală.

Și al cui era acel ochi? Al unei umbre neregulate, al unei amintiri umilitoare, al cuiva aruncat și uitat, al unui personaj care există numai ca să urnească intriga? Adesea nu sînt decît atît. Nu mă căuta printre

---

* Zeu egiptean al soarelui (n. trad.).

criminalii faimoși. Dar Al Doilea Tîlhar* ar putea fi un rol potrivit pentru mine.

Spirite lîncezind în Hades, ridicați-vă privirea! Contemplați suprafața interioară a propriului craniu ce zace deasupra voastră în pămînt. Observați întîi decolorarea osului, deși e un detaliu banal, apoi remarcați asemănarea dintre orbitele voastre goale și peștera eternei voastre închisori. Nu plîngeți cînd vedeți că maxilarul seamănă cu o lamă, instrument al lui Atropos**. Amintiți-vă că diavolul va plăti pentru sufletele voastre, deci ați valorat ceva, cîndva. Ați bănuit ce comori erau în voi? Poate că nu. La urma urmei, voi înșivă ați schimbat folositoarea coadă de maimuță cu creierul capabil să înțeleagă televiziunea.

M-am născut om, dar oroarea și durerea cumplită cauzate de mîndria rănită m-au făcut să caut alternative de timpuriu. Cel mai fericit am fost ca porc, cînd un strat de excremente mă atrăgea mai tare decît un pat de mătăsuri și prețuiam o găleată de lături la fel de mult ca și vinul de Burgundia sau smochinele umplute. După ce am revenit la forma bipedă nu am mai reușit niciodată să devin porc, dar am devenit țap, ceea ce ar fi fost foarte satisfăcător dacă ochii mei galbeni, cu elegante pupile orizontale, nu ar fi fost atît de netăgăduit de frumoși, încît, atunci cînd mi-am văzut reflexia în apă, m-a cuprins un dor sfîșietor. M-am refugiat în pămînt și orbire. Voi, cei care vedeți păsări zi de zi și vă doriți aripile lor, nu vă puteți imagina fericirea rîmei: singura ei dorință e să se îndoape cu pămînt, iar această dorință e mereu satisfăcută. Porcul îi este superior magnificului vierme numai datorită diversității și voluptății simțurilor sale.

---

* Referire la al doilea tîlhar din Biblie, cel care l-a insultat pe Iisus (n. trad.).

** În mitologia greacă, una din cele trei ursitoare, cea care taie firul vieții (n. trad.).

Chiar dacă nu ești un nemulțumit la fel de precoce ca mine, s-ar putea să vină o zi cînd te vei strădui să te desprinzi de rasa umană. Chirurgia plastică și protezele ar putea să te atragă, dar te sfătuiesc să nu îți risipești banii. Și nici faptele tale, mărețe în bine sau în rău, nu te vor transforma într-un înger sau într-un diavol, ci doar intr-un om mai bun sau mai rău. Totuși, se știe că o calamitate poate declanșa metamorfoza.

În anumite locuri — verande întunecate, străzi de ghetou, tîrguri de cămile, celule ale condamnaților la moarte — se șoptește: Maldoror cutreieră din nou lumea. Chiar acum galopează de-a lungul coastei andaluze, putînd fi recunoscut după pălăria largă și neagră, îndesată pînă la sprîncene și după părul său negru curgîndu-i în urmă cu suplețea caligrafiei arabe. Adesea întoarce capul spre mare, de parcă și-ar trage puterea din nenumăratele ei valuri.

Singura fotografie a lui Maldoror a fost făcută lîngă Granada de către doamna Betty Balbin din New Jersey, care l-a confundat pe montevidean cu un gentleman spaniol în costum de epoca. Familia Balbin nu s-a mai întors nicicînd în America: doamna Balbin, soțul ei și cei doi copii ai lor au murit în Spania cînd autocarul lor s-a ciocnit cu o semi-remorcă în drum spre Toledo. Obiectele care le-au aparținut au fost înapoiate rudelor, cu excepția camerei foto a doamnei Balbin, care a dispărut în timpul transportului și nu a mai fost găsită vreodată. Dacă știi pe cine să mituiești, poți afla de existența în arhivele Vaticanului a unui dosar ce conține fotografii ale acestui călăreț, negativele, copiile a numeroase rapoarte de poliție și tăieturi din ziare despre cazuri nerezolvate din 1811 pînă în prezent. CIA, Mossad și alte cîteva agenții au dosare similare, dar numai cel de la Sfîntul Scaun conține imaginea din Granada. Călărețul întunecat se vede limpede în fotografie, dar are fața întoarsă, făcînd imaginea aproape inutilă pentru un biograf.

Așadar îi rămîne îngerului cronicar să consemneze adevărul despre această ființă greu de definit. Dintre cele patru elemente a preferat mereu apa. Celulele sale au știut înaintea lui că viața a apărut mai întîi în mare. Nu se considera cu adevărat un mamifer terestru. Spre sfîrșitul copilăriei a devenit conștient de prezența a ceva antediluvian în ființa sa și după aceea și-a îndurat asemănarea continuă cu ceilalți tineri ca pe o pedeapsă severă. A adoptat îmbrăcăminte ostentativă și un aer țanțoș, a învățat să bea pe rupte și să mînuiască cuțitul, dar nu avea cu adevărat vînă și ceilalți o simțeau. Spuneau că e ca o muiere și mai spuneau că e periculos. Erau limitați la pasiunile pe care le puteau înțelege.

Odată, cînd avea șase ani, o așchie i-a intrat prin pielea moale din interiorul coapsei. A pătruns adînc, carnea lui îmbrățișînd-o și absorbind-o de parcă ceva înăuntrul lui ar fi fost înfometat după ea. Mîini părintești înarmate cu pensetă și ac au îndepărtat corpul străin. Tatăl și-a lăudat fiul pentru calmul său. Băiatul știa că nu era cazul să-i explice că durerea nu conta, că simțea doar fascinația permeabilității propriului corp și că aproape îi lipsea așchia după ce aceasta fusese extrasă. Înțelegea de ce piciorul său nu voise să renunțe la ea. De atunci înainte a devenit unul din acei copii fascinați de ei înșiși care își înfig ace în palme sau în degete, surse de neliniște pentru ceilalți. Propria lui frumusețe băiețească nu-l atrăgea. În fiecare dimineață în fața oglinzii își trăgea buzele ca să-și poată observa maxilarul.

A fost încîntat cînd a învățat la ora de igienă că milioane de organisme microscopice trăiesc în și pe suprafața corpului său. În timp ce alți băieți visau cu ochii deschiși aventuri în Turcia sau Rusia, mintea lui Maldoror se arunca într-o lume microscopică ale cărei granițe nu erau marcate de cele patru puncte cardinale și de indicatoare de avertizare „aici sînt monștri", ci de limitele corpului său. În această lume spectaculoasă, suprafața umedă a ochilor lui era un ocean unde navi-

gau cuirasate bacteriene subțiri și murdare, pielea sa o zonă de preerii accidentate și de mlaștini unde hoinăreau uriașe turme de stafilococi aurii și interiorul său o junglă colcăind de tot felul de viermi si protozoare hidoase. Era fericit ori de cîte ori boala îl transforma temporar pentru că în el exista înclinația neobișnuită de a se simți mai degrabă alinat decît deprimat la gîndul că trupul său este maleabil și muritor. Știa că, dacă va muri, jungla din interiorul lui de va dezlănțui și va evada în lumea din afară. Ajunsese să creadă că sufletul lui ieșise dintr-un ou de țipar hulpav sau de lipitoare.

Îngerul îl observă pe Maldoror în apele de coastă, alunecînd gol printre viermi cilindrici moi. Își înțelegea oare adolescentul propria frumusețe în timp ce făcea tumbe, liber printre meduzele transparente și mîngîia marginile verzi și roșii ale scoicilor uriașe? Nu o dată și-a permis bizare legături cu rechinii, dar nu a pățit nimic cu adevărat rău. E adevărat, a scris îngerul, că el reușește, mai mult decît oricare altă ființă pe lume, să depășească barierele dintre om și animal.

Iar pe margine îngerul a adăugat:

Maldoror, ciudată ființă, ce faci cu arma aceea?

Cel cu pelerină neagră ce intră călare în orașul pustiu, cu o carabină atîrnînd pe lîngă șa, cu mîini elegante ca două flori otrăvitoare de mătrăgună, tu ești acela? Deși expresia acestui spectru este melancolică, el nu e Don Quijote, ci un fel de desperado. Umbra sa este lungă și înfricoșătoare, ca și dinții săi.

— Este El Malo, Maldoror Furioso, Kid M! și-au șoptit unii altora Watkins, Small și ceilalți mușterii din Long Afternoon Saloon, încordați, transpirația șiroindu-le pe piele.

— Ce caută un vampir din lumea veche aici, în cea nouă? întrebă un bărbat sașiu. Găsiți un preot și adunați o gloată de linșaj.

— Ușurel, Nathan, spuse Small. La ce-i trebuie unui vampir o carabină?

— Să se deghizeze, imbecilule!

Panica se dezlănțui în bar.

— O să ne ucidă!

— O să ne facă sclavi!

— O să ne violeze femeile!

— O să ne violeze *pe noi* și o să ne stranguleze și o să ne scoată oasele la vînzare!

— Și cine o să le cumpere?

— Wu! Veneticii din Imperiul Celest* conspiră să distrugă omul alb cu blestematul lor de opiu și comunism! Unde îmi e cuțitul, Cecil?

Nebunia părea să-l preceadă pe străin ca un vestitor în straie pestrițe.

Dar cînd ușa salonului s-a deschis, tuturor le-a înțepenit limba în gură. În momentul în care cizmele negre, crăpate, ale străinului au trecut pragul, somnul pontifului din Roma a fost tulburat de un vis despre arcul infinit al unui șarpe ce-și mușcă propria coadă rotindu-se cu încetineală maiestuoasă în spațiul cosmic și, în același timp, somnul rece al unei femele anaconda din Amazonia a fost tulburat de viziunea unei primate ghemuită pe un cuptor, țipînd obscenități.

— Whiskey sau bere, străine? își rosti replica barmanul cu o voce admirabil de stăpînită.

Străinul se pregăti să vorbească. Cînd limba i se mișcă, trei războaie, două molime și o foamete izbucniră în țări îndepărtate.

— Sînt pe urmele acestui criminal.

Scoase din interiorul hainei o cutie plată de plumb pe care o puse pe bar, o deschise și din ea scoase și despături o pînză în ulei înfățișîndu-l pe Hristos pe Golgota, centrul atenției pentru voyeuri și necrofili.

---

* China se autodenumea „Imperiul Celest" sau „Imperiul de Mijloc" (n. trad.).

— Ochii aceștia, inundați de extaz, îți sînt cunoscuți? Ai văzut vreun bărbat cu obrazul deosebit de neted și picioare zvelte, cu cicatrice pe locul acestor răni?

— N-am spînzurat noi în iulie pe unul care semăna cu el?

— Îmi amintesc că am spînzurat un străin atunci.

— Cred că era mexican. Acum e cazat la Boot Hill. Dacă ai de gînd să-i faci o vizită, bănuiesc că o să fie acasă.

— Vă rămîn dator, domnilor.

Străinul puse pînza înapoi în cutie, cutia în haină și ieși afară cu pași mari, pintenii săi zornăind ca talgerele unei dansatoare orientale. Plimbarea pînă în micul cimitir al orașului a fost scurtă. L-a însoțit un bărbat care i-a arătat mormîntul și apoi a luat-o la sănătoasa înapoi spre oraș. Străinul se apucă de lucru cu o lopată. Mormîntul era puțin adînc, astfel încît ajunse repede la sicriu și îl deschise cu o rangă.

Sicriul era gol. Din el se împrăștie doar praf.

El Malo căzu în genunchi. Ochii îi lăcrimau, nasul îi sîngera și urletul lui se auzi pînă în cealaltă parte a lumii.

Creator și Mîntuitor, încercările mele de a te îngenunchea nu dau greș din cauză că îmi lipsește inteligența, curajul sau sîrguința! M-ai înzestrat la naștere cu minte și corp superioare și cu un suflet capabil să iubească și să urască la fel de adînc pe cît pătrunde radiația solară în spațiu. E de neimaginat ca tu să nu fi înțeles în totalitate cît te-aș fi iubit la început și-apoi cît te-aș fi urît. Trebuie să fii anticipat complicatul model al disprețului meu, ba chiar fiecare nuanță a sa.

Zeitate băgăreață, El Malo a jurat să te ucidă și de data asta se va ține de cuvînt. Îți poate simți mirosul în sicriul gol. O să cîștig, șarlatan rîios și dezgustător ce ești!

Aș vrea să cred că mi-ai dat mijloacele de a te distruge. Mi-ar plăcea să-mi pot da seama dacă acest joc este la fel de periculos pentru tine cum e pentru

mine. Dar bineînțeles, vei trișa. Și eu aș face-o, dacă aș putea. În timp ce scriu asta, în lume continuă să existe ceva mai mult de șase miliarde de oameni care au libertatea alegerii, dar nu și mijloacele necesare. Le-ai dăruit motorul cu ardere internă, știrile televizate și i-ai făcut stăpîni peste plastic, dar cîțiva dintre ei cred că aceste concesii nu compensează destul pentru ceea ce ai fi putut să le oferi și nu ai făcut-o. Sînt de partea lor, dar nu în interesul lor te vînez.

Cîinii tînjesc după infinit. Am mai spus asta. Cățeaua fără stăpîn care adulmecă noaptea prin cimitir se oprește uneori și urlă cu tristețe de neconsolat, pentru că și ea crede în existența unui alt cămin, dacă nu printre aștrii boreali, atunci într-un loc simbolizat în mod misterios de acele lumini reci și strălucitoare.

Știu că senzația amețitoare de exil e reală.

Creatorule, dacă ai planuri pentru noi, ai intenționat ca noi să le citim în frunze de ceai și măruntaie?

Nu e bine să vă vorbesc astfel. Prieteni, veneraţi mai întîi spirala nautilului, apoi încăperile sale interioare. Ungeți cu ulei sfînt întîi botul, apoi coarnele taurului. Adorați minunata pasăre lîră ce cîntă toate cîntecele. Ați putea chiar să ajungeți să iubiți *Homo Sapiens* și să astfel să mă depășiți.

A fost o stea căzătoare prăbușindu-se în flăcări spre noaptea Saharei...

Îi place să se gîndească la tine ca fiind pe fugă din nou, înapoi în deșertul de unde ai apărut, pe vremea cînd erai doar un djinn cu ceva vise mari, îndrăzneală și noroc. El Malo scuipă în sicriul tău și se îndepărtează. Mîine va intra călare într-un oraș medieval cu minarete, capete acoperite de văluri, porumbei, grădini de trandafiri și artiști pătați de vin, unde va eșua în căutările sale, ca de obicei.

Cînd am fost martor la ultima sa execuție, se înserase deja peste ținuturile joase. Opt vlăjgani l-au escortat în josul unei cărări noroioase spre o mlaștină

inundată, gol, doar cu o șapcă de prostănac pe cap, cu încheieturile legate cu piele udă. Aschii de piatră din noroi i se înfigeau în tălpile goale, iar frigul îi înroșise urechile și-i redusese penisul la un ciot zbîrcit. Grupul se opri la marginea apei. Unul dintre vlăjgani îl lovi în spatele genunchiului drept, făcîndu-l să-și piardă echilibrul și să cadă în patru labe. Două stele umede străluciră în fața lui. Nu s-a zbătut cînd capul îi fu împins în apa verde, dar și-a ținut respirația și a închis ochii. Cînd durerea ajunse la un anume nivel, ochii i se deschiseră automat. În mod miraculos, era capabil sa vadă limpede. În fața ochilor bulbucați avea resturile unei case scufundate. Acoperișul dispăruse și camerele de la etaj erau descoperite. Observă forma sugestivă a unui scaun de fier ce părea să-l aștepte. O broască rîioasă neagră înotă între el și obiectul acela neliniștitor, precum un înger mediator, și se întoarse să-l privească. Fu izbit de urîțenia sumbră a batracianului. Între timp, disconfortul său creștea din ce în ce și în cele din urmă se gîndi că ar fi fost mai bine să deschidă gura și să lase apa mlaștinii să inunde lumea închisă a corpului său și să facă ce-o vrea.

În același timp, vlăjganii îi dădură drumul și el alunecă în apă.

Nu încetă să alunece prin ea și nici ea prin el. Broscoiul capricios îl părăsi. Apa inundă mările și ținuturile sale personale, îi înecă nenumărații locuitori și în sfîrșit îi revendică regatul ca parte a imperiului lumii mai mari.

Acum este unul dintre hidrozoarele delicate de apă dulce și nu vă poate vorbi. Este un clopot tăcut și transparent, compus din aproximativ 96% apă, 3% proteine și 1% săruri minerale. Dar ciocul ăsta umed din urechea ta vrea să împărtășească ceva...

(Iertați-i eșecul. Ar mai vorbi, dar este distras. Coloana i se îndoaie în formă de potcoavă, ochii îi ies din orbite și fălcile i se cască larg, pentru că o durere îngrozitoare în perineu îi anunță sosirea crabului,

chiriașul din vechea sa pivniță care se întoarce să-și reia locul în fosta sa casă.)

O femeie, un bărbat și fiica lor stau la o masă pe terasă. Mediterana albastră sclipește în fața lor și silueta lui Maldoror se conturează dinaintea zorilor. Nici nu-și dă seama cît de departe a ajuns. A ajuns în mintea fetei.

Mama ridică privirea din romanul polițist cartonat.

— Fata mea, te-au învățat dascălii tăi modul corect de a modela un golem*?

— Da, mamă, iar semestrul următor voi începe studiul cărților interzise.

Mama se adresează tatălui:

— Dacă unui tulpa** i se oferă prea multă vitalitate, poate foarte bine să scape de sub controlul creatorului său, nu-i așa?

— Așa e, nevastă. Doar mințile pure și disciplinate ar trebui să încerce magia superioară. Dinaintea curții din Orașul Aurit există o grădină de trandafiri unde minciunile par paiete lucitoare printre arteziene de umbră și parfumuri rătăcitoare. Fată, ai pălit. Te simți rău?

— Simt o prezență întunecată trecînd printre mine și soare. Ce frig s-a făcut deodată... Te izgonesc, diavole, piei! Nimeni nu te-a chemat.

Frica ta e întunecată și dulce ca melasa, fată palidă, suavă și slăbuță. Nu era necesar să-mi rostești numele sau măcar să-l cunoști. Pot apărea fără să fiu chemat. Cînd aud o ființă umană murmurînd ca marea într-o cochilie gonesc mai repede ca lumina. M-ai visat, pe mine, puterea și plăcerile ce le-aș putea fura pentru tine.

---

* Ființă creată artificial (potrivit unei legende iudaice) din lut și însuflețită de un rabin, care, devenind primejdioasă prin forța sa, a fost nimicită (n. trad).

** În misticismul indian, un lucru sau o ființă creată doar prin puterea voinței, un gînd materializat (n. trad.).

— Mantia îți ascunde fața. Vorbești lent și vocea ți-e sumbră. Nu am încredere în tine.

Deșteaptă fetișcană. Cu toate acestea, vei avea o grădină unde lumina verde e cernută prin iederă cățărătoare și mușchiul crește ca un mineral; și vei avea o cameră, un salon octogonal cu podea din lespezi de majolica, pereți căptușiți cu mătase în culoarea ta preferată, un tavan boltit înconjurat de o friză înfățișînd delfini fericiți sărind în valurile unei mări circulare. Fii sigură că vor fi paravane chinezești, covoare din Samarkand și divane acoperite de tapiserii flamande. În ghivece vor fi aranjamente de specii rare de crini, lămpi de alabastru vor împrăștia o lumină slabă și un miros de trestie de zahăr. Există un bol cu fructe a căror pulpă e ca sticla topită și altele aproape precum carnea de om. Camera privește spre propriul interior, oglinzile ovale de pe fiecare perete repetînd de opt ori viziunea a opt infinituri. Vei sta în această cameră, cu un jaguar ținîndu-ți mereu companie, cu ochii încărcați de cîte au văzut, și totuși strălucitori și impenetrabili ca diamantele.

— Spirit al umbrei arămii a înserării, te cam grăbești. Luna încă nu mă cunoaște, deci tu de ce ai face-o? Copiii ar trebui ținuți departe de tine. Nu încălca această poruncă sau vei fi cu siguranță pedepsit. Semestrul următor voi studia limba franceză, geometria și cusutul. Îmi doresc o viață decentă și plăcută și o pot obține fără ajutorul tău.

Vom mai vedea. Cred că geometria te va face să te răzgîndești. Studiul matematicii face mințile sensibile să pornească în căutarea adevărului. De la pătratul ipotenuzei la curbura spațiului și timpului și de acolo la magia neagră nu e un drum atît de lung pe cît îți închipui acum. Voi aștepta. Între timp mama ta lasă cartea jos. Poate că tu nu ești pregătită pentru Maldoror, dar draga ta mamă așteaptă de multă vreme. Cum ați putea, tu sau bărbatul ăla mulțumit de sine, să înțelegeți miile ei de dureri, regrete și doruri? Acum mult timp i-am oferit o insulă vulcanică și i-am promis

s-o fac regina neagră a păsărilor și a focului. Visele ei erau mai îndrăznețe ca ale tale.

Voi doi, ascultați-vă ce spuneți:

— Ce faci, nevastă? De ce te urci pe grilaj? Dacă vrei să iei aer pe țărm, scările sînt pe acolo... Rușine, femeie! Ți se văd izmenele!

— Mamă, voi înțelege cînd voi mai crește?

Dar femeia nu răspunse strigătelor celor doi dragi ei, dintre care nici unul nu-i mai era drag, care erau acum asemeni unui miriapod alergînd în jurul ochilor ei și ca un șobolan mort în stomac, o enervau și îi provocau greață. Fără un cuvînt de adio sau o privire peste umăr păși dincolo de marginea terasei și Maldoror, îndatoritor, îi aruncă corpul departe în mare. Părea o galaxie spirală în zborul ei, cele patru membre rotindu-se sub imperiul legii gravitației. Tăcerea ei era mai greu de explicat. Cine o cunoscuse cu adevărat? Poate nici cel ce o întîlnise în adîncuri, ochii săi fosforescenți acoperiți de ierburi luminînd apele.

Nu te voi uita și sper să nu mă uiți nici tu. Ți-am ucis mama, tatăl tău nu va fi la fel de vigilent ca ea. Nu-l va deranja dacă vei rătăci de una singură. Și, în amintirea mamei tale, iată un pachet de cărți de joc caraibiene unde figurile sînt schelete îmbrăcate țipător iar restul sînt cranii, șerpi, sticle de rom și flori de mătrăgună. Un joker este un Gabriel priapic, celălalt o Marie obscenă cu fustele trase în jurul genunchilor. Aceste cărți îți vor purta noroc!

Cît despre voi, ceilalți — bărbați și femei cu trăsături severe, cu păr lucitor, fălci corect aliniate și dinți ca niște cuțite — vă salut. Iubiți luna încețoșată a toamnei, pepenii de vară, profilul unui amant elegant, zborul cocorilor pe înserate, ploaia ce cade în mare și unii din voi iubiți chiar alte ființe umane. Lumea are destule bucurii și splendori pentru voi și voi iubiți misterele fără să le căutați dezlegarea: într-adevăr, o dezlegare v-ar frînge spiritele.

Există o altă rasă pe pămînt. Ei, ca și voi, au nevoie de frumusețe pură și de extazul momentelor sublime

pentru a supraviețui, dar spre deosebire de voi, ei sînt insațiabili. Trebuie să fie greu să nu vă temeți, să nu îi detestați sau să nu vă fie milă de ei.

Aprinderea pipei lungi lasă impresia unei ocazii speciale. Dacă proprietarul vizuinii își merită plata, va fi atent să vă simțiți bine pe canapea. Vă va înveli cu grijă și vă va aprinde pipa el însuși. Îți mulțumesc, Wu! Și pune doi bănuți pe ochii mei pentru orice eventualitate. Vînătoarea de dragoni e o treabă riscantă. Literatura o păstrează pentru eroii cei mai nesăbuiți. Cînd te afli pe o scară de fum, fie urcînd spre silfide sau coborînd spre raiul aspru al nibelungilor, vei fi întîmpinat de războinici în armuri strălucitoare care te vor goni de pe terenurile lor de vînătoare. I-ați mai văzut. Există un singur mod de a-i înfrînge: schistosomele*!

Ochii mei, lucioși ca urma unui gasteropod lent, nobili ca stricnina, au dorit solitudinea deșertului. Am călătorit prin pămînt. Dunele m-au tîrît după ele în faldurile lor groase și prăfuite, m-a rostogolit iar și iar și m-au secătuit complet. Dar, în cele din urmă, n-au știut ce să facă cu mine. Nu m-am descompus ca materia organică, nu m-am erodat ca piatra și nu am ruginit ca fierul. Pînă la urmă dunele s-au săturat de mine și m-au scuipat la un motel pe șoseaua interstatală.

Am găsit orașe în sălbăticie. Unele erau miraje, altele erau coji, uscate și micșorate pînă la cîțiva centimetri lungime, încrețite precum sexul unei babe. Aceste coji străbăteau cîmpia purtate de simun. Nimeni nu știe ce să facă cu ele. Nici porcii nu le mănîncă. Centrele sînt pe moarte în vreme ce periferiile se extind. Pămîntul norocos capătă iarăși vaste frontiere noi, ciudate și ne-explorate. Dacă acest lucru este o consecință a lăbărțării orașelor, aprindeți o lumînare și mulțumiți-I

---

* Viermi paraziți ce provoacă o serie de boli ale ficatului, vezicii biliare și ale tractului gastroinstestinal (n. trad.).

lui Dumnezeu că a instalat o rasă de imbecili în birourile de planificare urbană.

Într-o dimineață petrecută printre dune am trecut pe lîngă capacul ruginit al unei fîntîni, gura unui tun și trupurile tăbăcite al unui negru și al unui catîr. În schimb eu am fost depășit de un sfinx înălțîndu-se mult deasupra mea pe cerul de un albastru bizantin. Nu a fost un miraj, doar dacă mirajele s-au mutat de la orizont în stratosferă. Acel monstru a fost doar unul din misterele ce au părăsit lumea, în timp ce eu rămîn, și voi la fel. Tînărul acesta pare neîncrezător, el care a tremurat de frică în fața fantomelor revărsate din lămpile magice de la teatru. Dar poveștile curioase nu sînt neapărat false. Ce știu fără îndoială e că lumea primește mistere noi în schimbul celor vechi. Dacă vă deranjează asta, biciuiți-vă strămoșii care s-au preocupat mai mult de vite decît de stele și matematici.

O altă deosebire între om și animal. Animalul nu-și disprețuiește corpul.

Știm că apreciați o paradă reușită de ciudățenii. Modestia există doar în dicționar. Dacă ochiul tău te smintește, deschide-l mai larg, să vezi mai bine bogatele măști ale vieții. Voyeurilor! Toți cei sub 15 ani vor fi admiși doar însoțiți de cineva care a împlinit 18 ani. Această precauție va proteja eficient inocența și eticheta.

În zori, cerul devine gri-liliachiu precum pieptul unui porumbel. Soarele apare liniștit, o lumină difuză în spatele norilor. Copacii sînt în perioada lor cea mai delicată, ramurile lor fiind pe jumătate încă acoperite cu frunze, iar pe jumătate goale. Aerul nu e chiar atît de mușcător cum urmează să devină și, în primele ore ale zilei, e nemișcat. Canalele par oglinzi prelungi. Păsările zboară și se hrănesc într-o liniște deplină. O liniște picturală se așterne peste oraș.

Am furat o barcă mică de lîngă un chei pustiu. Vîslind pe sub ferestre oblonite și grădini împrejmuite de ziduri, vedeam ramuri întinzîndu-se înfometate spre

rațele ce zburau jos... enormi cîini vagabonzi se plimbau alene din ușă în ușă... de cîteva ori am văzut un criminal sau un curvar în mantie neagră.

Am vîslit pe canalul ce ducea spre locuința ta, vechi prieten. Nu mi-a fost greu s-o găsesc. Era exact așa cum ai descris-o, cu poarta principală flancată de doi sfincși hermafroditi din piatră, fiecare avînd coarne de țap, patru sîni și un falus lung în erecție, străpuns de săgeți precum corpul sfîntului Sebastian. Am lăsat vîslele, am legat parîma de un stîlp și m-am apropiat de intrarea ostilă. Un intrus ar fi putut fi înșelat de aparenta lipsă a paznicilor. Eu nu. Știam că asasinii tăi priveau prin găuri ascunse din pereți. Zorii refuzau să-mi lumineze fața și astfel oamenii tăi m-au recunoscut.

Am străbătut cu pași mari grădina ta lugubră: o peluză neatinsă, înconjurată din toate părțile de chiparoși zvelți, singurul ei ornament fiind, chiar în mijloc, o piscină cu patru laturi, înconjurată de 13 scaune de metal, echipate cu uneltele cruzimii tale. Lumina felinarului meu se lovi de țepușe, cîrlige, lame, cuști, cazane, mere de Sodoma* și lalelele dracului.

Prietene, un maestru la fel de decadent ca și tine, dar mai puțin inteligent, ar fi adus statui ale unor zei păgîni și unul sau doi leoparzi înlănțuiți pentru a adăuga o nuanță onirică acestei scene, dar tu ai avut grijă să te asiguri că vizitatorii nu se vor îndoi nici o clipă că sînt treji și în lumea reală.

Am pășit peste gazon... o ușă în aripa de vest a casei s-a deschis spre o grotă luminată de felinare gălbui. Lumina continua în susul unei scări de fier... Mă aflam în măruntaiele tale licăritoare... pe un perete, lumina plumburie a unei ferestre dădea la iveală două schelete rînjind, îmbrățișate obscen pe un pat de crini cu forme falice... într-o anticameră la cel de-al patrulea etaj se găseau suveniruri ciudate: maimuțe împăiate, un idol

---

* Aici, fructe încîntătoare ce se transformă în fum cînd sînt atinse cu mîna (n. trad.).

de alamă cu cap de măgar, un mistreț negru, de fier, măști prelungi din scoarță de copac, destul de putrezite... anticipam din ce în ce mai tare, mîinile îmi tremurau.

O ușă de piele se deschise dinaintea mea și iată! Am pătruns într-o imitație reușită a raiului, cu scene idilice pictate în stil rococo pe pereți și o boltă albastră împodobită cu stele din aur întinzîndu-se deasupra capului.

Mulți oameni se înghesuiau în acest spațiu plăcut. Bărbați și femei, libertini, într-o stare în care pînă și cel mai simplu contact cu un lucru obișnuit și plăcut le face nervii să urle ca un copil înțepat de mii de viespi. Remediul lor e să se înconjoare cu toate aberațiile și ororile Artei și să caute aberații în Natură, dar, în mod paradoxal, își deschid ușa doar pentru acei semeni ai lor dăruiți cu o frumusețe strălucitoare. Tu nu ești unul dintre acești ipocriți, drag prieten. Nici unul dintre curtenii raiului tău nu e întreg la trup sau la minte. Sînt bolnavi, deformați, infirmi, sonați. Schilozi, leproși și nebuni. Unii au găsit singuri casa ta, pe alții i-ai salvat din aziluri și de pe străzi. Jumătate din ei erau copii. Cu toții erau îmbrăcați în lucruri magnifice: cele mai minunate bandaje de mătase pentru fețele leproșilor, cioturile membrelor amputate terminate în proteze pictate și aurite ca galioanele corăbiilor regale, nebunii erau înveșmîntați precum eroii, regii, reginele, papii și zeitățile ce se credeau a fi. Îi răsfățai pe toți nenorociții.

Cît despre tine, cu dinții tăi galbeni și ochii de pește-spadă, erai mai frumos ca mine...

— Maldoror, cum mai merge negoțul de schistosome? m-ai întîmpinat.

Nu ai menționat clar în scrisoare motivul acestei invitații. Am presupus că vrei să guști personal din strania mea carne. Cum aș fi putut refuza? Și eu îmi doresc să fiu iubit.

După răcoritoare și baie am fost dezbrăcat de doi dintre leproșii tăi. Noi doi am coborît scările și am ieșit

în grădină, unde aerul se încălzea. Leproșii au apărut din nou, ne urmaseră de la distanță, cu discreție.

— Unul din scaune e pregătit pentru tine, mi-ai spus arătîndu-mi sinistrul mobilier.

Crede-mă, m-am zbătut cînd cei doi lachei bolnavi m-au înșfăcat! Dar carnea lor putredă era inexplicabil de puternică.

Mi-ai explicat procesul căruia urma să-i fiu supus. Scaunul era echipat cu un sistem complicat de cleme, sfredele și lame de ferăstrău. Și mi-ai spus:

— Iată o mască de celuloid pe care o poți purta după. Vei avea cu siguranță probleme de sănătate pentru tot restul vieții, dar am un personal medical excelent. Te vei minuna cît de bine se pricep să-ți ușureze chinurile.

Fluturare de brici prin obrazul meu.

Mă încîntă imaginile tulburătoare, prietene. N-ai uitat de avertismentul meu cu privire la caracatițele înaripate care în orice clipă trebuie să aducă mesaje sumbre și mustrătoare orașelor lumii. Ai observat zborul acestor moluște posomorîte și scînteietoare cînd stăteai cu fața lipită de fereastră, șocînd trecătorii cu obrajii tăi supți și părul zburlit? Ochii tăi de cucuvea nu clipeau niciodată. Dar, deși ai observat cum ucigașul și pederastul schimbau încuviințări încrezătoare pe stradă, poate că nu ai remarcat nimic altceva. Caracatițele posedă abilități superioare de camuflaj, în ciuda faptului că nu pot deosebi culorile.

Nu pot rîde pentru că mă tem să nu se trezească crabul ce abia a adormit din nou. Mișcarea violentă a pelvisului l-a trezit și l-a făcut să alerge prin interiorul meu întunecat în căutarea unui colțișor care să nu se încline sau să se rostogolească. Deci, cu o față impenetrabilă: îmi doresc ca relația noastră să fie ca de la bărbat la bărbat. Sugestia ar putea veni de la oricare dintre noi. „Mîine în zori ne vom întîlni într-un loc retras și vom lupta pînă la moarte.“ Și așa ar fi.

Grădina, după instalarea tînărului în scaun, se gîndi la ea însăși ca la o sămînță a junglei. Își dorea căldură, umezeală și creștere eternă, o existență fără iarnă. Visa la cascade albe, peșteri întunecoase, clincheturi la apus. Tînjea după șerpi și tigrii. În cele din urmă nu mai putu îndura să stea cuminte în climatul ei temperat. Astfel încît pregăti o sămînță specială, o sămînță ce conținea întreaga ei ființă, și o ascunse într-o păstaie dulce, unde pămîntul fusese îngrășat cu sînge.

Păstaia a fost mîncată de un pescăruș. Împinsă de puternica dorință a păstăii dinlăuntrul ei, pasărea zbură spre sud și est și lăsă sămînța în Alexandria, unde crescu o nouă păstaie și fu mîncată de un ibis. Ibisul o duse în Iran de unde un graur o duse în India, unde fu mîncată de o primată mică. În întunericul din măruntaiele maimuței, esența grădinii întră în panică. Realiză că nu poate influența mintea acestui animal ca pe cele mai simple ale păsărilor. Plescăind prin acidul din stomacul maimuței, sămînța se temu ca va fi digerată și absorbită. Multă vreme simți maimuța alergînd, apoi maimuța încetă să mai fugă pentru că fusese mîncată de o tigroaică.

Tigroaica se întinse la umbra rădăcinilor aeriene ale unui smochin indian pentru a-și face siesta. Și acolo muri grădina, în burta acidă a fiarei pe care își dorise s-o adăpostească.

Tigroaica nu mai fu chiar ea însăși după aceea. Viața ei, cîndva voioasă și feroce ca viața unui soare în flăcări, căpătă stranii aspecte melancolice. Uneori, noaptea, în visele ei cîndva pline de vînători și mese fericite, se trezea mergînd tristă de-a lungul unor rînduri lungi de chiparoși, pășind pe iarbă scurtă, o ploaie rece și ciudată căzînd pe spinarea ei. Tulburătoare unelte umane, obiecte din fier, zac ruginind în jurul unei gropi cu apă. Teritoriul ei din junglă, care i se păruse mereu o prelungire a ei, îi dădea acum un sentiment bizar. Îl dorea și i se părea extrem de ciudat să dorească ceva ce era deja numai și numai al ei.

O dată cu trecerea anilor, tigroaica deveni o fiară tristă și neliniștită. În cele din urmă, la bătrînețe, înnebuni și într-o noapte intră într-un sat de fermieri omorînd doi copii. Drept răzbunare, sătenii angajară un vînător s-o ucidă și îi duseră cadavrul la o piață în oraș, unde negustori orientali cumpărau bucăți de tigru. Dacă oamenii Imperiului de Mijloc voiau să creadă ca pielea unei tigroaice bătrîne poate vindeca febra cauzată de fantome, carnea ei dă imunitate la mușcăturile de șerpi și mustățile ei funcționează ca vrajă împotriva gloanțelor, sătenii indieni erau fericiți să le vîndă tot ce-și doreau.

Se întîmplă ca sufletul grădinii să se cuibărească în ochii tigroaicei și, cum pastilele din ochi de tigru erau un remediu renumit pentru convulsii, ochii au fost prelucrați sumar și s-au oprit într-o cutie pictată în culori vesele în magazinul lui Wu din Jouffroz Arcade, de unde au fost cumpărați de o tînără pentru care mica prăvălie avea atracția fatală a unui local în care se consumă opiu.

Fata mîncă ochii tigrului și o dată cu ei și sufletul grădinii.

Fata aceasta era mama ta, pe care am cunoscut-o demult...

Am ajuns în Paradis! O mie de pajiști înflorite, păduri adînci și sălbatice, văi spălate de ploaie, parcuri inundate de soare! Livezi, lacuri, dumbrăvi, vă uitasem! Pentru ochii mei sînteți ca niște străini ce se apropie de o casă cu scînduri la ferestre. Dar nu, eu, fiul risipitor, sînt cel care vine spre voi, smulgîndu-mi scîndurile bătute în cuie peste pleoape într-o încercare zadarnică de a-mi vindeca insomnia.

Înfățișarea belicoasă a armăsarului meu se îmblînzi și falusul său stacojiu se retrase în teacă. Propriul meu corp își încetă faimoasele mutații și deveni la fel ca al oricărui om. Și, minunea minunilor, acest lucru îmi făcea plăcere.

Am călărit precum un cavaler rătăcitor în Broceliande*, plin de încîntare, adevărata mea natură fiind doar o amintire pentru mine.

Indicațiile unor locuitori amabili m-au adus în cele din urmă la sălașul celui ce domnea peste acel ținut. Mă așteptasem la un castel sau la un palat, dar locuința era doar un conac de piatră într-un parc plăcut vederii. Servitorii mi-au dus calul la grajduri și m-au primit în casă spunîndu-mi pe nume. Am fost dus direct la rege.

Și aici trebuie să încheiem povestea fericită imediat ce a început. Chiar dacă acest răgaz a ținut doar cîteva rînduri, trebuie deja să părăsim lacul pe care înoată lebede albe și cheiul aurit unde cavaleri și doamne fericite se pregătesc de îmbarcare pentru o călătorie spre Cythera cea multicoloră. Vreți să mergeți cu ei? Atunci, chiar vă rog să plecați, căci există locuri și pentru cei care s-au săturat să trudească pe drumuri de cimitir și să scuipe păduchi. Iată, acostează mîndra corabie manevrată de o femeie radiind frumusețe și sănătate, iar în jurul ei zboară porumbei albi. Pe numeroasele ei punți este loc și pentru voi, dacă doriți. Urcați la bord și vă va duce spre adevăratul paradis, spre casa sufletelor voastre, peste o mare blîndă în care nu trăiește nici măcar un monstru, în afară de nobilii dragoni ai Asiei. Unii din voi pleacă — bon voyage!

Restul mîrșavilor, cei care v-ați convins că drumul spre rai trece prin iad nu o dată, ci de atîtea ori de cîte a înconjurat planeta asta albastră soarele, urmați-l pe Satan, care îl urmează pe Maldoror și probabil că încearcă să i-o tragă pe la spate. Adunați-vă picioarele supurînde și găsiți-vă drumul cum puteți mai bine de-a lungul Stixului. Ce pofte de neînțeles aveți! Ați devenit otrăvitori pînă la os. Dacă veți muri pe drum, cum o să facem să scăpăm de cadavrele voastre în mod legal? Dar nu veți muri. Voi, Reziduurilor, trebuie să vă tîrîți

---

* Pădure mitică în legenda regelui Arthur (n. trad.).

trupurile titanice înainte, un pas frînt după altul... de aici nu pot vedea sfîrșitul.

Am fost dus la rege, care nu ședea maiestuos pe un tron de chihlimbar și smaralde, ci zăcea pe un pat murdar într-o cămară, înconjurat de doctori care îl chinuiau cu instrumente nenorocite. Monarhul paradisului nu putea să-mi vorbească pentru că în gură îi era înfundată o bilă cu țepi. Totuși, doctorii erau doritori să-mi explice importanța muncii lor.

Acești savanți credeau că trupul regelui era legat prin magie de ținutul pe care îl cîrmuia. Bineînțeles, aceasta nu e o credință neobișnuită, dar acești oameni aveau convingerea mult mai barbară că orice vătămare a ținutului putea fi vindecată prin durerea și sîngele monarhului. Mi-am dat seama că nu puteau fi decît practicanți ai magiei negre, pentru că doar cei care-și pierduseră mințile de la atîtea șezători cu demonii ar fi putut să se gîndească la o farsă atît de murdară. Fericirea acelui ținut era, poate, o dovadă a meritelor magiei negre și nebuniei.

— Dar spuneți-mi, o doctori, am întrebat, atît de mult rău există în acest regat că trebuie să-l țineți pe acest om în chinuri permanente?

— Ah, deloc, îmi răspunse unul din ei. De obicei Maiestatea Sa își poate vedea de treburi fără să treacă prin toate astea. Supușii săi sînt suflete bune și nu strică echilibrul, iar dezastrele naturale, cum ar fi secetele și inundațiile, pot fi controlate cu un degetar de sînge regal.

— Prezența dumitale, domnule, spuse alt doctor, este cea care ne forțează să luăm aceste măsuri fără precedent.

În acel moment vraja s-a rupt și m-am întors la adevărata mea natură ca la o iubită de care fusesem despărțit.

Maldoror!

Pentru tine nu există rai! Corabia aurită a plecat fără tine, ai ratat șansa de a te furișa la bordul ei. De-acum nu mai ai altă cale decît înainte, printre deza-

măgiri și gunoaiele pe care ți le vomiți pe picioare la fiecare pas. Tu ai vrut asta.

Conștientizarea exilului a căzut asupra mea ca o plasă de oțel. Mîna îmi era pe sabie, gata să-i zboare capul acelui tîmpit de rege. Dar zăceam pe podea zbătîndu-mă, zvîrcolindu-mă ca o rană plină de viermi. Și blestemații aceia de doctori mă țin închis în această cameră de motel cu magia lor!

Încearcă Maldoror să vîndă larve din sîngele său și alți paraziți din locul în care este ținut captiv? Nu-l condamnați pentru asta, vă rog, la urma urmei omul se ridică deasupra animalului prin simțul negoțului.

Unde ești, frumos copil? Te tot observ, dar nu-mi dau seama unde ești exact. Știu că dormi liniștit noaptea pentru ca ai încheiat devreme un pact cu fantomele din dormitorul tău: tu nu le vei alunga și ele nu te vor răni. Credeai în puterea ta. Asta mi-a atras atenția.

Coruperea inocenților nu mă interesează. Vreau fructul gata pătat.

Unu, doi — briciul îmi oferă un mic dejun de spital din sînge.

Am stat în genunchi în toaletă vomînd tot felul de murdării. Aceste ofrande din ecosistemul meu personal curg acum spre oceanele lumii și, în timp, vor pătrunde în ploaia ce cade pretutindeni. Sigilați intrările corpului vostru: nu mîncați și nu beți nimic.

Poate că nu mă simt bine, dar mă îmbogățesc. Îmi face mare plăcere să vă anunț că am descoperit o sursă abundentă de păduchi chiar aici, în acest pat. Îi vînd folosind metodele secrete ale criminalilor care conduc imperii ale cocainei din pușcărie.

Am visat că am izgonit deșertul. Am cîntat jungla, am cîntat un rîu adînc și verde șerpuind printre dealuri aburinde ca un boa constrictor îmbătat de întunericul lumii. Dacă rîul te hipnotizează și îți pătrunde în ochi vei deveni un mare vrăjitor sau vei muri după o lună

de o boală ce-ți transformă rinichii în loburi de jad și creierul în coral mort.

Mecanismele universului au adus stelele într-una din acele alinieri sinistre dinaintea cărora călăul, ascuns de gluga sa, se închină reverențios. Cîinii își întind gîturile spre luna acoperită de nori — încă o dată e vremea pentru dominouri roz și baluri mascate.

Aduceți paiete verzi, roșii și argintii! Aduceți pene de păun și de tucan! Aduceți kohol*, purpură și săruri de bismut pentru vopsele, talc și smoală pentru aripi, mosc indian și trandafiri fenicieni pentru parfumuri, și platoșe romane drept cuști pentru inimile turbate și pentru tusea de moarte. Și tu, copil palid cu sprîncene enorme, găsește ceva pentru cel care va juca rolul unui impostor.

Iată că sosesc prințese negre ca noaptea cu mers sofisticat, țigani în straie amestecate, gheișe tatuate, îmblînzitori de lei, pigmei, despoți, vrăjitoare, cocoșați, preoți voodoo, spînzurați, templieri, dansatoare din buric, leproși, flașnetari, zdrențăroși, mafioți, predicatori, faraoni, huligani, mariachi, martiri, cowboy, animatoare, moniști, tîlhari indieni, ornitologi, dezechilibrați mintal, ninja — și chiar Maldoror, de obicei un singuratic, se alătură acestei linii de conga, gura lui fiind o crăpătură semicirculară roșie. Acum cîntă cu toții! *Maldoror cu ochii în flăcări croindu-și drum prin junglă, întorcîndu-se în sînul naturii cu gazda dracului. Hades izbucnind din stereoscop! Culcînd la pămînt malurile rîurilor ce dau pe dinafară, de la Hoogly la Hudson și la delta Nilului, oameni goi și pictați înșiruiți la carnaval. Satan e în frunte bot în bot cu Papa, întorcîndu-se în rai cu o corabie de pirați! Glorie, glorie! Gîtlejul rînjitor!*

Prins de toate aceste, vrăjit de această viziune a junglei lui interioare eliberată și scăpată de sub control,

---

* Sulfură de antimoniu, folosită de orientali pentru a sublinia strălucirea ochilor (n. trad.).

victorioasă asupra acestei lumi de lut, lumea unor vase goale făcute de ternul Olar al Deșertului, Maldoror e aproape, atît de aproape.

Dar căutările sale au o traiectorie tragic de asimptotică. Corpul său, cu toate devierile lui remarcabile de la normă, nu este totuși suficient de elastic ca să acopere o suprafață fără margini.

O femeie se întinde peste perne spre perechea ei. Înainte ca mîna să-i atingă corpul, pielea i se fragmentează în tăcere într-un mozaic de resturi — fragmente de vopsea uscată, petale și iarbă, coji de ou, așchii de lemn, elitre de insectă. Forma ei transfigurată rămîne laolaltă o clipă, apoi se sfărîmă.

Iubitul ei dezamăgit se îmbracă și pleacă, cu mîinile încleștate în buzunarele hainei. Nu se atinge de rămășițele ei. Altceva se va forma în acea cameră și el se va întoarce să se bucure de acel nou lucru.

O, iubită fată, în afara porților nimic nu poate fi măsurat, iar în interiorul lor lămpi cu petrol aruncă umbre hidoase. Patul e moale și stelele sînt limpezi și strălucitoare, dar eu nu pot dormi. Dunele se întind peste lume la adăpostul întunericului. Lumina lunii se scurge pe lîngă marginile obloanelor în camera ieftină de hotel unde Maldoror doarme, aruncat ca o haină lepădată pe un pat cu așternuturi roz de bumbac, un ventilator de plastic atîrnat de tavan se rotește încet, amintindu-i de mișcarea oceanului. Lumina mătăsoasă se furișează aproape de ochii săi deschiși doar pentru a fi respinsă. Niciodată nu va ajunge la creier, la molusca din craniu, os al amintirilor și greșelilor.

Versiunea originală: **Maldoror Abroad**, în Album Zutique *1, ed. Jeff VanderMeer, Ministry of Whimsy, 2003.

Traducere din limba engleză de CEZARA-MARIA PĂSTRĂV

REPERE BIO-BIBLIOGRAFICE

Jeff VanderMeer s-a născut în Pennsylvania în 1968. A debutat în 1989, cu o mini-culegere de povestiri intitulată *The Book of Frog*. A urmat un volum de poezie, *Lyric of the Highway Mariner* (1991), apoi o serie de broșuri conținînd nuvele. *City of Saints and Madmen* (1997), un roman-mozaic prefațat de Michael Moorcock, s-a bucurat de succes datorită originalității straniului univers al orașului Ambergris, toposul fictional care avea să îi aducă celebritatea. *City* a cunoscut trei ediții succesive, mereu îmbogățite cu noi și noi fragmente ambergrisiene, cea mai recentă apărînd în acest an. *The Transformation of Martin Lake* (1999), una dintre secțiunile acestui volum (aflat în curs de apariție în traducere românească), i-a adus un premiu World Fantasy și o nominalizare la premiile British Fantasy . Cel de-al doilea roman, *Veniss Underground* (2003; ediția românească la Tritonic, București, 2006), a fost nominalizat la premiile World Fantasy. Cu romanul *Shriek: An Afterword* (2006), VanderMeer revine în universul ambergrisian. A mai publicat o culegere de povestiri, *Secret Life* (2004) și, în calitate de editor, extraordinarul *Thackery T. Lambshead Pocket Guide to Eccentric and Discredited Diseases* (2003, în colaborare cu Mark Roberts), dar și, în colaborare cu Rose Secrest și Forrest Aguirre, apreciata serie de antologii *Leviathan*. În 2004 a apărut o culegere de articole, eseuri, interviuri ce-i poartă semnătura, sub titlul *Why Should I Cut Your Throat?*

Nicola Griffith s-a născut în 1960 în Yorkshire, Marea Britanie. A predat lecții de autoapărare, a fost solista și textiera unei trupe de rock și a lucrat ca profesor de literatură. În prezent, locuiește în Atlanta (Statele Unite), împreună cu partenera sa de viață, scriitoarea Kelley Eskridge. Povestirile Nicolei Griffith au fost publicate în egală măsură în Marea Britanie și peste ocean, fiind traduse în numeroase limbi. Romanul de debut, *Ammonite* (1993) i-a adus Premiul Literar Lambda și Premiul Tiptree. A urmat *Slow River* (1995; ediția românească la Millennium Press, Satu Mare, 2005), care a fost distins cu rîvnitul premiu Nebula în anul următor. A mai publicat romanele *The Blue Place* (1998) și *Stay* (2002), precum și o culegere de povestiri intitulată *The Mirrors of Her Dreams* (2004). Împreună cu Stephen Pagel a editat seria de antologii *Bending the Landscape*, ale cărei volume dedicate literaturii SF, fantasy și horror s-au bucurat de aprecierea criticii și ale publicului deopotrivă, aducîndu-i și un premiu World Fantasy. Nuvela *Yaguara*, apărută inițial în antologia *Little Deaths* editată de Ellen Datlow, a fost nominalizată în 1996 la Premiul Nebula. A predat de curînd în editură *Always*, un al treilea roman din seria inițiată de *The Blue Place* și continuată cu *Stay*. În prezent lucrează la un volum autobiografic și, în paralel, pregătește pentru tipar un amplu volum de povestiri.

Marian Coman s-a născut la Mangalia în 1977. Este absolvent al Facultății de Psihologie și Asistență Socială din cadrul Universității Petre Andrei, Iași. Ziarist, a lucrat la mai multe ziare din Brăila și Galați, iar în prezent ocupă funcția de redactor-șef adjunct la cotidianul Obiectiv — Vocea Brăilei, unde susține un supliment literar săptămînal, „Literatura și artele imaginarului". A obținut premiul Romcon al Convenției Naționale de SF la secțiunea Mass-media în 2004, premiul Kult 2005 (pentru cel mai bun volum de debut) și premiul de încurajare la EuroCon (Covenția

ıropeană de SF) 2006. A publicat în antologiile ›mânia SF 2001, *Quasar 001* (2001), *Noesis* (2002 - format electronic), *Liternet 2002*, vol. 3 (2002 - în ·mat electronic), *Alte lumi, alte legende* (2002) și *elierKult: povestiri fantastice* (2005). Volumul său de but, *Nopți albe, zile negre* a apărut anul trecut în lecția „fiction.ro" a editurii Tritonic.

Despre **K.J. Bishop** se știe că e australiancă, năs-tă în 1972, și a uimit cititorii de pe ambele maluri › Atlanticului cu romanul său de debut, *The Etched ty*, o poveste fantastică în care atmosfera Vestului lbatic întîlnește decadența europeană de secol XIX. ›și nu e deosebit de prolifică (în afara romanului ›nționat, a publicat doar zece povestiri și o introducere un volum de Richard Calder), s-a bucurat din plin aprecierea juriilor marilor premii literare de gen. *The ched City* i-a adus premiul Ditmar și premiul lliam Crawford în 2004, iar anul acesta candidează ntru a doua oară la Premiul Campbell, rezervat ›ilor noi de excepție din arealul ficțiunii speculative.

CUPRINS

APROAPE O MÎNĂ DE POVEȘTI 5

Jeff VanderMeer
TRANSFORMAREA LUI MARTIN LAKE 7

Nicola Griffith
YAGUARA 83

Marian Coman
TESTAMENTUL DE CIOCOLATĂ 145

K. J. Bishop
MALDOROR ÎN LUMEA LARGĂ 175

REPERE BIO-BIBLIOGRAFICE 203

JEFF VANDERMEER
Premiul World Fantasy 2000

„La intersecția dintre literatura pulp și suprarealism, trăgîndu-și seva din esențele de cea mai bună calitate ale ambelor tradiții, se situează Jeff VanderMeer cu ale sale povești din Ambergris. Neliniștitoare, erudite, sumbre, dar și săgetate de străfulgerări de umor de cea mai bună calitate, poveștile lui sînt o continuă provocare."

CHINA MIÉVILLE

NICOLA GRIFFITH
Premiul Nebula 1996

„E ceva primordial și de-a dreptul înălțător în «Yaguara» Nicolei Griffith, iar proza e la fel de luxuriantă precum jungla în care-și desfășoară acțiunea. În același timp însă textul e intim, sexy și îmbogățit de-o artă a povestirii demnă de clasici. O adevărată încîntare."

AFTERELLEN.COM

MARIAN COMAN
Premiul de încurajare EuroCon 2006

„Dacă aș fi doctorul de familie al lui Marian, i-aș spune: «Domnule, boala evoluează din ce în ce mai bine! N-ai nevoie de medicamente, n-ai nevoie de vitamine, nu poți scăpa de ea. Felicitări.» Asta e povestea lui Marian Coman."

COSTI GURGU

K.J. BISHOP
Premiul William L. Crawford 2004

„Ballard afirma odinioară că ficțiunea speculativă nu va ajunge la maturitate decît în momentul în care va poseda autoritatea morală a unei literaturi bazate pe experiență. Fără nici o îndoială, ficțiunea lui K. J. Bishop și-a cîștigat dreptul la această autoritate."

MICHAEL MOORCOCK

ISBN 973-733-099-4
ISBN 978-973-733-099-4

fiction.ro